

شین تماغی

سعد الدین شپون

شین تاغی

PROPERTY OF ACKU 7894

لیکوال

PROPERTY OF ACKU 7894

سعدالدین شپون

۱۳۷۷ ش

PROPERTY OF ARIC Established 1989

Download From: Aghalibrary.com

دالی

د داستان درو اتلانوته:

*دوکتور محب الله نکته شیرزاد چې دیږې د راتګ اوستنیدو اټکل یې دیرش کاله د مخه کړی و؛

*دوکتور غلام غوث شجاعي (ډاکتر زړور) چې دیږې له یوې څاپیړې سره لاړ؛

*پوهاند بهاء الدین مجروح (ډاکتر لاروی) چې له یږې سره د پهلوانۍ په حال کې خپلو عزیزانو وپرځاوه.

او

زما مشر ورور ارواښاد منهاج الدین ګهیځ ته چې: هنري لیکل یې راښوولي دي.

د کتاب پیژندنه:

*د کتاب نوم : شین ټاغی

*لیکوال : سعد الدین شپون

*کمپوز : غازی کمپوزنګ سنټر،ګل حاجی پلازه، پیښور

*دچاپ کال : ۱۳۷۷ ش / ۱۹۹۸م

*د چاپ ځای : شرکت پرنټنګ پریس -لاهور

*د چاپ شمیر : ۵۰۰ ټوکه

*د پشتی طرح د: ژکفر

*سمبالوونکی : دانش کتابخانه

لومړی څپرکی

دکړکۍ نه سالنګ رسا سپین ململ و چې تقریبا هوار غورېدلی و .
داوړي دوخت شیلې یې اوس هوارد سپینه مځکه وه او ګړنګونه او ژور
خوړونه یې داسې له واورو څ ووچې دنابلد سړي به زړه غوښتل چې
دسړک نه ورکوزشي اوچکر پرې ووهي. دواوړي ددې ارتې ورشو آهنګ
ایله دوه ځایه مات شوی و . یو دتونل خوله وه چې دکړکۍ نه داسې سرته
ورته وه چې بدن یې په سپین کپن پوښلی وي. بل هغه کمر و چې څلور
پنځه کیلو مترہ دتونل کینې خواته دسړک خواته راکړوپ شوی و او په
دیواله باندې یې دواوړي دتم کیدو ځای نه و او چې به دواوړي په شیبو
کې وقفه راغله او لمر به شو نوداسې سور بخون ښکاریده لکه دپیغلې مخ
چې چارچاپیره تړې سپین څادر تاوشوی وي.

دادري ورځې کيدې چې زه په شين تاغي کې ګيروم ، بلکه دواړه ګيروو . دبهر سره مې دارتباط وسيلې يوه دلنډې څپې رادیوه اوبله همدا کړکۍ چې ما به دهغې نه ددې هيبتناک چاپيريال ننداره کوله . يوه بله وسيله هم وه چې وروسته به يې بيان کړم . اوس دامشکلات لاکم وو چې يونابللی ميلمه هم راته په بستر کې پروت و . پرون ترمانښامه پورې دمړز دبنکوپه اندازه څپولي داسې منظم وريدل لکه چې چا دپلان دمخې وظيفه ورکړې وي .

په لاعلاجه بلاکې ننښتی وم . دمخابرې وسيله راسره وه ، مګر دنابللي په مخکې مې دډاکټر زړور سره مخابرې ته زړه نشو ښه کولی. مخابرې ګټه هم نه درلوده . هغوی وسلې غوښتې او هغه زما سره دلته په واورو کې ننښتې وې . دمقاومت دښاري پاڅون پيل ته شپږ ورځې پاتې وې اوزه به داوسلې څنګه پخپل وخت وررسوم ؟

دويم څپرکی

شين تاغی زما دګرځنده کورنوم و . په اصل کې لوی ، تريلر موټرو چې په جرمنې کې مې اخيستی و . کليوالو ورباندې دشين تاغي نوم ايښی و چې په فارسي کې يې نيله زاغ بولي ، داوړې اوشولګرومارغه دی چې دسړک دسر دتلفون په مزو کښينې او تغيږي . چې ملخ يا څمڅوکی ووينې نو ، لکه بانبه پرې راشيود شي اوايسته يې دځان سره دتلفون دمزې سرته يوسي اوسر په څيړې يې ګورروت کړي. سپينې او آبي ليکې لري.

دشین ټاغي کمالات ډیر و و. د دیواله پورې یې داسې سیټونه وو چې دشپې به دې را کش کړل نو بستر به شو. توشکې، نیالۍ، کمپلې داټول یې لرل. په لر سرکې یې یو نغری یاداش و چې په گاز چلیده. دگاز څلور ټانکۍ بهر دموټر په اړخ پورې ټینگې وې او یونل ترې نغري ته راغلی و. که یوه به تشه شوه د تنۍ په وهلو به بله ټانکۍ چالانه شوه. همدې گاز دشین ټاغي دگرمولو کار هم ورکاوه. د تیلو هم درې ټانکۍ وې چې اتومات به دیوې په تشیدو بله چالانه شوه. یو یخچال هم و چې په گاز چلیده، داوبو ټانکۍ دموټر په بام وه خودهغې نه داسې دلیمڅې په شان یو کالی تاوشوی چې په ژمي یې کنگل نه وهي او په اوړي کې یې اوبه لکه د ترموز داسې سړې وي.

شین ټاغی ما په جرمنی کې دداسې یوه سیلاني نه واخیست چې ټولې دنیا ته یې ورکې سفرونه کړي وو او اوس یې پیسې نه لرلې چې خپل ملک، امریکا ته پرې لاړ شي. دشین ټاغي په باډۍ باندې د آسیا دزیاترو ملکونو ټاپې وې. دنیپال د دالای لا ما، دتایلند دطلایي معبد، حتی دبامیانو دبوتانو تصویرونه او پوسټرونه هم وو چې دد ویل په کابل کې یې دگرځندوی ددفتر نه اخیستي وو. دی مخکې زه ورپسې دواړه دموټر نه چارچاپیره تاویدو او پوسټرونه یې داسې په شوق راښودل او په داسې آب وتاب یې کیسې کولې لکه چې د آسیا په دوره مې بیایي.

په هماغه جرمني کې مې دموټر ټول ماشین او پرزې نوې کړې او

وطن ته روان شوم . دجرمنی نه یوگوسلاویې ته ، بیا بلغاریې او بیا ترکیې ته لاړم . هلته اوگوټ کې داستانبول نه تر ابزان ته او بیا نو دایران له لارې په دوو هفتو کې افغانستان ته ورسیدم .

کلي ته په رسیدو مې موټر دکاله شاته ودراوه . بیانو دکلیوالو ورباندې وارنه و . زه او زما ستړي مشي هیره وه . دخارج دتگ نه پخوا مې زیات قدر و او چې به دکابل دعلی آباد دروغتون نه په رخصتۍ کلي ته راغلم نو دمریضانو به را باندې وار نه و . مگر اوس زه هیروم او بس دموټر ننداري ته به دنژدې لرې کلو خلکو لام جوړ کړی و اوحتی دکلي ښځو به هم په دې او هغې بانې خانونه ورر سول . زما کشر ورور دځانه دسیلانیانو لارښود جوړ کړی و او کرۍ ورځ به یې دموټر کمالات خلکو ته ورښودل . ده نو تقریباً دکورنه کډه وکړه شپه او ورځ به په موټر کې اوسیده او چې نورنه و ، نو آرنډو نه به یې ترې ایستل چې لر بر کلي ددې نه غافل نشي چې موږ داسې یوه بلا لرو . خپل سپی یې هم دشپې دټایر پورې تاړه او دبدو سترگو دشړلو دپاره یې دموټر په بهرنۍ ټنډه او د ډرایور دواړو خواوو ته تاویزونه وځړول .

مور او پلار مې په ظاهره کې څه نه ویل خو زه پوهیدم چې راباندې په غوسه دي . کشر ورور راته شیطاني وکړه چې ټول وایي چې هلک څلور کاله ورک و او ایله یې دا په شار اوړې بلا دکاله شاته راته ودروله. خدایږو چې زه هم یو څه ترور غوندې شوم چې خلک به ضرور وایی چې ددهقان زوی گوره اوداسې کونه وازي . زموږ خپل دکلي ملا

یوه ورځ راته صفا وویل چې یره ډاکټرجانه ، که ددې بلا په ځای دې یو تراکټور راوستی وی ، یادې والګا راوستې وای ، یو څه خوبه مولاس پرې سپک شوی و !

مادځان سره وویل ، اوس خو دکلي دخندا شوې ، کومه چاره یې وکړه . پس دډیره فکره ، یوه ورځ دسباناري په وخت کې ما په جګ غږ چې ټول یې واوري ، خپل کشر ورور ته وویل ، « زما زړه دی چې یو ځلې د غزني په زیارتونو وګرځم ته راسره ځې ؟ » هغه په ډیر شوق وویل ، « کله روانیږو ؟ » زده هم پخپلې خبرې کې ونښتم ، « دري ورځې پس » . موراو پلار مې یو بل ته ځیر وکتل او پس له چایه هرسړی پخپل کار پسې لاړ.

دشپې مې چې ابا دخپل عادت سره سم دورځې په چارو زما او مور سره مې وغږیده ، شنې چای وڅښلې ، نو پاڅید او لکه دهرې شپې په شان یې وویل ، « ستاسو مرکه خوږه ده خو زه به لاړشم ، خپلې کوټې ته چې وظیفه وکړم » .

مورمې زده تم کړم ، « شیطانه ته خو پوهیدې چې ابا دې په زیارتونو مین دی نو په دې خبرې کې دې څه مطلب و ؟ »

ماورته وموسل ، « ته هم راسره لاړه شه چې داملکونه دربانديې وګورم . » هغې وویل ، « ته خو ورځه پلار ته دې ووایه ، ګوندې هغه یې ومنې. » زده چې د پلار کوټې ته روانیدم نو په هغه خپله شیطان وزمه خندامې مورته کړه ، « ولې مې کړوې ، زده پوهیږم چې تا او ابا مې لا د وخته دسفر موزې په پښو کړې دي . »

زمور داسفر تقريباً شل شپې و او داسې ښکاري چې زما مور او پلار چې بې د چکړه موتر ، يا بو دسپرلی او يبلو پښو نه يې بل قسم مزل نه وکړی په اول ځل دسفر په عيش پوه شول . دمور مې ګازي نغری ډير خوښ شو چې بې لوګي او دلمدو لرګو دبلولو دسرخوړي نه په لږ شيبه کې يې خواړه برابرول . البته دګاز چالانول او دانورې خبرې تول زما اوقي ورور کولې .

پلار مې چې په لسهاوو ځلې دآس په سپرلی اوکله لاهم پښې يبله دخوګيانو او خان آباد ترمينځ مزلونه کړي وو هم خوشاله و خو په خوله يې څه نه ويل . کله به چې کومې بيشې ته ورسيدو يا مثلاً د درۀ شکاري تنګې ته چې دواړو خواوو ته دغره ديوالونه وو او د سړک دژی سره جوخت ، کوز څپاند سيند بهيده چې او به يې د پاسه شنې لګيدې ، نو بيا به يې خپل جيبي ويشتن ساعت چې حاجي سلطان ورته دحج ځنه راوړی وراوايست چې ګوندې دلمانځه وخت دی . مګر زد پوهيدم چې ابا مازې ديو آشنا ځای ملاقات کوي . مابه هم موتر ودراوه او تول به سيند ته ورکوز شوو . ابا به ډيره شيبه په يود تيږه ناست و او دسيند د غړمبهار انګازو ته به مراقبه تللی و . دابه اول ځل وچې دډرايور او کلينډر ګوانبونه به نه وو چې « هلئ سپارد شئ »

په لار کې مې پلار راته دخپلو مزلونو کيسې کولې او هغه ځايونه به يې را ښودل چې دده په کې شپه کړې وه ، آس يې له پښو لويدلی يا شيبر شوی و ، ښکار يې کړی و اويا په غلو اوښتی و .

په بل کال ما تجویز وکړ چې د ګل سرخ په میله کې مزار شریف ته لاړ شو خو پلار مې ویل چې ګل سرخ د زردشتیانو میله ده د نوروز جشن د شریعت له مخې ناروا دی . دهغې په ځای خوګیانو ته لاړو چې زمورږ اصلی تاتوبی دی . پلار مې ماته وویل چې هلته سیالان او تربرونه دي ، په موټر کې به نه ځملو چې بیا پیغورونه رانه کړي .

په دریم کال دشین ټاغې د ټولونه دلوی ازمینبت وار راغی . پلار او مور مې د ډیره وخته حج ته لیواله وو او هر کال به مې پلار عریضې ورکولې خو پچه به یې نه خته . د حاجیانو کاروان به چې روان شو نو پلار او مور به مې دهغوی د راتګ پورې ګنګس وو ، مور به مې چې دغوا دلوشلو نه پس راغله ، دوچو شوو اوښکو لاره به یې په مخ بنکاریده او پلار به مې تل دځانه سره بنګیده او کوم شی به یې ویلې ، چې په اول کې مادسندې د زمزمې خیال پرې کوه خو یوه ورځ مې کتل چې ابا دځانه سره بنګیږي او په شمله خپلې سترګې وچوي . پوه شوم چې د حج ارمان کوي .

مادوی ته هیڅ ونه ویل خو خپل پلان مې جوړ کړ . پټ مې پاسپورټونه په کندوزکې جوړ کړل ، د موټر تانکی مې په کشر ورور د کې کړې او هله مې دوی ته اعلان وکړ چې ټوله کورنی حج ته روان یو . مور مې په ژړا سرشوه ، لاسونه یې آسمان ته ونیول ، « خالقه ، دُبې چاره ووچاره سازه » اوبیا یې نومری ونښته او مړې مړې اوښکې یې تویولې . پلار مې چې خبر شو نو لکه همیش چې د احساساتی کیدو په حال کې دده

عادت و ، په بيړه د کوره ووت او چې زه شيبه پس ورپسې ورغلم ، ګورم چې په باغ کې دمنې يو نيالګی پيوندوي . باغ تل زما د پلار د سيالې او دل آسايی ځای و . په ډير غم او ډيرې بنادی دواړو کې به يې خپل راجس چاقو ، چې اوس يې تيغ د غوندي سوتن په شان نری شوی و راوکيښې ، دنيا لګي پوستکی به يې دزخې په ځای کې څيرې کړ . بيا به يې د پيوند شوې ونې يو نغورګی يا زخه غوڅه کړه او دنيالګي په چاود کې به يې کيښوده ، پوتکی به يې بيرته پرې راکش کړ ، پرې شوی ځای به يې ، لکه جراح د توت د پوستکي په ريښکيو وتاړه ، يو څه توره ختې به يې ور پورې وموښله . بيابه يې هر ورځ دهغې معاينه کوله چې د نوې زخې نيښې وهلی دی که نه ، پيوند لګيدلی دی که نه.

په دې کال ټوله کورنۍ حج ته لاړو . په کندهار کې د قادري بس د کاروان سره يو ځای شوو . د هرات نه مشهد او له هغه ځايه د البرز په غرونو ، ګرګان ، آمل ، تهران ته ورسيدو د کرمانشاه له لارې د قصر شيرين سرحدی تانې نه د عراق په خاوره کې په کاظمين کې تم شوو چې بغداد ته نژدې دی . بيا نو د خانقين د بندر له لارې اردن ته ننوتلو ، بل تم ځای مو داردن پايتخت ، عمان و. بيا نو د عربستان شمال لويديځ ساحل ته ورسيدو او په ساحل کې نو ځو ورځو په مزل همداسې جنوب ته روان وو چې مکې مکرمې ته ورسيدو . يوه هفته تګ، يوه هفته راتګ ، يوه هفته په مکې شريفې او يوه هفته ، بلکه لس ورځې په مدينې منورې کې د پنځوسو لمنځونو د پاره ، مګر نا څه د پاسه يوه

میاشت مو په دې سفر تیرد کړه . داسفر هم په خیریت تیر شو. شین ـ تاغی هیڅ وران نه شو . یو څه تکلیف چې و ، هغه د عبور د مقرراتو او معلم له خواو .

دریم څپرکی

دادشین تاغی دلس کاله پخواکیسه وه . اوس حالات هم بدل شوي وو ، او زما او شین تاغي دواړو ځواني هم پخوالي ته رسیدلې وه . زمونږ په کور کې هم پخوانی جوش او خروش نه و. ابا لاړ او ادې هم دهغه څلویښتي پورې نه کړه . ماتل دځانه دا پوښتنه کړې چې داڅنګه چل دی چې اکثر که د کاله ښځه مړه شي نو نارینه بله ښځه کوي او که میړه مړشي نو ښځه ورپسې روانه وي. په کور کې زد پاتې وم او کشر ورور او شین ـ تاغی . حالات خو ځکه بدل شول چې کمونستي را غله او ورپسې شورویانو هم په افغانستان برید وکړ . یو دورځ مې کشر ورور د زړه خواله کول ، « لالا ، زد خو مې د مور او پلار پسې ډیر خپه یم خو اوس وایم ښه شو چې هغوی ژوندی نه وو. زما په یاد دي چې تاورته ویل چې ابا راځه دا مځکه خرڅه کړو ، او ننګرهار ته شو ، چې روسان را روان دي او دلته بې کس و کویه یو . ساده ګي پلار مې درته په غوسه شو او ویې ویل ، «چې زما سره شرعی قواله وي دچا پلار خودې دامځکه رانه ونیسی ! » زد وایم ښه شو چې هغوی دابده ورځ ونه لیده. »

کمونستي لا په ښار کې وه او زد او ورور مې په کلي کې په دهقانی بوخت وو خو په زړه کې دواړه سره پوهیدو چې نن دی که سبا دی داتګه په

مورِ هم رالويږي. دتاجی زامنو خو څو ځلې زما ورور ته دشين تاغي
پيغورونه ورکړي وو او ويل يې چې په هغې کې ستا ورور دامپريالستانو
سره مخابرې کوي او دهمدې دپاره يې ډاکټري پريښې ده . هغه ويل
چې ډاکټري خو دپيسو چينه ده نو چې محب الله ډاکټری پريښوده په
کومې بلې لاغورې مارې به اوښتي وي . داويو او لارې په سر يې هم په
مورِ پيشروونه او گوانښونه کول ، مقصد دپخوانو غوتهو او تربگنو په بيا
کتهولويې شروع کړې وه .

يوه ورځ چې زه په ښار کې دجمعې دلمانځه نه کلي ته راستون شوم
گورم چې د شين تاغي نه سور تاغی جوړ شوی . ورور مې تهول دشاتوتو
په شيرې سور رنگ کړی دی. نه هغه پخواني پوستړونه او څيرې او
نقشې وريانديې وې او نه يې دملکونو بيرغونه . زه پوه شوم چې دا د
حواد ثو سرد زما د ورور دمقابلې طريقه وه . چې نور څه نه وي ، رنگ
خويې دخلقي وې وړې وړې پيښې کيدې چې زه پوهيدم چې کړی
راباندې تنگيږي . دچاريار دنارو په ځای اوس هورا راغلې وه . بزگرانو
به هم هورا ويله خو په معنی يې نه پوهيدل ، کله به يې په اشر کې نارې
کړې ، دخدای په نامه هورا ! يا چاريارې هورا ! کلوته دجيپانو تگ
راتگ زيات شوی و او خلکو به دمازيگر له لمانځه نه پس د پخوا په شان
وشتې او تهوکې نه کولې ، بلکه دمايوسۍ اودشک په چوپتيا به يې يو بل
ته کتل .

يوه ورځ مې ورور راته کړل چې « ته نور ځه ، کابل ته ، ستا بودن

نور دلته، نه‌ستا د پاره ښه‌دی او نه‌زما د پاره . ما پریږده چې یو بیسواده سړی یم ، خپله دهقاني به کوم . ته بې هغې هم په کلي کې نه ځاییږې . شین تاغی هم ددې ځای نه ورک کړه .ډیر خلک ورته گوابنیږي. »

په بله ورځ مې ورور د شین تاغي په سمبالولو لګیا شو او زه لاړم په باغ و گرځیدم ، بیا د شولو پټوته لاړم او بنایسته شیبه مې دهغو دوږو داتې ننداره کوله چې داوړې د نړي شمال سره یې ځنې اچولې او د چنچنو سیلونه تیټ پرې الوتل او دومره لوی او ګڼ سیلونه وو چې د شنو شولو په سر تورسیوری ورپسې روان و. په چوپه خوله مې د کلي سره چې د ژوند دنیمایي نه زیات کالونه پکې تیر کړي وو خدای پامانې وکړه .

څلورم څپرکی

کابل نظر نورو بنارونو ته یو څه په دې ښه و چې یو څه خت هم زد او شین تاغی پکې لا درکه شوو. درې کاله په کابل کې اوسیدم . کله کله کلي ته ورتلم چې خلک بدګمانه نشی . یو دوږ ، د پوهنتون استاد ، ډاکټر زرور ، د پوهاند لاروي سره کورته راغلل او په خبرو خبرو کې یې د بناري مقاومت دیوې پټې شبکې د جوړیدو زیری راکړ چې دوی یې هم غړي وو . په دې کې د پوهنتون استادان ، د کابل او شین ډنډ دهوایي ډګرونو صاحب منصبان هم شامل وو . ما تعجب کاوه چې ولې ماته داخبرې کوي. زما د سیاست سره داول نه جوړه نه وه پس له څو ورځو د پوهنتون د غه استادان بیا راغلل او ایله یې په مقصد پوه شوم. دوی ته زما شین تاغی په کار و. ماورته ویل چې په دې ټوله نړۍ کې همدایو

موټرلرم او دانشم درکولی . مګر دوی پخه اینبي وه . نه یوازې یې موټر غوښت، بلکه زه یې هم د ډرایور په حیث غوښتلم. داسې ښکاري چې دوی د ډیره وخته په خپل پلان باندې کار کړی و. دوی ویل چې باید د جهاد ابتکار تعلیمیافته وو ته په لاس ورشي. دوی استدلال کاوه چې دکمونیزم او روس په مقابل کې دافغانانو مقاومت عامه پاڅون دی، دظلم او دپردو دیرغل په مقابل کې پاڅون دی او تقدیر داسې راوستې دد چې افغانان مسلمانان دي، نو دایو دینی جهاد هم دی. دوی ویل چې ملیت او دین په افغانانو کې داسې سره اخښل شوي چې نه سره بیلیږي او دبیلیدو ضرورت یې هم نشته.

زدله آرد دخرپ په ځای د ترپ سړی یم . مګر داهسې بیسواده احساساتي خلک نه وو چې مابه په آسانه قانع کړي وای. ټول ډاکټران او ماسټران وو او یو څو تنه منصبداران چې ماته یې دملاقات حق حاصل و ، هغوی ټولو په شوروي اویا امریکا کې ارکان حرب لوستی و . ددوی شفرونه د ډاکټر زړور اختراع ودچې دهګل په فلسفه کې یې د ډاکټرۍ تیسس لیکلی و . ټول فلسفي اصطلاحات ، هغه هم چې ، لکه تضاد ، پرولیټاریا ، دیالکتیک ، طبقات ، اضداد ، سنتیز او انتی تیز او داسې نور چې یوازې ددوی یود ورډ حلقه پرې پوهیدله او موږ نورو ته یې صرف هغه برخې معلومې وې چې زموږ د کار او فعالیت سره ښایيدل . په دوو درو هفتو کې مې پام شو چې زده هم ترستوني ورکې کښیوتی یم .

نور هر څه تیار وو ، فقط دوسلو ضرورت و چې دکابل نه قیام پیل

شی . ماته یې څه نه ویل ، خو داسې پوه شوم چې دځینو قشلو دقوماندانانو سره یې خبره پخه کړې وه . داخبره مابیا وروسته داسمار دغرني غونډ دقوماندان ، روف خان نه په پیښور کې واوریده . داسې ښکاري چې دوی په کار پوه خلک لرل ، ځکه موټر یې یو څوورځې رانه دجنګلک فابریکې ته بوته ، هلته یې ټول انجن ورنوی کړ ، د شاتوتو رنګ یې تړې وواهه او یو خړ د ډیران رنګ یې ورکړ . هلته چې بستړې وې ، بس یود یې پریښوده او د درو نورو لاندې یې لوی لوی دلرګو صندوقونه جوړ کړل او په سر یې د پلاستیکو پوښونه ورکړل چې ګویا دسرویس سیټونه شول چې ستر او اخفا یې وشي. رادیو یې مخابره یې لرې کړه او دهغې په ځای یې په زاړه دود د تلګرام یو ماشین په دیوال کې پټ کړ . چې یود وړه کړکۍ ورخلاصیده ، هغه یې هم د موټر د دیوال په شان لیکې لیکې رنګ کړې وه. دخلقیانو سره بیرغونه یې بهر ورباندې ودرول. زیاتې نوشین تاغې نه و ، سور تاغې هم نه و ، بلکه خړ تاغې و چې په ظاهر کې پمن او ډیران رنګه خو په انجن کې یې نوی نوزی راته راووست .

پلان داو چې زه به بیا یو ځلې کلي ته ځم او هلته به دخلقیانو سره لر اوبر کیږم . بیا به نو دخان آباد نه کابل ته راروانیږم او په کیله ګي کې به وسله او یود نقشه اخلم . لاهم نه پوهیدم چې دچانه به وسله اخلم او څنګه به یې کابل ته رسوم ؟ تر اوسه پورې هم ماته دډاکټر زرور شبکه هسې اوتې بوتې او دتهوکو ښکارد کیده خو چې یود بودا ، چې زما په

خیال ، متقاعد منصبدارو ، څوشپې دښوونځی دشاګرد په شان دتلګرافي مخابرې سبق راکړ دځان سره مې وویل ، محب ګله، کښیوتې.

پنځم څپرکی

کیله ګی د پلخمري او دوشي ترمینځ یو لوی ډاګ دی چې یوې خواته یې ددوشي سیند او بلې خواته یې تر څو ستر ګې لګیږي، ډاګ او تیتی شنې غونډۍ دي . هغه دقیر سړک چې کابل ته ځی دا ډاګ تقریباً په نیمایي غوڅوي . په اوړي کې د سیند دلوري بزګران هندوانې راوړي او دسړک په غاړه یې کابل ته دتلونکو مسافرو او توریستانو د پاره خرڅ کوي. داهندوانې چندیانې خوندنه لري مګر خلک یې دلویوالي او ارزان والي لپاره اخلي. دکیله ګي یو بل شی چې زما تر اوسه یادیږي هغه یو عجیب شانې بنکارو. خلکو به دلته بابنې نیولې اوبیا به یې داوریدو دقرارد په عربو خرڅولې. زه به چې کله خان آباد ته دتګ په لاره کې دلته راپیښ شوم ، نولیدل به مې چې یو سړی لګیا دی یوه رسۍ په هوا کې چورلوي . دا رسۍ تقریباً دیرش څلویښت متره وه اونه پوهیدم چې دایې څنګه په هوا کړې دد . دنژدې نه مې چې هغه ولیدله نو یو سر ، هماغه سریې چې دسړی په لاس کې و ، نری او هغه بل سر یې پریږ او درونده و او بنکارځن به نیم ساعت په هوا کې تاوولې چې تر څو به دکاغذ پران په شان دهغې درونده سر هوا ګیر شو.دپرې په هوا ګیر سر کې دسنیو غونډاری و چې په هغې کې لومې وې. دغه دسنی غونډاری داسې جوړ

شوی و ، لکه مرغی ، گویا بانبې به چې ولیده نو د مرغی ګمان به یې پرې وکړ او غوټه به یې پرې وکړه بیا به نو دسنیو په وړیو او لومې کې ونښته او سوټه بوټه به کوزه راپریوته .

اوس په کیله ګي کې ، دروسانو د درنو وسلو یوه لویه ډیپو ، څه دمځکې په سر او څه دمځکې لاندې جوړه وه . ماته وظیفه راکړ شوې وه چې دهمدې ځای نه به وسله او نقشه کابل ته رسوم .

لوړ مازیګرو چې کیله ګي ته ورسېدم . البته ترهغې دمخه او وروسته هم رسېدلی شوم خو هدایت همداسې و . دسړک غاړو ته هندوانې نه وې ، ځکه چې دجدي میاشت وه ، مګر یوځه دمني ارکاني ختېکي لاهم دلته هلته دلی وو . دوکان موکان خو بې هغې هم نه و بس دلته هلته دخاورو ټیټې دیوالونه دلنبلو کوچانو د شپول په شان دیوې څپړې نه راتاو وو چې داوړې نه پاتې وو او اوس خالي وو . حتی دسر څپړې یې هم نه وې . مګر په دې لویه دښته کې یو دوکان و چې لایې هم لوګي له لرې ښکاره کېدل او همدا زما نښه وه . لوړ مازیګرو چې دهغې مخې ته مې برک وواهه . ناڅاپه مې په زړه دویرې برید راغی . که مې وپیژني بیا به څه کړم . دروسانو داستنطاق مې اوربدلی وو ، چې د تیرې نه هم اقرار اخیستی شي . برقی شاکونه خو یو عام شی دی . دیوه خلقی نه مې اوریدلی وو چې ویل یې ، زمونږ شوروی دوستان برقی شاکونه او شکنجې او جبري اعتراف د انساني کرامت نه لرې ګڼي . هغوی داسې پیچکاری جوړې کړې چې چاته یې ورکړي بس ، لکه بلبله خپل تول حال

وايي . دزړه په تل کې حتی دخپلو کابلی دوستانو نه هم وبربدم . کیدای شی چې نه مقاومت و او نه بل څه ، بلکه ، صرف د مادنیولو د پاره د ک ، جی ، ب ، دسیسه وه .

شین تاغی مې دسړ ک نه چپ یوې خواته ودراوه ، چار قل مې وویلې او په ځان مې چوف کړ ، او په توکل ورکوز شوم.

په رستوران کې مې چې خلکو ورته هوټل وایه د تاکلی قراره سره سم دزرکې دښوروا فرمایش ورکړ او کښېناستم . بیا نوشنې چای راغلې او ماهم ورته ډډه ووهله . چوکۍ خونه وې خوسره قالینه غوړېدلې وه او داوړدو نیالیچو هر سرته دقالینو بالښتونه وو چې مینځونه یې دبوسو د ک وو . دکوټې په سم نیمایی منځ کې یوه ابدان داره دبیلر نه جوړه شوې بخاری وه ، دکوټې نه یوه وړه کړکۍ شاته پخلنځی ته خلاصه وه ، په داسې ډاګ کې ، دداسې یوه رستوران موجودیت پخپله دحیرانتیا خبره وه .

دري څلور تنه منصبداران هم ناست وو ، چا یونه یې څنبل او یوه یې چې دفارسی لهجه یې ورد ګوته ورته وه ، تهوکې کولې او نورو ورته خندل. زه پوه شوم چې همدلته دکیله ګي په اډه کې دروسانو سره کار کوی .

ما بنام مهال دوی په خندا خندا لاړل . زه په لمانځه ولاړ وم چې زما نفر چې نوم یې راته دبهادر خان بنودلی و ، چې البته ما په ستر ګونه ولیدلی راورسید . ما چې سلام وګرځاوه نو ده راته وویل ، ته چېرته و

کیله گی چېرته؟ بیا نو لکه زوړ یار راغی او تر غاړې وتو . دبرګړندی پەوخت کې په غوږ کې راته وویل «هر څه تیار دي. » بیا سره کښیناستو او په لوړ غږ دواړو داشرارو دظلمونو او دانقلاب دبریو خبرې کولې ، چې درستوران خاوند یې واوري . دجمعې شپه، دجدي دویمه هفته وه خو په کیله ګي کې واوره نه وده شروع شوې ، بس وچ سړه وو او هر څوک به چې هوټل ته ننووت له خولې به یې بړاس خوت . هوټلي دوه ګیسونه ولګول او کوټه رڼا شوه. په همدې کې دري نور منصبداران هم راغلل او ددوی فرمایش یې ورکړ. یو منصبدار هماغه ټوکمار وردګ و چې اوس بیا راغی او زه دې خبرې یو څه ترور کړم . هسې هم زه تل په ټوکمار رو شکمن یم ، او دخندا د ماسک لاندې تېرې زیړې داړې وینم. بده یې لا چې ټوکمار مخامخ ماته راغی او ویې ویل « زلمیه ، داخو دې عجب سرویس پیداکړی دی ، سپرلی دې څه شوې ؟ » زه پوه شوم چې لومه یې راته غوړولې ده ، « صاحبه موټر کابل ته بیایم چې عوارض یې پیداکړي . » مګر ټوکمار نه قانع کېده ، « زوروره ، په شل دیرشو سپرلیو خو یې ملانه ماتېده ، دتیلو پیسې خوبه یې ایستلې وې . هسې دې خالی روان کړی دی ، یابه سرمایه دار یې او په لږو پیسو دې تاتول نه کیږی . » د استنطاق لهجه مخ په درندېدو وه . په همدې کې بهادرخان مرستې ته راغی او ټوکمار منصبدار ته یې وویل، « محب الله زما میلمه دی ، زما دوړکونې دوست دی ، ډیر یې مه ځوروه ، بې هغې یې چرت خپل موټر ته خراب دی . »

داسې راته ښکاره شوه چې تورکمار د بهادر خان نه په رتبه کې یوڅه کوزو ، ځکه نو ، لکه رتلی سپی په کورنج کورنج ، بیرته درستورانه ووت ، او غیب شو .

بهادر خان بیا راسره کښېناست او ډوارو د امپریالیزم او امریکا غندنې ته دوام ورکړ . هرڅومره چې تیاره کېده د منصبدارانو جوپې زیاتېدې . یوه جوپه د روسی منصبدارانو پنځه کسیزه ډله هم وه . دوی هم د نورو په شان په توشکو کښېناستل مګر چې له یوه نه چې ازبک راته ښکاره شو ، تورلو پښې غځولې وې . هوتلي ، لکه چې د دوی د جمعې دشپې دبانډار سره روږدی وي ، بې پوښتنې د پخلنځی نه دسره کړو زرکانو دیوډلوی پتنوس سره راغی او هریوه ته یې په یوه تیمی پتنوس کې یو زرک اویوه ګرده تودې ډوډۍ کیښوده . یو روسی افسر چې هم په ونه د نورو نه تیټ و او هم ښایی په رتبه کې ، د سرجی کوټ له لویو جیبونو نه ډوډۍ کا بوتلونه ایستل او دهر یوه مخې ته یې کیښودل .

غیر له بهادر خان نه نور افغاني منصبداران د روسانو د راتګ سره ، لکه هلکان چې د مشرانو نه لار چپوی ، یو یو دهوتل نه ووتل.

بهادر خان هم روسانو ته عسکري احترام په ځای کړ. دهغوی مشر ، یو دنګ او خیټو افسر ، ورته وموسل.

بهادر خان په روسي ژبه روسي منصبدار ته څه وویل او هغه سر ، دهو په علامه تیټ وپاس و ښوراوه. بهادر خان هوتلي ته اشاره وکړه او هغه یوه پلاستیکي لوله دیوې کڅوړې سره راوړله. پلاستیکي لوله یې

ویړه کړه ، دشطرنج تخته وه او په کښوړه کې یې دانې . دواړو سره واونلې .

تول کارونه دهماغه پلان له مخې کېدل چې په کابل کې راته جوړ شوی و او مالکه روبات ، مصنوعی ماشین ، قدم په قدم تعقیباوه . ددغه پلان اصلی طراح ډاکټر زرور . ښه مې یادیږي چې راتګ نه یوه ورځ دمخه دروژې په مابنام دیوې کښوړې خرماسره راغی او دروژه ماتې نه پس یې ماته په خندا وویل ، « هلکه ته دري صفتونه لرې . یودې موټر دی او بل دې شطرنج او دا دواړه موږ ته اوس حاضر په کار دي . » ماوویل ، « چې دریم صفت مې څه دی ؟ » ده وویل ، « دابه ، که ژوندو ، یوه ورځ درته ووایم . » دشطرنج خبره یې رښتیا کوله . په دې کال زه ملی قهرمان شوی وم او ددا سې تکړه لوبغاړو نه مې لوبه وګټله ، لکه سیدحمیدالله پاچا ، ګران او حاجی سرمعلم .

بهادرخان هم په شطرنج کې بدو کی نه و . زما په خیال په روسیه کې یې تحصیل کړی و او هماغلته یې زده کړی و . دکابل دمقاومت مرکز هم دده په دې کمال خبر و .

لوبه نیم ساعت روانه وه ، که څه هم چې دده هدایت داو چې ژر مات شي ، مګر ډېر کوشش یې کاوه چې لوبه وګټی . یابه یې زما زور ازمیینه چې روسان مې جدی چلنج وګنې ، دلوبې په مینځ کې یې وزیر زما دآس دخور لاندې کړ ، پس دډېره فکره مې پام شو چې که وزیر واخلم نو دپیل په کشت ماتیږم . ماوزیر وانه خیست او بهادر راته وموسل او ګویا زما

مهارت يې منظور کړ . داسې راته ښکاره شوه چې د روسانو هم مورِ ته پام شوی او لوبه يې دستر گو له گوټ نه څارله . بهادر خان مات شو . دلوبې په آخر کې دهغوی مشر ، خيټه ور قوماندان ، راغی ، کوز تختې ته يې وکتل او بيا يې بهادر خان ته په روسي څه وويل ، « کپتان صاحب غواړي چې ستا سره شطرنج وکړي . » کپتان صاحب ته ووايه چې مننه ، مگر زه همدا نن شپه کابل ته روان يم ، ځکه هوامخ په خرابېدو ده او سالنگ په وړاندې دی . دموتر هم خوند نشته »

کپتان په زوره وخندل ، « بس موتر به دې بهادر خان په ورکشاپ کې درته جوړ کړي. » ماوويل ، « ښه دی ، يو څو بساطه به سره وکړو ، بيا شپه په شپه رخصتيږم . » کپتان راسره ومنله ، بهادر خان ته يې څه هدايت ورکړ . هغه دموتر کلې دمانه واخيسته اوله هوټل نه ووت. کپتان دنورو روسي منصبدارانو سلامونه ومنل ، زه يې ترلاس ونيولم او دهوټل نه بهر تيارې ته ووتلو. خپل جيپ ته يې بوتلم .

دکيله گيې د ډبنټې نه اوس داغزنو سيمانو کړې راتاوده . يوه نرۍ لارچې زمورِ جيپ پرې روان و ، هم داغزنو سيمانو د دوو ديوالونو تر مينځ تېرېده ، مگر داسيمونه په کتهارو پورې ننښتي وو حال داچې د ډبنټې نه چاپېر سيمونه د ښامار په شان کړۍ کوړۍ پراته وو او اوربدلي مې دي چې برقی جريان پکې ځغلېدلی و چې څوک دهغې غوڅولو ته زړه ښه نه کړي. هره خواقوي روشني اندازو نه او دسيمانو بهرنۍ خواته ماينونه ښخ وو.

دکپتان کوټه هم دشین تاغي په شان یو ټهلرو ، یو بستر یوې خواته ، یو میز او دوه څوکۍ بلې خواته دیوال ته تکیه ، یوه کړکۍ چې خدازه خلاصیده اوکه نه ، یو بې شټه ګروپ دمیز په سر ځړیده .

دمیز په سر د کپتان دشطرنج تخته د رنګو بنګو دانو سره غوړیدلې پرته وه . کپتان دالماری نه دکنیاکو نیم ډک بوتل د دوو ګیلاسونو سره راواخیست ، یو ګیلاس یې ماته ونیو خو ما معذرت وغوښت او غوښتل مې چې ووایم چې ډاکټر منع کړی یم . خو ماته روسي نه راتله او روس ته پښتو . ماوې خپله انګریزی به ورباندې وازمییم . دی موسک شو او په داسې انګریزي چې روسي پکې ګډه وه وویل ، « داځنګه ډاکټر دی چې بهادرخان یې هم منع کړی دی » بیایې پاس وکتل ، « هغه خو به نه ښیې چې پاس په آسمان کې ناست دی ؟ » زه غلی شوم ده یو ګیلاس کنیاک په یوه ساګړوت کړل . بل ګیلاس یې ډک کړ او شطرنج ته راسره کښېناست . تخته یې واړوله چې سپینې دانې او اول حرکت زما شی ، ګویا دشطرنج ادب یې په ځای کړ . خو ما وویل چې سره شکېلویه یې .

په اوله لوبه کې دواړو ، لکه جنګي چرګانو ، یو دبل زور ازمییه او تعرضي حملې مونه کولې اولوبه مساوي شوه . دویمه هم چارګوټ شوه .

په دریمې کې ماد وزیر او دوزیر د پیل پیاده ګان دوه خانې وړاندې کړل او ګویا دوزیر ګمبیت مې وکړ .

یو پیاده مې مفت ورکړ او پوهېدم چې که دی یې واخلي نو بیا به دلوبې تر آخره دهمدې پیاده په ساتنه بوخت وي او په همدې همدې کې

به‌ما تول سپاره لوبې ته‌ورګډ کړي‌وي . اوبيا نو دی دحتمي مات سره مخامخ و . مګر دپياده همداسې پرېښودل هم ښه نه‌دي . کپتان همدا کار وکړ په‌لومه کې ونښت او پياده يې نه يوازې واخيست ، بلکه دهغې دساتلو تکل يې هم کاوه . ډير ژرمې مات کړ . دريمه لوبه ده وګټله او دځلرمې لوبې دځوچالونو نه‌وروسته سره پاځيد او دکنياکو ګيلاس يې داسې تر خولې ډک کړ چې دبوتل وروستي سور بخون څاڅکي يې پکې ځنځول . همداسې ولاړ و او تختې ته يې کتل اوپه عادي لهجه يې وويل ، «فکر کوئ چې ستاسې مجاهدين به يې وګټي ؟ » ما په تعجب ورته پاس وکتل - سړی په جديت کې موسک و . ما وويل ، « اشرار ښيي ؟ » ده په‌هماغه موسکا وويل ، « اشرار دي ، که مجاهدين که دشمن اوکه ميتيژنيک ، که باسمه چې ، زما په مقصد پوهيږې ! » ما چې لاهم زنه په دواړو لاسو تکيه کړې او دخپل چال په فکر کې وم ، ناڅاپه مې پام شو چې روسی جدي خبرې کوي . مګر مابيا هم په بيطرفه لهجه وويل ، « دوسلو خبره ده . جنګ په وسلو کيږي . اشرار خوستاسو په لسمه برخه وسلې هم نه‌لري » روس دګيلاس نه غوړې تير کړ او په غوسه ناکه لهجه يې وويل ، « چتيات به نه‌سره وايو . وسله جنګ نه ګټي . په‌وسلو کې موږ د هټلر دمقابلې نه‌وو ، خو کوکارې مو ورنه‌وايستلې . دجنګ ګټه اوبايلات په نورو شيانو پورې دی . » داځلې زه ورته موسک شوم « مثلا ايډيالوژي ؟ » روس نور هم په غوسه شو ، « داغلطه خبره ده چې ګوندې زموږ ايډيالوژی په نازيانو بروه نوځکه موجنګ وګاټه . حتی

ستالین هم په دې پوهیده او خلک یې د کمونیزم په ځای په موروطن ، په روسیې راتول کړل. »

روسی غلی شو. نه پوهیدم چې ولې یې تر اوسه خوله دومره کاواکه وه . بیرته شطرنج ته کښیناست او زه د دفعې چال لاړم. بیا نو ډیر وخت په همدې لوبې لګیا وو. په آخر کې لوبه مساوی شوه. عجیبه ده چې لویان هم دماشومانو په څیر د لوبې په ګټلو خوشالیږي. روسی پوهیده چې ما په لوی لاس ګټلې لوبه مساوي کړه مګر بیا هم خوشاله و. روسی کښیناست اوسریې دومره رانژدې کړ چې د الکولو بوی یې زما تر سپږمو رسیده. په ټیټ غږیې وویل ، « زما پلار دستالینګراډ په جګړه کې منصبدار و اوبیا وروسته همدې ستالین دیوې دسیسې په نامه اعدام کړ . »

ماویل ، « د تاسف خبره ده. »

ده غلی کړم ، « داسې په سلهاوو منصبداران یې وژلې دي ، په کوم یوده به یې سړی تاسف وکړي. مطلب مې داو چې ته پوه شې چې زه ولې ستاسو د مقاومت سره خواخوږي لرم. » بیا یې نوسر د تاسف په علامې وښوراوه ، « عجیبه ده چې د قهرمان منصبدار زوی ، اوس د میتیژنیک سره خواخوږي لري. » د جیب نه یې یوه بټوه راوایستله اویو کوت کوت فوتې یې راوښودله « دامې ښځه ده ، دامې زوی دی یوري او دغه مې لورده ، لارا. د مسکو په اپارتمان کې اوسي . »

زه همداسې غلی ناست وم او نه مې غوښتل چې داسې کومه خبره

وکړم چې که ثبت شي نو داعدام سند به مې شي. زه دروسي نه څه چې بهادرخان نه هم وبربدم او لاهم دهغه توکمار منصبدار په فکر کې وم چې څه دسیسې به یې راته سازې کړې وي. عکس یې بیرته په بتهوه کې کینبوده اولکه زما په زړه چې خبروي ، وې ویل، « بهادرخان زما دوست دی. ماوده شپې شپې بحثونه وربانديې کړي. دواړه منصبداران یو اویو دبل په درد پوهیږو. دلوګر په کاریز کې چې کپتان الیګ خرخردین زهر وپاشل ، دبهادرخان کورنی هم دنورو سره په کې کسکر شوه. »

په کابل کې ماته صرف دومره ویل شوي وو چې یو ناراضي روسی منصبدار دی چې ستاسره به مرسته وکړي ، مګر دایې هم ویلي وو چې شل زره ډالره غواړي. ما ناراضیتوب اوشل زره ډالره یوله بله پخلاکولی نه شول. که ناراضي دی نو پیسې ولې غواړي؟ کپتان منتظر و چې زه څه ووایم خو زه تکنی او سربداله وم ، په اول ځل مې یوه وطن پلورونکي ته کتل. خوده زما په ساده توب دجادوګر په شان دشیطنت خندا وکړه، « زه ستا په تکنی توب هم پوهیږم. بس را وې شمېره. » ما هم دکوټ استر وشلاوه او د ډالرو پلاستیکي کڅوړه مې تري راوایسته ، د شطرنج په تخته مې وغورځوله. کپتان بې دهغې دشمیرلونه کڅوړه لکه چې تلي یې پاس واچوله او په بل لاس یې ونیوله او دبستري لاندې ننه ایستله. نور نو نه ده خبرې وکړې او نه ما او په کې ځاییدل هم نه. په جیپ کې یې هوټل ته راوستلم. بهادرخان چې بهر ولاړو. دموټر کلی راکړه او دروسي منصبدار سره یو ځای بې دخدای

پامانۍ دشپې تیاره کې غیب شول . زه دویرې ریږدېدم ، ځکه چې که څه توطئه یې جوړه کړې وه نو همدا یې وخت و چې دوسلو سره مې ونیسي. موټر مې چالان کړ ، برقونه مې ولګول او سړک ته مې مخ په کابل سم کړ، هیڅوک مې مخې ته نه ودرېدلی . اکسلیټر ته مې پښه اړم کړه او مخ په دوشي مې را خپلې کړې . موټر دروند دروند کېده ، پوه شوم چې دکیله ګي جبه خانه یې پکې رابار کړې ده . ښه و چې دجنګلک په فابریکه کې یې دموټر کمانۍ هم ډبلې کړې وې . مافکر نه کاوه چې دمقاومت چلوونکي به دومره هوښیار وي او په زړه کې خوشاله شوم. سهار مهال خنجان ته ورسېدم دلړو یوه ترخه ګرډله په وړاندې دسالنګ دپاسه لېدل کېده . هماغلته مې دنورو موټروانانو سره په چایخانه کې سبناری وکړ او ځینو نه مې چې دکابل نه په سالنګ راتېر شوي وو ، دسړک دحال احوال پوښتنه وکړه . ټولو دتګ نه منع کړم. ، مګر ما ویل چې زه خو پرې ورځم. یوه موټروان وویل ، « دتانه مخکې یوبل سرویس هم پاس لاړ او زما نصیحت یې وانه ورېد ، خوکه نابلد ډرایور داکار وکړي ګیله هم ترې نشته، ته خو ماڅو ځلې په همدې لارې لېدلي یې . په هغه بل سرویس کې خو سپرلۍ وې، کلینر ورسره و. تاسره هیڅوک نشته. » چې پوه شو چې زه نه ایسارېږم خپل کلینر ته یې وویل چې زما دموټر په ټیرونو کې ځنځیرونه واچوي. مګر ما ځنځیر نه درلود. نوبیا موټروان په کاکه ګۍ خپل ځځنځیرونه راکړل او چې ماد پیسو تجویز وکړ، هغه راته په غوسه غوندې شو او وې ویل « ته چې دومره لیونی یې

چې په دې ورځ په سالنګ تبرېږي نو زه داسې ډووس درته ښکاره شوم چې پیسې به اخلم ؟» کلینر ته یې ویل «هلکه یو بیل هم ورکړه چې هلته بیا خپل قبر ورباندې وکنې.» بیا یې نوماته ستر ګه وتړمبله ، « دامې هسې تړکه کوله، دسالنګ لیوان تاکله خنبیدو ته پرېږدي.» څه وچه ډوډۍ او چای بوره مې دځو سرو کړو زرکانو سره احتیاطي دځانه سره واخیستل او روان شوم.

شپږم څپرکی

چې دوشاخ ته ورسېدم ګورم چې هغه بل سرویس په پیچو موکې زګیروی کوي او مخ په تونل روان دی. کلینر ډنډه پنج په اوږو پلی ورپسې روان و او چې هواري ته به شو د یخنۍ د لاسه به ور وخوت، لکه چې د ګرده لې نه د مخه روان شوی و او اوس نشول ستنېدلی. واوره پیل شوې وه او شمال د زګیرویو سره په دره کې انګازې کولې او واورې یې کله د سرک په سر او کله کوز دري ته دوړولې. د لید فاصله هم څو مترونو ته راکمه شوه. د موټر برف پاکونه او چراغونه مې چا لان کړل او د میږې په یون ورپسې روان شوم. سرویس ته ورسېدم خو د ډاره تري مخکې کېدلې نه شوم چې د مخې نه به موټر راشي او سرک بې هغې هم نري و. واوره د ګرده لې نه په څپولو بدله شوې وه داسې چې د هغه بل سرویس د ارابو منډ، څو زه ورورسېدم، په واورو کې پټ و. سرویس څو ځایه شاته راوښوییدخو کلینر ډنډه پنج راتینګ کړ. ما هم خپله فاصله ساتله. په لارګې روسانو په هغو ځایونو کې چې د واورې د راشې د

ښويېدو خطره وه د سړک په سر دا لانو نه جوړ کړي دي چې واوره د غره نه د دالان په سر همداسې کوز دري ته وښويېږي.

دريم دالان ته چې ورسېدم زما وړاندې سرويس چې ايله لس متره به لرې وو، تری تم شو. ما موټر ودراوه او کوز شوم. هر څه چې مې ستر ګې غړولې سرويس نه ښکاره کېده، د واورو طوفان او شمال هر کار ناشو نی کړی و. د دالان لاندې ځای لاتور و او زه دوه زړی وم چې تري ووزم که نه. مګر د سرويس تري تم کېدو و سوسه را اچولې وه. په همدې کې مې د لرې ځایه یو غږ واورېد. بیا مې هم د دا لان نه هر څومره ستر ګې خنبې کړې، غیر له سپینو واورو بل څه نه ښکاره کېدل. زیاتی بیصبره شوم خو د سالنګ دواورې مې اوربدلی وو چې د ډیر خلک، حتی کلینران، چې یو څو قدمه د موټر نه لرې شوي دي، بیا یې لا ر نه ده موندلې. د دالان نه بهر واوره تر زنګانه رسیدلې وه او وریالا په زور کې وه. یو ناڅاپه مې دشین تاغي تول باکس ته پام شو چې هلته یوه اوږده رسۍ هم کړی پرته وه. وېرېدیم چې د جنګلک د ورکشاپ خلکو او یا بهادر خان به هغه بیځایه کړې وي، خو چې مې تول باکس خلاص کړ، پرې هما غسې کړی کړی پروت و. د هغې یو سر مې د شین تاغي د ورپورې او بل د ملا پورې تېینګ کړ، د بوتل غوټه مې وروا چوله او د دالان نه د غږ په لوري ووتلم. موزې مې نه وې او ایله بیله مې بوټان د واورو لاندې په پښو کې تېینګولی شول. په واورو کې روان وم او ډېر وېرېدم چې د سړک نه کوز دري ته ونه رغړم، ځکه چې سړک د غیر

سرک نه چندانې نه پېژندل کېده. یو څو متره لانه وم تللی چې بیا عږ راغی، په احتیاط مې ځان د سرک څنډې ته ورساوه او کوز مې درې ته کتل، ګورم چې، لکه موږ به چې د هلکتوب په وخت کې په تشت، پتنوس، او کله لاهم هسې په کو نوړی د واورې د پاسه ښویندئ کولې، یو وړو کی کنډو کوز ښوېېدلی. ډېر لرې یو تور شی ښکاری. زه پوه شوم چې سرویس کوز خطا شوی. پړی دومره اوږد نه و چې زه ورکوز شوی وای او که وای هم زه بیا څه د تورې بنګړی وم چې ټولې سپرلۍ به مې راخیژولې وای. په همدې فکر کې وم چې یو وړو کی تور شی ترسترګو شوچې پاس راخیژي. چې نژدې شو نو ګورم چې بنیادم دی او په خاپوړو راځي. ما ورغږ کړ چې وریب مه ځه، په ښۍ خواته راځه، مه وار خطا کیږه. کتل مې چې په رښتیا یې لار زما خواته کږه کړه، خو رفتار یې شیبه په شیبه سسستېده او په هر څو قدمه کې به یې دمه کو له. ما هم تر هغې چې پړی رسېده ځان کوز وروڅکاوه. چې څو قدمۍ ته ورورسیدم، نور نو هغه له حاله لویدلی و او پس د ډیرې اوږدې د مې چې نژدې د نوې واورې لاندې پټ شوی و، په خاپوړو یو څو ګامه نور هم پاس راغی. ما لاس وراوږد کړ او لستونۍ یې په لاس راغی. کش مې کوده او بیا مې نو پړی د هغه نه هم چاپیر کړ او په مدار مدار پاس راختو. د پړي د شلیدو وېره هم راسره وه، ځکه همدا زموږ د ژوند یوازینی مزی و. د همدې پړي په زور سرک ته چې اوس واوره تر نامه رسیده راوختلو او د څو ځلي د مې نه پس دالان ته ورسیدو. په غیږ کې مې شین ټاغی ته وخیژ اوه.

هغه مې په بستر واچاوه او بیا مې یې چې د سر او پښونه واورې پاکې کړې پام مې شو چې ښځه وه.

اووم څپرکی

غاښونه یې د یخنۍ نه سره لګیدل. اول کار چې ماوکړ، د بسترې نه مې قدیفه راواخیسته او ددې د بستر مخې ته مې پرده کړه. د ځان سره مې ویل، زوی یې مړ کړې، په دې حال هم ستر. بیا مې د بکس نه لویه تولیه راواخیسته او د پردې نه شاته مې دې ته ورکړه «واخله، اول خپلې جامې وباسه، چې تولې خیشتې دي. په دې باندې ځان وچ کړه.» بیا می نو خپل پاک کمیس او پرتوګ د بکس نه واخیستل «بیانو همدا جامې واچوه.» ناڅاپه مې پام شو چې د ښځې به پښتو نه وي زده، خو بیا مې ویل، تکه توره بلا ورپسې. شیبه پس راووتله، خو د سړونه ریږدیده. کمپله مې تړې تاو کړه او ورته و مې ویل «اوس ګرځه، چکروهه، چې لږ وینه دې په رګونو کې و غړیږی، مګر هغه د چکر څه چې د دریدو لا نه وه. ځان یې په بستر کې واچاوه او لنډه لنډه سایې ایستله او ریږدیده. د پلار نه مې اوریدلې وو چې د کوم کوچې کیسه یې کوله چې همداسې یخ وهلی و او خلکو په لیمځې کې تاو کړ او په مځکه یې داسې رغړاوه لکه غړه کې چې ښځې موښې. ایله یې په رګونو کې وینه وځغلیده. پلار مې ویل په داسې وخت کې د ژوند علامه دا ده چې د وجود سوی شروع شي، ځکه پخوا هر څه کرخت وي. یو خبرداری دا و چې بنده خوب ته پرې نږدئ. ما هم همداسې په کمپله کې تاو د موټر په

غولی واچوله او د غړه کې شاربل مې پیل کړل. ورو ورو مې کتل چې د نجلۍ سارا بنکل آرامه او منظمه کیږي. د پلار د نصیحت سره ما هم تر هغې شاربله چې د سوي زګیروي یې وختل.

بیا مې په کټ واچوله چې آرام وکړي. د هغې د لاس او پښو سوي شروع شوي وو او ژړل یې. څو ځلی مې زړه وکړ چې پښې یې کښیکاږم، خو بیا به لاس نیولی شوم. د شین تاغي په نغري باندې یولوی چایجوش و. هغه مې د اوبو نه ډک کړ او به مې تودې کړې او په یوه کاسه کې مې اول د نجلۍ په پښو سړې او به وا چولې او بیا مې ورو ورو تودې اوبه پرې تویولې. زه هم نه پوهیدم. پخوا هیڅکله د داسې حالت سره نه وم مخامخ شوی، څه مې چې په پوهنځي کې لوستي او اوریدلي وو هماغه مې کول. نور شی خونه و، تینګ سور چای مې په کاشوغه غوړپ غوړپ ورکاوه او دې ته یې هم لکه چې خوندور کړی و، چې زه به لږ ځنډ شوم نو د چای پیالې ته به یې سترګې کږې وې. د بهترۍ یوه علامه دا هم وه چې لر او بر یې د شین تاغي چوکیو، کړکۍ، نغرې او نورو سامانونو ته وکتل او بیا یې زه هم په سترګو وتللم. ما ورته وویل «ته نو اوس کرار آرام وکړه او زه یو ځلې بهر وځم».

رسۍ مې راواخیسته چې ګوندې یوه ستوې یې کړم چې لږه اوږده شي. همداسې مې یوه ستوې کوله او تر ملامې تاوولې دا کار مې وکړ خو ویریدم چې اوس به نو پرې او مړۍ اوسست شي. یو سر مې بیا تینګ په ورپورې و تاړه او بهر ته شوم. واوره لا د پخوا په شان په زور کې وه. د

برنډې نه وو تلم او په خپل اتکل مې ځان هغه ځای ته ورساوه چې سرویس
تري ښوییدلی و. واورې هر څه پټ کړي وو. په توکل مې لاندې ښوییدل
شروع کړل او تر هغې تلم چې زیاتی نو پړی ترنځ شو. هرډ خوامې وکتل،
خو د سرویس درک نه و. غږ مې وکړ، خو چوپه چوپیا وه او یوازینی غږ
دواورې شرنګی و. ښایسته شیبه ودریدم چې ګوندی کوم تور ځای
صحیح کړم، هیڅ شی نه و. زډه هم یخنی وارخطا کړم. بیرته مې قدم په
قدم ځان پاس راوڅکاوه او د پړي د شلیدو ویرې پسې واخیستم، ختل
مې نور هم سو که کړل، هسې نه چې وښوییږم او په مزې زور راشی. چې
پاس وختم نو داسې وم، لکه د واورې څیرد چې مور ماشومانو جوړوله او
د پوزې په ځای مو ګازره یا د جوارو توکه په مخ ورخښوله. په برنډه کې
مې کالي تک وهل، خو پښو مې لکه چې اوریې اخیستی وي، سوی
کاوه. په تادی مې د موټر د څنګ نه د هغه آنتن د برنډې نه بهر خواته
راکش کړ چې د کانکریټ نه بهر ووځي، او په بیړه موټر ته وختلم. ښځه په
بستر کې وه. زرمې لږ اوبه وایشولې او سرد پیاله مې په لاس کې د تکور
په شان ښه لګیده. د چای سرد لږ سړی وزمه شوم. د شین تاغې د ننه هوا
تیاره کیده او د موټر کړکۍ هم براس نیولې وه.

ښځې سترګې پرانستلې او وچته کتینا سته. ما ورته وویل، «ته
کومه ژبه کوې؟ کدام زبان یاد داری؟» هغې په کمزورې مو سکاووېل،
«پښتو» ماوویل، «ښه نو زما خبره په غور واورد! زډه لاړم، کوشش مې
وکړ، د سرویس پته ونه لګیده، لکه چې واورې پټه کړې ده، څوک مې

ژوندي بيا نه موندل. » هغې سر وښور اوه او نور څه يې ونه ويل. ما دوام ورکړ، «خبره ورانه ده او که دا برنډه نه وای زه او ته به هـ ختم وو. نو داسې به وکړو چې خدای يې کوي. » هغه منتظره وه چې زه ورته خپل پلان ووايم، خو ما کوم زيری نه درلود او ومې ويل «اول خو دا چې مورږ اوس ژوندي يو او تر څو دا برنډه نړيدلې نه وي غير د يخنۍ او لورې نه بل خطر نشته. يو څه شيان خو دلته راسره شته، نغری هم لرو او اوبه هم. د موټر تودولو چل هم رائي خو خدازده مورږ به څوورځې، يا څو هفتې دلته ننبتي يو، دومره تيل نشته چې بخاری چا لانه کړو. بس په همدې يوې برستنې او کمپلې به گوزاره کوو او گورو به چې خدای څه کوي. » ما لاخبره خلاصه کړې نه وه چې دا خوب وړې وه. د موټر هوا په څو ځلي خلاصولو او تړلو د يخچال په شان سړه شوې وه او ما چکر وهل شروع کړل. چې پورته بجی شوې نو د ديوال نه مې د مخابرې ماشين راوښکه او ميزته کښيناستم. د څو اشارو نه پس د هغې خوانه ځواب راغی.

«چيرته يې، مورږ درپسې خپه يو»

«په واورو کې گيريم، درختلی نشم. »

«مورږهم ويريدو. بيا به سره گورو. »

«سره گورو به»

زه پوه شوم چې درې ساعته پس بيا بل هدايت راکوي. ماشينگی مې بيرته په ديوال کې پټ کړ. بنځې په کرار کرار سارابنکله. ځير مې ورته وکتل چې دا به څوک وي. بالاپوش او پتلون خويې د کليو د بنځو

نه و. په رنګ بدو کې نه وه. اوږدې تورې څڼې یې لاخیشتې او خورې ورې پرتې وې. اوږده تور باڼه یې د غنم رنګي مخ او جګې پوزې سره جوړیدل. وروځې یې، لکه چې په نوسي لیندۍ کړې وې، د سترګو خواته پریږې او بلې خواته نرۍ.

لاسونه مې د سړو د زوره سره سرویل او په غوسه وم چې یو بسترو، هغه هم دې ښاري شیشکې رانه واخیست.

پوره په یوولسو بجو د مخابرې شرهار شو. زرمې ماشین راوکیښ. ډاکتر زړور و.

«د شین ټاغي مخه بیرته ګرځولی شې؟»

«کوشش خوبه وکړم، چې لږه رڼا شي.»

«بس بیرته کوز شه، په هغه زړه لار راشه.»

«هلته هم د شیبرنه سر کې د شنبل تنګی دی چې په اوړي کې هم کنګل وي.»

«شیبر ته مه ځه، په دواب میخ زرین کې، به زموږ سړي درته ولا وي.»

«یو میلمه هم لرم.»

«ناممکنه ده.»

«بس دواورو د مینځه راوووت.»

«رخصت یې کړه.»

«نه کیږي. سیا سره ده.»

«سیاسره څه مرګ غواړي؟»

«بس دواورو نه راووتله. موټر يې اوښتی و.»

«رخصت يې کړه، امر دی»

«نه کيږي.»

«مه خو ګيانې کيږه، ختمه يې کړه، امر دی. په دو آب کې به سره خبر شو»

مخابره هم ختمه شوه. ماشين مې ځای په ځای کړ. ډيره شيبه د سړو له لاسه په موټر کې لړ او برګړځيدم. د پښو ګوتو مې سوی کاوه. ناڅاپه ښځه په بستر کې کښيناسته، لړ او بريې وکتل، په لوړ غږ يې ناري کړې «زه چيرته يم؟» ما وويل، «آرامه شه. ته په سالنګ کې، په موټر کې په بستر کې يې.» په چرت کې لاړه او بيا يې ځان راټول کړ او بيرته پريوته، خو چې ما ته يې وکتل چې ولاړ يم نو وې ويل «بل بستر نشته؟».

ما وويل «نه، دشپې هم څه نه دي پاتې، څمله.» هغه پريوته خو څو شيبې پس بيرته راپاڅيده او په نرۍ موسکايی وويل، «په دې بستر کې خو دواړه ځاييږو؟» ما دشرمه ورته نور کتلی نه شو شامې ور واړوله، «چه ستا خوب پورې شي، بيا به زه سره ولګوم.»

سهار مهال واوره وريده. ما چای دم کړ، يو څه وچې شودې وې هغه مې ورګډې کړې، وچه ډوډۍ مې چې راوړې وه اوس داسې کلکه او ګګړه وه، لکه داريا. هغه مې په نغري تاوده کړه. ښځه هم زما په ښکالو

راکښيناسته او د کوڅيو په چوتي کولو يې شروع وکړه. هغې ته مې د شو دوچای او يود ډوډۍ بستر ته ورووړه. او ما نغري ته هم ځان گرماوه او هم مې سبناری کاوه. وروسته راپاڅيده او د سيلانيانو په دود په نغري و گرځيده، د کړکۍ نه يې بهر دواورو او پرقنده لمر ننداره وکړه. بيا يې ماته وکتل او په خندايې وويل، «اوس نو ستا د خوب وار دی.» ما نور ست ته ونه کتل او بستر ته وختم.

مازيگر مهال مې کوشش وکړ چې د موټر مخه کوز پلو واړوم، خو په برنډه کې دلته هلته باد واوړه دلۍ کړې وه او کنگل شوې وه چې د بيل زور هم چندانې وربانديې نه رسيده. په شوا خون مې ترمانبامه يوڅه مځکه تورد کړه خو بيا مې خپلې بې عقلۍ ته پام شو چې که مخه يې راوگرځوم بيا هم د برنډې نه بهر لر اوبر په سرک ترنامه واورې پرتې ډې او چيرته موټر وربانديې تلی شی؟ چې موټر ته وختلم نو د سرد کړې زرک بوی و. دا زما وروستی زرک و. بنځی هر څه تيار کړې وو او دواړو په کرار او په اشتها وخوړل. د چای په وخت کس مې هغه پو بنتنې شروع کړې چې په زړه کې مې يې غمباده جوړه کړې وه.

«اوس خو په يود قفس کې لويدلي يو، نو څه دې ويل چې يو بل وپيژنو؟»

«تاوار راباندې رومبی کړ. ما هم همدا غوښتل. زه به د ځانه درته ووايم. نوم مې دی ترينا، په ما دا نوم بدولگيد.

«ترينا خو فرنگی نوم دی يا به روسی وي.»

هغې وخندل «په اصل کې شاترینه وم خو د نازه مې کور کې ترینابولي. پلار مې مدیر یار مامد خان د سپین زر شرکت د محاسبې مدیر و. خاوند مې نور الله نخباف...»

پوه شوم چې د پخې پرچمۍ کورنۍ ده، او میړه یې د امین ورور، عبدالله امین، په خپل امر په کندوز کې اعدام کړی و. خو هیڅ مې ونه ویل. هغې دوام ورکړ، «میړه مې ظالم. امین وواژه، مور او پلارمې کابل ته کډه شول. په کندوز کې مځکې لرو، زه یې په حاصل پسې راغلې وم. وریژې مې خرڅې کړې او بیرته کابل ته روانه یم.» نورد نو غلې شوه. ما وویل، «زه ډاکټر محب الله یم» هغې په خندا وویل، «بس چې دا موټر مې ولید، و مې پیژندې. د کندوز او خان آباد ترمینځ دومره لارد نه دد، ستا د موټر ډنډوره ټولو ته رسیدلې وه. اوس دې ولې د ډاکټرۍ نه موټروانۍ ته ترفیع وکړه؟»

«ډاکټرۍ ورکه کړې او د سوال کشکول یې ورک کړې چې هر مریض ته دې نیولی وي. د مریض پیسې داسې وي، لکه د مړي خیرات. اوس کابل ته روان وم چې موټر څه عوارض پیدا کړي، او بیانوزد پوه شه او د سرویس موټر واني.»

شاترینې په ځیر راته وکتل او بیا یې مر موزه موسکا وکړه، «د مجاهدینو سره خو به کار نه کوې؟» ما وویل، «نه، اشرار ګوره او ما ګوره، که هغوی راغله بیا به د ډاکټر په ځای کوډګر او حکیم جیان د خلکو علاج کوي.» شاترینه یوه شیبه غلې وه او زما د خبرو جاج یې

اخیسته. بیا یې نو داشتی راخوشې کړه، «نوبیګادې د چاسره، ګره ګته، ګرد ګره، ګته، تلګرافی مخابره کوله؟»

د ځان سره مې وویل، محب ګله، لاړې. ایله مې په مخابره کې د ډاکټر زړور نصیحت ته پام شو چې بنځه ختمه کړه. اوس نو دا ضروري شوه. پخوا مې داسې ګنډه چې دا به په دوشي کې چیرته بنکته کړم او زه به دوسلو سره دو آب ته روان شم. مګر اوس د بنځې ژوندي پریښودل د ملی مقاومت سره خیانت و. په هغه شپه مې شاترینې ته هیڅ ست و نه کړ او پخپل بستر کې پریوتم. څه شیبه پس دا هم راغله او د بستر په څنګ کې کښیناسته. د سړو نه ریږد دیده او زه ترستونې په برستن کې پټ وم. ډیر وخت همداسې غلې ناسته وه او بیا چې ما شاور واړو له دا هم پاڅیده او د زګیرویو سره یې په موتر کې قدم وهل شروع کړل. ما ته خوب نه راته او په دې فکر کې وم چې په بنځې څه چل وکړم. یوه لاره یې داوه چې د برندې نه یې وباسم او بیا یې کوز ورغړوم. بله یې دا چې همدلته یې

[illegible] کړم.

مګر په زړه کې پوهیدم چې یو هم آسان نه وو. ما چې په هلکتوب کې مرغی حلالو له هم به مې مخ بلې خواته واړاوه. پلار مې د نورو په روایت یو څه نارامی او خونونه کړي وو، خو هغه په ځوانی کې وو، په خوګیانو کې. کتغن دده نه هم د نورو په شان مړیې (پسه) جوړ کړی و. مور خو مې داسې وه چې زه یې نه پریښودم چې ما ښام چې مرغی ځالې ته راځي، هغه وولم. خو له به یې راته جینګه کړه او په ژړه غوني آواز به

يې وويل: « مه کوه، خواره کې، خپل کور ګنګې ته يې پناوړې ده. واړه سوز ګوري بچوړي به يې ورته ناست وي چې اوس به مې مورکې رائې. »

بيا مې وويل چې اوس د افغانستان د مرګ او ژوند سوال دی او زما وړې انګيرنې پکې نه ځايېږي که دغه وسله زه و نه رسوم او يا حکومت پرې پخوا د پخوانه خبر شي، نو ګويا په لوی لاس مې ملی مقاومت مات کړ او د خيانت دا کړی به تل په غاړه ګرځوم. شاترينه، لکه کوکری چې د کوتې نه بهر پاتې شي سونګيده او لر اوبر ګرځيده. ما د ځانه سره ويل چې دروس نانځکې، اوس سالنګ ته نځاکوه. خو د ځانه سره يو څه هماغسې خجالت وم چې په وړ کتوب کې به د نورو د لومونه د مړزانو د غلاکولو نه پس راته پيدا شو. د کوزې دړې نه د ليوانو غم لړلې ساندې راتلې او کله به داسې شور ماشور شو، لکه يو د بل سره جنګونه کوي. پوه شوم چې دا بلاوې د شاترينې د سرويس په مړو لګيا دي. د تنهايي او د پيړيو د نامرادۍ و څپې هم د خوب په شان را باندې راتله. يو ځلې مې کتل چې راغله او په بستر زما شاته راننوته زه اريان شوم چې اوس به څه کوم. زه يې د مرګ تابيه نيسم او دا په بستر راننو چې. يوعجيبه وړمه تړې راتله، د پردی بوی. ډاکټران پوهيږي چې هر بنيادم ځانله بوی لري چې پخپله پرې نه پوهيږي خو، لکه د ګوتو نښه د هماغه بنيادم د پيژندو علامه وي. سپی او غوا هم خپل او پردی په همدې پيژني، خپل بچي ته پی راپريږدي او پردی وشړي. په اوله کې

سره نیولی او شخ پروت وم خو ورو ورو بستر تو د یده او ورسره د خوب څپې راتلې. نه پوهیږم چې د ځوانۍ څپه وه او که د یخنۍ زور، خو لکه مور به چې په هلکتوب کې د شارو د بچي د پاره د ملخانو د نیولو تکل کاوه، په ګوندو به کرار کرار ورنژدې شوو چې رانه تېوپ ونه کړي، شاترینه، لکه زنځه ورو ورو راوښوییده، او ما هم ځان تري لرې نه کړ. سهار مهال ږنګه بنګه په غیږ کې راته پرته وه.

* * * * *

په خوب کې مې یو څه ښکالو واوریده او چې راویښ شوم نو یو قسم کریغې او غرهاری و چې کله به راغی او کله به غلی شو. په ځای کې کښیناستم. شاترینه مې ولیده چې د چای د پارد اوبه ایشوي او د کړکۍ نه بهر خواته ګوري. پاڅیدم او د موټر نه کوز شوم. دا هم راپسې راغله. لمر داسې د واورو د پاسه ځلیده چې سترګې مې و بریښیدې. هیڅ شی نه ښکاره کیده. بیرته موټر ته ننوتو او نیمه وچه ډوډۍ چې د یخ د لاسه ګګړ ګرځیدلې وه او زمور وروستۍ ذخیره وه په شریکه په چای کې لمدوله او خوړله مو. یو نیم غږ او د موټر غرهاری لاهم را ته. بیا ووتلو او داځلی مې یو تور لوګی ترسترګو شو چې د کوز له خوا په هوا او بیاورک شو. شاترینې ته مې وویل «تاهم دود ولید؟» هغې وویل «هو، لکه چې د کوم موټر وي». ډیره شیبه پس د یوه تراکټور د دود نلۍ په یوه کږ- لیچی کې راپیدا شوه او بیرته ورکه شوه. اوس نو مور دواړه احساساتی شوي وو، هغې زما لاس نیولی و، درګرده یې سولا وه. ناڅاپه تراکټور

را پیدا شو او دا ځلې موغوندې ولید. د هغې ترشا دوه نور تراکټورونه وو. د سرتراکټور د سرک په مینځ کې پل ایسته او وروستنې یې هر یو ذ سرک یوې خواته سره غبرګ روان وو او واوره یې د سرک دواړو غاړو ته غورځوله. مګر ما ته یې یون د میږې ښکاریده، ویریدم چې بیرته ونه ګرځي، پرې مې را واخیست، ملامې و تړله او غوښتل مې چې ورپسې ورشم خو شاترینې مې لاس تینګ ونیو، «مه ځه، یو ته یې، چې تا هم رانه واوره وخوري بیا به څه کوم؟» یو څه حیران او تکنی شوم. په غوسه مې وویل، «تا راسره څه پې پریښې دي؟» خو هغې نه خوشې کولم. عجیبه ده چې د شاترینې لاسونه هم پاسته وو هم محکم.

ناچاره مې پرې له ملا خلاص کړ او بیرته موټر ته وختم چې یو څه مې د زړه د رزا کمه شي. هم نجات ته خو شاله وم او هم ورنه ویریدم چې په ما پسې نه وي راغلې. د کړکۍ نه مې مخکینۍ تراکټور ولید د برنډې بهر ځای ته راورسید. شا ترینې ته مې وویل چې ته ځان خلکو ته مه ښکاره کوه، زه ورکوز شوم. که ګورم یو سورسری روسی د تراکټور په جلوناست دی. کمیس یې په ځان نه و، سګرټ یې له خولې ځنګیده. روسانو د خپل دباو د ښودلو د پاره په ژمي کې همدا سې نمایشونه ورکول. کله به روسي چې نیم به لغړ و واورې په ځان موښلې او سپرلیو به یې د سالنګ په ژمي کې ننداره کوله. مګر دې هم نتیجه نه وه ورکړې ځکه خلکو به د همدغو باتو روسانو پسې ویل چې د خوګ غوښه یې خوړلې، ځکه په ځان نه پوهیږي. ترځنګ یې یو افغاني معابر و چې ټول

په سرجی جا مو کې پټ و ، جرابې خولې یې وه چې یوازې او بلنې سترګې او خوله یې ښکاریده چې براسونه تري ختل. دواړو په روسي خبرې کولې. اوریدلي مې وو چې هر روسي ځانله یو افغاني ګوډاګی درلود. د ترجمان نه مې پوښتنه وکړه چې تونل به کله خلاص شي. دده روسي ته ترجمه کړه او روسي داسې په زوره وخندل چې د خیټې ګونځې یې سره وپړپیدلې « تونل ؟ زرخلاصیږی. په دوو درو هفتو کې، غم یې مه کوه. » بیا جدي شو او په ګوتو یې ورځې شمیرلې، دوه ورځې ترتونله، بیا لس یا دوولس ورځې، د تونل جنوب ته ترجبل سراجه .... » ترجمان وویل « ایله په دوو ورځو کې د خنجان نه دلته ورسیدو. هغې خواخو واورد بیخي زیاته دده. نو ښه به داوي چې د موټر مخ واړوې او بیرته خنجان پلولاړشی.

په لاس مې شوروي ته هغه واورد و ښودد چې لاهم د برنډې په مینځ کې د موټر شاوخوا خرد وه. هغه ټراکټور پرې راپرینښود او پاکه یې کړه. ما د موټر مخ بیرته کوز پلو راواړاوه. پخوا تر دې چې روان شم ترجمان ته مې وویل « لس شل متره برد خوا سرویس د سپرلیو سره کوز لویدلی دی چې خبریې واخلئ چې څوک ژوندی دی او که نه. » نور مې د هغه ترجمانې او دروسي ځواب ته ونه کتل او موټر مې روان کړ. له پیچو مې چې پناشوو ، شاترینه د بسترنه راغله او په څنګ کې مې کښینا سته. په خنجان کې تم نه شوو او ماغوښتل چې په بیړه ځان دوشي ته ورسوم چې له هغه ځایه زړه لارد ونیسم. شاترینه خوشاله معلومیده او ځان یې بې

سببه رانژدې کاوه. چې ما په اوږه پورې وهله. دې را ته په معصومانه خندا وویل، « ډیر تیز روان یې، د موټر ټکان مې خوځوي. » ما ورته ونه ویل چې دا څنګه ټکان دی چې بلې خواته دې نه ټیل وهي او نژدې ده چې زما په غیږ کې دې کښینوي؟ تر دوشي پورې مې په زړه کې د شیطان او رحمن مقابله وده. وژنه یې، مه یې وژنه. د اسلامي احکامو نه نیولې، تر پښتني عنعناتو او حتی د شاعرانو او حکیمانو پورې ټولوته مې روی ورووړ. نه پوهیدم چې کوم امر د شیطان دی او کوم د رحمن؟ که قسم ورکړم چې چا ته به د مخابرې حال نه وایې، نو د پرچمي په قسم څه اتبار؟ که یې وژنم، د هغه شاعر خبره راته ولاړه وده چې « تو از چنګال ګرګم در ربودی* چو دیدم عاقبت خود ګرګ بودی. » په دې خو خوشالي نه وده په کار چې د مخابرې په موضوع نه وده خبره. پخپله مخابره د اعدام د پاره کافي وده. یوې خواته دا مټل راته ولاړ و چې مارو وژلی ښه دی او کارکړی. بلې خواته خو ګیانې والا وده چې هغې بله سرنده غږوله. د خنجانو نه کوز هوا نرمه شوه. واوره نه وده او د سړک سیند لوري کوز هلکانو د شولو په پټیو کې چې اوس یې مازې سواري (وړ) پاتې وې وري پیول. داسې راته ښکاره شوه چې نجلی زما په اندیښنې پوهیږي. هغې هم ځان را ټول کړی و او په فکر کې ډوبه وده. مازیګر دوشي ته ورسیدو. د بازار په لر سرکې مې موټر د سیند په غاړه ودرواوده. ورته و مې ویل، « شاترینې. ته همدلته کښینه چې زه لږ زهر او مرګ راوړم چې دوارد د لورې نه مرو. » هغې وویل، « زه به هم درسره لاړه شم؟ » ما

وویل، «نه. زه د سیاسرې سره په بازار کې په چکر روږدی نه یم.» هغه موسکه شوه او نوریې هیڅ ونه ویل. ښکته شوم او یوه آشنا هوټل ته لاړم. هوټلی ته مې پس دروغبړنه د شلو سرو کړو زرکانو فرمایش ورکړ. هغه راته په حیرانتیا موسک شو، خو وریتول یې شروع کړل. خپل شاگرد یې واستاوه چې یو څه زرکان د نورو هوټلونونه پور کړي او شل تودې ډوډۍ راوړي. په هوټل کې د مسافرو گڼه گوڼه وه چې د کابل په نیت روان شوي او د لارې د بندیدو د لاسه دلته دوشي کې گیرپاتې وو. اکثریې چپن والا، موزې او کلو شې والا وو. خپلو بستروته یې تیکه کړې وه او چایونه یې څښل. د ټولو ماته پام و چې په شلو زرکانو څه کوم. زما په ساده گۍ او ښاری توب تخنیدل. د شلو زرکو په پیسو روغ پسه کیږي. ما یوه گرده ډوډۍ د هوټلي د څنگ پیچلي دسترخوانه واخیسته او په ولاړې مې شخوند پرې واهه چې گورم دوه منصبداران، چې سرې پټۍ یې په گریوان او بازوگانو لگولې وې هوټل ته راننوتل. ماټکان و خوړ او د هوټلي سره په خبرو شوم چې مخ مې و نه ویني. خو چا په شاوټپولم. مخ مې واړاوه او د ټوکمار منصبدار په لیدو مې غونی زیږ شو. د ځانه سره مې وویل «لا حول ولا، صورته، تیږه شه» او روغبړته مې خو له بیرته کوله چې هغه راباندې ړومبی شو، «او هو، زموږ د کندو شاته خټختې راغلي دینه. ته د کیله گي نه په درو شپو کې ایله تر دوشي راورسیدې او که دې بیا موټر عوارض پیدا کړل؟» ما کوشش کاوه چې غږ کې مې ریږد ونه ویني او په سالنگ کې د بند پاتې

گیدو گیسه مې ورته وکړه. په همدې وخت کې هوټلي راباندې غږ کړ چې زرکان تیار دي. ټوکمار منصبدار ډک پتنوس ته، بیا یې ماته وکتل، «زه پوهیدم چې ته سرمایه داریې، خو په دې نه پوهیدم چې په یو سر دو لس زرکان ګروت کوې او که سپرلی لرې؟» ما یو ګونګ ځواب ورکړ« دواړه صحیح دي. » زرمې هوټلي ته پیسې ورکړې، ده او دده ملګري ته مې په لاس سلام ورکړ او په داسې قدمونو چې بیړه تري ښکاره نشي، راووتلم. په منډه موټر ته ورغلم. شاترینې میز صفا کړی و او په غورد کې ناسته وه. د زرکانو او تودې ډوډۍ بوی ته یې د شوقه ستر ګې پټې کړې او بې د بسم الله یې پیښبه ورباندې وکړه. زما اشتها لاړه وده په خپله مخه. د ډرایور سیټ ته ورتلم چې په بیړه موټر روان کړم، خو ګورم چې ټوکمار منصبدار مې مخې ته شین شو. دالا څه چې پاس راوخوت. د بنځې په لیدو یو څه تکنی شو خوسړی ډیر جدی معلومیده او وارد وارد یې شروع وکړه، «خور جانې ته به لږ د موټر نه وو ځې چې زه د محب الله خان سره یو څو خبرې لرم. » شاترینه هیڅ وار خطا نه شوه، وې ویل «نه، زه نه کوزیږم. ته خپلې خبرې کوه. » منصبدار ما ته وکتل او بیا یې بې مقدمې وویل «بنه ده. ته په موټر کې مخابره لرې؟» ما په خندا ځواب ورکړ، «که لرلی مې، تا ته به مې مخابره کړې وای چې په یوه هلیکوپټر کې زرکان راواستوه او د سالنګ د یخنۍ نه مې بچ کړه. »منصبدار دې ټوکې ته ونه خندل، «د همدې سیمې نه ورمه شپه کابل ته مخابره شوې دد. » ماوویل «زما یې پرې څه؟» هغه وویل «تا به

کړې وي. » د «به» د استعمال نه پوه شوم چې سړی د شک په حال کې دی. ما هم پیشزو وکړ، «په خلقي نظام کې خو دزد ګفتن او بربستن نشته، نو ته څنګه په ما ناطقه حکم کوې؟» هغه وویل، «ناطقه حکم نه کوم. دغه مخابره یاد کوم موټر نه شوې دده چې که دا کار شوی وي نو ستا موټر د ډیرو بد او بلاو نه ډک دی. او یا به د کوم کور یا بل مرکز نه شوې وي، چې زمونږ نور ملګري یې په لټون کې دي. » شاترینې خبره پکې ګډه کړه، «مخابرې څه ویل؟» منصبدار وویل «خدازده، څه شفر به وما ته یې مضمون معلوم نه دی، بس وظیفه راکړ شوده چې د دوشي او سالنګ ټولې توابې ورپسې وغواړم. حتماً د اشرارو لاس پکې دی. » زما زړه درزا شروع کړه. خوشاترینې په مفصل ډول ورته د سرویس د اوښتو او د خپل نجات کیسه تیره کړه او بیا یې وویل، «دا دري شپې کیږي چې زه په همدې موټر کې یم. » منصبدار ورته وویل «خوري، پوښتنه عیب نه دی، ته څوک یې؟» شاترینه موسکه شوه او د جیب نه یې یو عکس لرونکی کارت راوایست او منصبدار ته یې ورکړ. منصبدار د هغې مخ او شا او امضاګانې په دقت وکتلې او بیا یې وویل، «ملګرې ترینا، مورږ ټول د تادنامه او انقلابی کار نامو سره آشنا یو. ستا خاوند چې امینیانو مړکړ هغه د ټول کندوز ولایتی آمرو. مورږ هم د امینیانو سټه وایستله او کلیمه ګوی مو ورپرې نه ښود. » ما په تعجب شاترینې ته وکتل خو هغې خپله معصومانه موسکا راباندې ازمیله. ټوکمار منصبدار په ډیر احترام وویل «ملګرې ترینا، زما ګستاخي معاف کړه، نه مې

پیژندلې. » شاترینې په رسمی لهجه وویل، « فرق نه کوي، مونږ تول باید د انقلاب ګټې تر هر څه مقدمې وګڼو. » منصبدار وویل، « که ستا اجازه وي مونږ به د دغه سړي موټر ولټوو چې د مخابرې ماشین پکې شته او که نه. » شاترینې په آمرانه لهجه وویل: « ما چې د خپلو درو ورځو کیسه درته بیان کړه هغه ستا دسات تیری دپاره نه وه. ما ویل ته به پوه شې چې که مخابره شوې وای زه به پرې خبره وای. » منصبدار وړوکی شوی و خو بیا هم لکه ځیلې ماشوم د خبرې نه نه او ښته، « ملګرې، کیدای شی چې ته به هغه ساعت د موټر نه کوزه شوې وې او ده به مخابره کړې وي. » شاترینې ترخه خندا وکړه، « ته وایې د سالنګ په هغو سړو کې به زه د موټر نه کوزه شوې وم او ده به بیا ماشین چالان کړی وي او هلته به په کابل کې سړی ورته تیار ناست و او دا تول کارو نه به یې کړي وي او زه به د موټر نه بهر یخنی کنګل کړې نه وم؟ په ږښتیا چې د لینن خبره، په انقلابیونو کې هم احمقان شته. » منصبدار بیا خبرې ته ځان جوړ اود چې شاترینې پرې برچ وهل: « بس په حیا کې ښکته شه او که نه ستا آمر ته تلیفون کوم. » د ټوکمار منصبدار مخ تک سور شو، ژبه یې په شونډو څو ځلې رابنکله خو خبرد یې ونه کړه او د موټر نه کوز شو. شاترینې راته ځیر ځیر وکتل، « د مارکس دا خبره مې ډیره خوښه ده چې د نړی سالنګ ځپلو سره یو شئ او په زرکانو مزې وکړئ. »

خو دوډی زما ترسترګو نه تیریده. دادویم ځل و چې ټوکمار منصبدار د سپې په شان رټل شوی و، خو زه پوهیدم چې دا قسم خلک په

اسانه د خپل ښکار نه لاس اخيستوني نه دي. په ظاهره کې خو يې زما په کمزورۍ ګوته نشوه اينبوډلی مګر د زړه په کوم ګوټ کې راباندې شکي و، لکه خوروړی سپی چې د فقير نه چار چاپيره ګرځي او کله يې لستونې ته خوله واچوي او کله پايځې ته، بس ګرځي چې چيرته به يې غاښ ونښلي. شاترينې ته مې وويل چې د ډوډۍ سره راښکته شي او د سيند په غاړه دې ناسته وي چې زه په موټر کې تيل واچوم. د بازار په بل سر کې د تيلو ټانک وچې په لاس چليده. دوه بوتلو نه پسکې ولاړوو چې د بمبه کولو سره به يو ډک شو او هغه بل به په موټر کې تويیده. هلته زما بيړه وه او دلته د بوډا ټانک والا متې د کړکي په شان و چې وې او چې به يې لس پمپونه ووهل بيا به ستړی و. زه هم ورسره کومکي شوم چې ايله مو په نيم ساعت کې ډک کړ. هسې خو دوه فالتو ټانکی لاډکې وې مګر نامعلوم سفر په مخکې و او زه چې له آره بې زړه سړی يم، تل احتياط کوم. هرې خواته مې کتل چې ټوکماره بلا بيا راپسې رانشي. چې د سيند غاړې ته ورسيدم شاترينه د ما ښام په لمانځه ولاړه وه. تر اوسه يې زما جامې په ځان وې او د هلک په شانې ښکاريده. ما هم په بيړه چار انداموکړ، دا اول ځل و چې پس له ځلورو ورځو د مسحې په ځای اودس کوم. او په لمانځه ودريدم، بس فرض مې وکړل. په بيړه موټر ته وختم او چالان مې کړ. هغې سلام وګرځاوه خو بيرته ودريده او نيت يې وتاړه. ما ورغږ کړ: «لينن نه و وويلي چې دين د ټولنې اپيم دی؟» خو هغې په اوږدو آيتونو لمانځه ته دوام ورکړ. د زيګمون فرويد دا خبره را يااده شوه

چې د ښځې د تادی او بیړې سره ورانه ده. چې خلاصه شوه نو اوږده دعایې وکړه یا به ما ته د حده زیاته اوږده ښکاریده. ددې هم زما بیړې ته پام شوی و او په زغرده موتر ته راوختله. د دوشي په پله تیر شوو او زړه لارمو ونیوله. سمدلاسه خو زما نیت دا و چې هر څومره چې کیدای شی د ټوکمار منصبدار نه لرې شم. نیم ساعت مو مزل وکړ او تر شا هم کوم څراغ راپښې نه راته. موتر مې د سړک نه کوز د سیند غاړې ته کوز کړ. هماغلته مې ماشین او څراغونه مړه کړل او د سیند غاړې ته کوز شوم، شاترینه هم راپسې راغله. دواړه مخامخ د سیند د غاړې په تیږو کښیناستو او شاترینې وویل: «اوس ددې پټ پتونې حکمت راته بیان کړه.» پس د ډیره فکره مې ایله د خبرې لړی جوړه کړه، «یو څو ساعته به همدلته یو چې شپه پخه شي. بیا دې نو بیرته دوشي ته بیا یم او همالته دې پریږدم. نور نو ته پوه شه او کار دې.» په تیارې کې مو یو د بل مخونه نشو لیدلی او دا حالت زما خوښ و، ځکه چې سترګې مې کتلی نه شوې چې ترې وشرمیږم. هغې په تعجب وویل، «دلته مې په سارا پریږدې؟» ما وویل: «نه، خپل آشنا هوتلي سره دې معرفی کوم. هغه به یا کوته درکړي، یا به دې بل موتر کې سپره کړي چې بیرته کندوز ته لاړه شې او یا...» هغې وویل «او یا څه معنې؟» ما وویل، «او یا به دې ټوکمار منصبدار ته وسپاري چې د خپل ګوند دې دی او کومه لار به دروښیي.» هغې پوښتنه وکړه «ته بیا څه کوې؟» ما په ربښتیا هم ځواب نه درلود. و مې ویل: «زه ځواب نه لرم، بس ځان به چیرته پناه کړم، چې

د سالنګ لار خلاصه شي بيرته به کابل ته روان شم. » هغې پس له ډير فکره وويل : « ته وايې، هغه به درته لارنه وي نيولې ؟ نورو تانو ته به يې خبرنه وي ورکړی ؟ که يوازې او جره وای، ورځه يو قسم به تير شوی وې. داستا موتر خو د پټيدو نه دی. » ما وويل : « خدای راوستې ده. » بيا نو غلی وو. د تيارې د زياتيدو سره د دوشي د سيند غړمبهار هم زياتيده. د سيند نه پورې غاړې، له ليرې د چا د « کرو کرو » ناري راتلې ږد پوهيدم چې کوم آس يا بهان د کور نه بهر پاتې دی او خاوند يې رابولي. شاترينې د شپې چوپايي ماته کړه، « ته به حال وايې، که به يې نه وايې، خو زه يو څه درباندې پوه شوې يم. » ما وويل: « څه پوه شوې يې ؟ » دا هم، لکه خبره چې جوړوي، ډير شيبه غلې وه. بيا يې وويل : « نوره نه پوهيږم خو څه پسات درکې شته. زما په تحليل د مجاهدينو سره يې. » ما يې خبره غوڅوله خو دې دوام ورکړ، « زما په خيال کوم پيغام يا کوم شی، مجاهدينو ته رسوې. مخابره خو دې ما وليده مګر زما په خيال په دې موتر کې دې کوم شي پټ کړي دي. » زه هم حيران شوم او هم په خپلې ساده ګۍ په غوسه. دا دومره شفرونه، دا اسرار آميزه حرکات، دا بهانې او نمايشونه، ټول يوې عادي ښځې ايسته په ډيران کې راته و غورځول، ټول طلسم يې راله مات کړ. نور نو ماته د انکار يا اقرار د پاره څه پاتې نه وو. شاترينې زما وارخطا يی نه ليده خو زه پوهيدم چې دا پوهيده. د هيليو يې سيل زمونږ په سر تير شو او وزرو نو يې شرنګهار کاوه. د سيند پورې غاړه له کوم کلی نه د سور لنډيانو نول شروع شو او د سپو غپا هم

ورسره غبرګه شوه. د غوغږونو، لکه د تل په شان د يوازيتوب، خپګان او د خپلې ناکامۍ د احساس څپه راباندې راوسته. په دې بې پايانه او بې غوره دنيا کې انقلاب، جهاد، مقاومت، هسې لوبې وې. سبا به مور يو هم نه يو او بيا به هم د شپې سورلنډې نو ليرې او د سپو به ورسره سوال او ځواب وي. شاترينه هم، لکه چې زما په فريکونسي راغلې وه، هغه هم غلې وه. ډير وروسته يې، په داسې غږ چې د شپې خاموشي خرابه نه کړي، وويل: «که زه ووايم چې زه هم د مجاهدينو سره کار کوم و به يې منې؟» ما وويل، «نه». دې وويل «سمه ده. که ووايم ستا د ايديال سره خواخوږي لرم و به يې منې؟» ما وويل، «نه» دې وويل «د پرانګ او پان ترمينځ ګيريې.» ما ومنله. «همداسې خوښکاري.» هغې کټ کټ وخندل، «د وتلو چل درځي؟» ما وويل: «بس دومره پوهيږم چه تا بايد دوشي کې پريږدم.» هغې وويل، «دايې چاره نه ده. زه به قوماندان ته څه وايم چې ډاکټر د سرويسه سره په کوم سيند کې لاهو شو؟» ما وويل، «ورته ووايه چې ډاکټر د مجاهدينو سره کار کوي، مخابره همده کړې او اوس په زړه لاره د کابل خواته روان دی.» هغې په خندا وويل «ستا سره خو همدا ښايي. خو که دا مې کولی په دوشي کې يې ښه موقع وه. بله لار راوښيه.» ما وويل «بله لار دا چې همدلته دې سيند کې لاهو کړم.» هغې بيا وخندل «دا سيند خو د دوشي خواته بهيږی. هلته چې د مشهورې پرچمۍ مړی ستامنلی قوماندان د اوبو نه راوباسي نو بيا به ښه تر ې خلاص شې.» دې خندل او ما ته غوسه راتله. دې په جدي غږ

وویل «داکتر گله ته اوس غوږشه. ته ښه سړی یې، نیک سړی یې خو د انقلاب او تورې سړی نه یې. په دې درو ورځو کې مې یو څه وپیژندلې. که تاوژل کولی شوای، هماغلته په سالنګ کې به دې کوزه رغړولې وم نو د آینده اټکل هم وکړه. » هغې وویل «دا فالبیني نه وه، د شواهدو د مخې اټکل و. » ما وویل : «مارکسستان د هر شي د پاره ځواب لري. بس د دیالکتیک منطق په ماشین کې یې واچوي او چې د ماشین نه وځي نو علمي نتیجه ګیري شي. همداسې نه ده؟ » هغې په قار وویل، « ته یې چې هر څه ګنې، ستا کار دی. خو زه ستا په ژبه د ټوکمار قوماندان نه ویره لرم، ستا د پاره نه، بلکه پخپل ژوند هم ویریږم. » زه د ځانه سره خوشاله شوم چې دا هم ګیر وه. ورته و مې ویل « اوس چې دوارې په ما ته بیړی کې سپاره یو نو ستا تجویز څه دي؟ » هغې وویل، « بس هر چیرته چې ځې زه درسره قنجوغه یم. تا د مرګ نه خلاصه کړې یم او ته به مې کابل ته رسوې. » شپه پخه وه او ستورو د سیند د رنړا وبو په مخ دلته هلته سپرغۍ جوړولې. پس د ډیر فکر او تحلیل نه مې وویل، « ما د مارکسست نه د داسې احساساتو تمه نه درلوده. » هغې په خندا وویل، « مارکسست چې شو، کاپر خو نه شو! » په اول ځل دواړو وخندل.

ماوويل : « داسې به وکړو چې خدای وکړي. ما دې لمونځ ولید نو نور به داخبرې پریږدو خو یوه پوښتنه درنه کوم. ولې دې زه ټوکمار قوماندان ته په ګیرور نه کړم؟ » هغې وویل « بس داسې یې و ګنه چې دروغ ویل زما زور عادت دی. اوس خپله خبره کوه. » ما وویل، « ځو دو آب ته، هلته یو څه کار لرم، بیا به سیغان و کهمرد ته لاړ شو څو ورځې به زما د پلار د یوه دوست کره تیرې کړو، بیا به ګورو چې خدای څه کوي. د سالنګ لار به هم خلاصه شوې وي. »

اتم څپرکی

زړه لار کچه ده، قیر نه لري بلکه، د هغې ورځې چې د سالنګ لار خلاصه شوې بیا د زړې لارې د احوال پوښتنه چانه ده کړې او نه وربانديې د پخوا په شان دلته هلته معابرو کار کړی دی. دټایرونو نه مې ځنځیرونه خلاص کړل او په تو کل روان شوو. په لار کې به کله کله کوم ځناور د سړک نه تیریده او د موټر رڼا به یې سترګې وځلولې. شاترینه مې څنګ ته په ناستې خوب وړې وه او کله به زما خواته راړنګه شوه. ما ورته وویل چې لاړه شي بستر کې پریوځي، خو هغې ویل چې د موټروان سره څوک په کار دی چې ویده نشي. ما د ځان سره ویل، عجب به مې ویښ وساتې. د کیان د درې نه چې پخوا په سړک او به راتلې او د سړک په سر سیند ته تیریدې او په عمر کې چاپول وربانديې نه و جوړ کړی، اوس هم روانې وې. دا لار لویشت لویشت ماته معلومه وه خو اوس پسکې نورې کندې او ژور غالي پیدا شوي وو او شین تاغی د کپچه مار د غاړې

په څير له يوې خوا بلې ته ځنګيده. د شپې چوپايي مې خوښيده او چې به شاترينه په ماولګيده نو خداې شته چې لا به يې خوند راکاوه. سترګې په سرک خښې وې او فکر مې دې ته و. کاپره ښځه وه، هوښياره، په خبرو پوهه، مهربانه. يره که کمونسته نه وای! يا به کمونسته نه وه او هسې به په کې ننبتې وه. يوې سوداتخنولم. په ځنګل مې شاترينه راوينبه کړه. هغې وويل «څه خبره ده؟» ما وويل، «هسې سودا راولويده چې هغه د لينن خبره چې تا منصبدار ته وکړه چې په انقلاب کې هم احمقان شته، لينن په ربښتيا دا خبره کړې ده؟» شاترينې په خوښيولي غږ وويل، «ما درته ويلي چې زه لويه دروغجنه يم.» او بيرته د تتې موسکا سره په خوب لاړه. د شپې دري بجې تا له و برفک ته ورسيدو چې نوم يې غټ دی خو نه ښار لري او نه بازار، پس يو پوسټ دی چې هغې غاړې ته يې دوآب دی. د پله اړخ ته مې موټر ودراوه او لاړم بسترکې و غځيدم. شاترينه هم ويښه شوې وه، راغله زما څنګ ته پريوته.

د زرکو کرکړو د خوبه راپاڅولم، لږ ختلې و. هوا يو څه نرمه شوې وه. شاترينه موټر کې نه وه. ووتلم. هغه د سيند په غاړه ناسته وه او سريې ږمنځاوه. ورغلم. اوس چې يې د سفر خيرې يو څه لرې شوې وې، نو د خريدار په نظر مې ورته وکتل ښايسته وه. اوږدې څنې يې په مخ راړولې وې او ږمنځولې يې، بيا يې شاته واړولې او ږمنځولې يې. ما يې ننداره کوله. عجيبه ده چې ښځې خپلو ويښتانو ته هم ناز ورکوي. په خندا مې وويل «اوس يې هر تارمه شميره، رائه چې درومو.» هغه هم

د تازه کیدو سره یو څه مسته شوې وه. پاڅیده او د نڅا په دود یې لاسونه جګ کړل او وڅرخیده او په بدلو یې پیل وکړ، «کینه پاڅې ځم، خوارې درته راوړم، سابه درته پاخم. ځم در سره، خونه دې ورانه شه، اکتره.» په نڅا نڅا موټر ته راوختله، بیا نو نه مستي وه نه بدلې، د اوږدو څنګونه یې په مخ او به بهیدې، لکه باران وهلې شارو خیشته پیشته عاجزه په سیټ کې کښینا سته.

ددو آب دولتی هوټل د بازار نه وتلی، د غونډۍ په سر ودان شوی او ګرځندوی یې چلوي. هوټل ښه مضبوط جوړ شوی، او د لرې نه یوې شاهي کوټۍ ته ورته دی.

سپین دیوالونه، آهن پوش. مګر اوس یې دیوالونو پتري نیولي وو او د لویې شنې دروازې یوه پله یې کمبود وه او د هغې په ځای د بوجۍ یوه پرده ځړیده. موټر مې د یوې ونې لاندې ودراوه او هوټل ته ور وختم. د یوې کوټې نه یو څه لوګی بهر راوته. چې ورننوتلم، آبدان لرونکې بخارۍ د کوټې په مینځ کې چالانبه وه او براسونه یې ختل. یوه سطرنجۍ پرته وه او هرې خوا ته بسترې د یوا له ته تکیه وې. دې کوټې یوه پسخانه لر له، هلته پنځه بیرې ناستې وې په دووکاسو کې یې ښوروا شړپوله. زما په لیدو لاس نیولې شول. یو یې راپاڅید او دروغبړ سره یې لاس نیولی بلې کوټې ته راوستلم. دلته یې شفر راسره تبادله کړ او، بهر راووتو. موټر ته مې راوست. د شاترینې په لیدو تکنی شو او بیرته د موټر نه لرې یو ځای ودرید. ما ورته کیسه تیره کړه خو دی، لکه چې

خبرو. ده وويل، «ته دې موتر، د سيند له غاړې ودروه، مورِ به نن شپه کچرې درولو او وسله به درنه بار کړو. بيا به يې هوټل ته راولې» ما ووېل، ښه ده. بيا نو ده د لارې او د کابل د احوالاتو پوښتنه رانه وکړه او يو عجيبه شاني سوال يې وکړ، «دا ربښتيا ده چې شورويان د کلي ملايان او ملکان مسکو ته بيا يې؟» ما ووېل، «نه ماخو داسې څه نه دي اوريدلي.» ده ووېل، «دلته خو ناطقه همدا د خلکو خبرده او د دوآب نه نيولې تر چاردي غورېنده پورې، ټول ملايان او مشران تنبټيدلي دي.» ما څه ونه ويل. عجيبه وه چې بسته ښارونه قتليدل او دوی لاهم د خانانو او ملايانو په غم کې وو. هماغه زوړ متل و چې سل دې و مره يو دې مه مره. نه دغه سړي خپل نوم راوښود او نه ما ځان ورمعرفي کړ. ما ووېل، «ښه ده. مورِ به بازار ته سر ورښکاره کړو او بيا به د شپې موتر هوټل ته راولم.» زه روان شوم خو ده راپسې غږ کړ، «ما ته يو بل امر هم شوی و، هغه به څنګه شي؟» زما زړه په درزا شو، «د هغې به هم چاره وکړو، خدای لوی دی.» او په بيړه تړې روان شوم. موتر ته په ختلو شاترينې ترور راته وکتل، «څه خبر وه چې داسې په بيړه موتر ته راوختلې؟» ما ووېل، «خير خيريت دی. يو څه شيان دي چې شپې ته به يې دې سړی ته ورکړم، بيا زه او ته روانيږو، زما د پلار د دوست کور ته.» هغې نور هيڅ و نه ويل، خو پوهيدم چې پوهيږي چې کوم کار خراب شوی دی.

د هغې د ساعت تيرې د پاره د دو آب دوو سيندونو ته لاړو. يو د بلولې نه، د شيبر له خوا راته چې اوبه يې د اوښکې په شان رنې او

څپاندې وې. بل د سيغان او کهمرد له لوري، لکه ژيړ بنامار مړ هوار راروان و چې همدلته سره يو ځای کيدل. تر ډيره وخته اوبه نه سره ګډيدې او د بلولې سيند همداسې مست د ژيړ بنامار سره څنګ په څنګ روان و. موټر مې سيند ته ورکوز کړ او دا مې ددې منظرې ننداره کوله او بيا يې ما ته په ما يوسې سترګې وغړولې او وې ويل: «دا اوبه به خامخا د خړو سره ګډيږي او هغه به هم خرابوي. د نيک او بد مقابله تل همداسې وي. دا هسې چتې خبره ده چې نيک غالبيږي. يوه کاچوغه خاوره د يولۍ بوتل اوبه خړوي. يو ظالم ټول وطن ورانوي. چې يو پوه او دوه ناپوهان سره يو ځای شي، تل نا پوهي غاوريږي.» ما خبره ورغوڅه کړه، «په دليل يې پوهيږې؟» هغې سر وښوراوه. ما وويل، «دا ځکه چې دوزخ ته ډيرې لارې تللې دي او جنت ته يکې يوه لار وتلې ده.» شاترينې وويل، «اوس راته موعظه کوې که څنګه؟» ما وويل، «همداسې يې بوله. حرام وخوره، دوزخ ته ځې، قتل وکړه، دوزخ ته ځې، غلا، زنا وکړه، دوزخ ته ځې، مور او پلار وځوروه، دوزخ ته ځې او همداسې يې نور کوز وپاس درواخله. هغه هزاره د صراط د پله پسې خپل ملاته ربښتيا ويلی وو چې، پاک راه نيسه، مانالنده يې دا چې د تيريدو لارنشته. بل مثال به درکړم. دغه زمـــور شين تاغی يو انجن لری چې د سلهاوو پرزونه جوړ دی. هره پرزه په شواخون جوړه شوې او بيا په شواخون د نورو سره جوسر شوې ده. که يوه يې هم خرابه يا بيځايه شي دا لوی موټر د حرکته پاتې کيږي. نو څومره

استادانو او ما غزوبه په دې کار کړی وی چې دا موټر چالان کړي. اوس نو د هغې خرابول ډیر آسان کار دی او ماشوم هم دا کار کولی شی. هره پرزه یې چې ترې لرې کړې، د انجن هر ځای چې مات کړې، هر ځای چې سوری کړې، موټر د کاره لویږي. مانا د موټر د جوړولو لاریکي یوه او د ورانولو لاري یې ډیرې دي. » هغې وویل، « اوس دې د موعظې په مقصد پوه شوم. ستا په نزد به یې بل ژوندی مثال حزب دموکراتیک خلق وي چې د هغه ناپوهو غړو په دووکالونو کې بسته وطن د خاورو سره برابر کړ؟ » ما وخندل « چې روسان دې هیر نشی. » دواړه په فکر کې لاړو او زه خوشاله وم چې د شاترینې پام مې د سملاسی خطر نه بلې ته کړی و. د سیند له غاړې هوټل وچته معلومیده شاته یې یو غرو چې دوه ځایه چاودلی و او چاکونه یې غیر طبیعي ښکاره کیدل. شاترینې ته مې وویل، « دا غروینې چې دوه ځایه غوڅ شوی دی. » هغې وویل « نوځه؟ » ما وویل، « خلک وایی چې دلته د حضرت علی او د زرد دیو جنګ و. په ذوالفقار باندې یې د دیو سر دوه ځایه غوڅ کړ » هغې وویل، « دوه ځایه ولې؟ » ما وویل، « د علی ذوالفقار غبرګ تیغونه لرل. چې د یو یې وواهه نو بیا یې ورته وفرمایل چې تیږه شه. » شاترینې په خوش طبعی وخندل، « ستا ډیر زده دي. » بیا نو په منډه موټر ته وختله او څو زرکان یې د وچې شوې ډوډۍ سره راوړل او دواړو د یوې لویې هواري پرښې په سر وخواړه او په اول ځل، د ډوډۍ نه پس شاترینې د عاوکړه. زه لاړم ددې نه لرې په یوې بلې پرښې مې ډډه ووهله او د سیندو نو د غبرګ

بهيدلو ننداره مې کوله. اريان وم چې دا څوک دد؟ که کمونسته ده نو لمونځ ولې کوي، د عاولې کوي، دا د حزب دموکراتيک خلق مثال يې چې راوړ دايې زما د پاره راوړ او که پخپله هم په همدې عقيدې ده؟ دا خو هسې د مړې ګيډې سودا وه، اصلی انديښنه مې د نن شپې وه. زيرور مجاهد خو د شاترينې د مرګ ګوانښ راته بيان کړ. هغه هم ګرم نه و، د ډاکټر زړور په هدايت يې دا کار کاوه. هغه هم ګرم نه و، د بد پيره کمونست سره بد مذهبه مقاومت جوړيږي. هر څه مې چې کول يوې ساپې پاکې نتيجې ته نه رسيدم. لوی سوال د او چې د شاترينې سره څه وکړم؟ کله چې د سالنګ نه د راستنيدو په وخت کې په لاره کې شاترينې راته د مخابرې خبره وکړه، نو په ربنتيا مې غوښتل چې د ډاکټر زړور په مشوره يې «فيصله» کړم. خو وروسته مې بيا بله شاترينه ليده. په اول کې خواخوږي وه. کله يې چې د تورکمار قوماندان نه د مخابرې خبره پټه کړه نود احسان پوروړی يې هم شوم. بيا مې چې د دليل پوښتنه وکړه او دې هسې بابيزه تيره کړه، نو د هغې ځوانمردي راته معلومه شوه. ورپسې چې مې د دې لمونځ وليد، د دې په کمونستی کې مې شک پيدا شو. اوس خبره تر دې ځايه ورسيده چې د مرګ نه د هغې د بچ کيدو د پلان په فکر کې وم. په درو ورځو کې دا دومره بدلون؟ دا انديښنه راسره وه چې ودې شي چې زما قضاوت د دې د ښکلا او ښځيتوب د لاسه داسې اوښتی وي. ښايسته خونووه، زه هم د چاخبره زلمی وم او شيطانی حرکتونه زيات وو. په موټر کې به مې خدای خدای لرل چې راپورې ولګيږي. هغه شپه

چې په بستر کې یو ځای وو ما ویل چې ژوندی مې خوښلې وای. خو په دغو درو ورځو کې چې به کله ما ورته نیغ د خریداری په ستر ګه وکتل، دا به پوه شوه، مخ به یې سور شو او په دې یا بلې بهانې به یې زما پام بلې خواته واړاوه. بیا مې ویل چې کوندې ښځه ده، کابلی شوې ده که هرڅومره ښه وي، کمونسته نه وي خو زما سره چې د علم او کابل نه مې دهقانی ته تیښته کړې وه نه جوړیږي. خو عجیبه داده چې داویره هم راسره وه چې ددې به خوښ نه شم. نه پوهیږم ولې مې یو ځلې له خولې دا لنډی ووتله «د تادګل په شان غږی ده * زما شړی ده ستا به کله خو ښه شینه.» ناڅا په مې پام شو چې یوازې نه یم.

شاترینې کټ کټ وخندل او راغله څنګ ته مې کښیناسته.

مازیګر هوا مخ په سړیدو وه. تورې وریځې له غرونو راښکته شوې او ورسره پرخ پرخ باران راغی. دواړه موټر ته وختلو. باران زیاتیده، د سیند په مخ یې بوربوکی جوړولې. شاترینې چای دم کړ او دواړو ځانونه وربانديې تودول او بهر مود باران ننداره کوله چې اوس یو نیم څپې لی واوره هم ورسره ګډه وه.

ماسخښتن باران غلی شو او واوره په شرنګیدو شوه. شاترینه بستر ته وختله. له ځانه سره بنګیده، ما ویل د خپل مرګ ویر به کوي، خو چې غږ مې ونیو کومه بدله یې زمزمه کوله. ما ته غوسه راغله، «بیا دې ډمګرۍ شروع کړه که څنګه؟ ښاځه خو به نه تخنیږې؟» هغې په آرامه، خو په لهجه وویل، «نه، هغه د شین خالی تکی رایاده شوه چې توره شپه

يې پکې يادە کړې وە چې خدای بە يې رنا کړې. » يوە شيبە خاموشە وە. بيا يې پوښتنە وکړە، « تە څە وايی چې رنا يې بە گوندې راشي؟ » ما تعجب کاوە چې پرچمی گورە او د پښتو نارە. پە تمسخر مې وويل، « ستايې د شين خالو سرە څە؟ د بخت زمينې سندرە کوە چې واسر بازە يارە، خيژە پە مورچل باندی* بيا بە دې او دە کمە سيورې د اوربل لاندې. » هغی کټ کټ وخندل، « ماتل فکر کاوە چې وايې، بيا بە دې اودە کمە ستر گو پە زنبل باندې، لکە هندی فلمونە چې يو لوی بوت وي او هلک د بوت پە ستر گو کې ولاړ وي، اوښکې يې بهيږي او د غم بدلې وايی. بيا مې ويل دا بە د زلفو زنبل وي. خوارە کی سرباز بە، لکە ماشوم د زلفو پە وروښی کی تاو وي، سر او پښې بە يې بهر وتلې وي او زور بە وهي. » ما تە هم خندا راغلە، « ويدە شە، نە گورې چې نن شپە د ږير ور سرە ملاقات لرم، خدا زدە چې څە بە پيښ شی؟ » هغې پە سادە انداز کې وويل، « د همدې کار د پارە راغلی وې، اوس ولې تکنی يې؟ » ما وويل، « خبرە دومرە آسانە نە دە، ويدە شە. »

زما پە فکر کې د ارزښتونو مقابلە روانە وە. ږير ورتە يې ورکړە، مە يې ورکوە. آسانە خو دا وە چې وسلې او نجلی ږير ور تە وسپارم. د ملی مقاومت د وړاندې بە زما مسئوولیت پورە شوی وي، مگر د خدای پە حضور کې څنگە؟ دا بە وايم چې بارِ الاها، ما پرچمی مرگ تە ورکړە، زما لاسونە سرە نە دي، ما يې پە مری چاړە نبە دە رابښکلې. د اسلام او کفر، د مستضعف او تيرې گر مقابلە وە او ما د حق لارە ونيولە. داخو

هغه استدلال وچې سړی یې د یوه مسلمان قاضۍ په وړاندې کوي. آیاد خدای او خپل وجدان په حضور کې دا استدلال ما تبرئه کولی شي؟

په همدې کې د شپې درې بجې شوې. بهر د واورو یوه نرۍ دوړه په مځکه پرته وه. موټر مې چالان کړ، شاترینه مې راوینبه کړه، د سیند له غاړې مخ په هسکه هوټل ته روان شوم. اته نه کچرې د هوټل مخې ته ولاړې وې. د موټر د آواز په اوریدو سره پنځه زیرې راووتلې. د ټولو په لاسونو کې لالټینونه وو. مشر زیرو ور موټر ته را وخوت. شاترینې ته یې اشاره وکړه، «سیا سره دې لاړه شی هوټل ته.» شاترینې ترور ماته وکتل. ما په موسکا وزته وویل، «ته څه هوټل ته چې دواورو نه پناه شې، مورۍ دلته یو څو خبرې لرو.» هغه چې ښکته کیده، په مایوسۍ یې ماته وکتل، خو ما ورته و موسل. زیرو ورو خپل لالټینونه ورته جگ جگ کول، لکه مال چې اخلي، ټولو ورته ځیر ځیر کتل. بیا نو دوه ورسره هوټل ته په بدرګه لاړل.

زما سړي وویل، «بسم الله» ده راته لالټین نیولی و او ما په څټک او انبور د سینټونو سر پوښونه خلاص کړل. دوه نور زیرو ور هم راغلل او د وسلو په لیدو یې وویل، «او هو، دا خولا په ګریسو لړلې دي. ایله په ایله چې نوې وسله راغله.» بیا یې نو یوه یوه وچتوله، تبصرې یې پرې کولې او، لکه د جنازې کټ په احتیاط یې یو بل ته تیرولې. دوه نور چې بهرو و، هغوی وسلې په بوجیو کې نغښتلې او په کچرو یې بارولې. ما هیڅکله داسې لویې کچرې نه وې لیدلې، دا به ربنتیا وه چې د امریکانه

يې راوستې وې. ډيره وسله به وه، ځکه پوره دوه ساعته دوی په ښکته کولو او بارولو بوخت وو. په آخر کې ټول کوز شول او بارونه يې معاينه او بيا سره راټينګ کړل. زما سړی راوخوت، «نقشه چيرته ده؟» زه بهر ووتلم. د ټول باکس نه مې يوه زړه بوجی راوچته کړه، په هغې کې توره پلاستيکی کڅوړه وه، هغه مې ورکړه.

ډيږ ور وويل، «خير ويسې. اوس نو ستا کار خلاص شو، مورږ روانيږو.» ما وويل، «نه، يو کار مې پاتې دی. د هغې ښځې سره څه کوئ؟» ده وويل، «بس نور يې مورږ ته پريږده.» ما وويل، «داسې نه کوم. بايد ما ته خط راکړئ چې هغه وژنئ.» ډيږه ور کټ کټ وخندل او بيا يې خپلو ملګرو ته امر وکړ، «داسې په مورږ بدګمانه دی، او ګرم به هم نه وي. لاړشئ، سيا سره راولئ چې دده په مخ کې يې دوزخ ته روانه کړو.» ما وويل، «بدګمانه نه يم خو تاسو ټول مجردان يئ، ښځه هم پرچمی مکاره ده، ويريږم چې ستاسو زړه ورباندې ونه سوځيږي او په نن او سبا کې درنه و نه تښتي. بيا به زمورږ او ستاسو کړې خواږې هسې درمسال ته ختمې کول شي.» ډيږ ور وويل، «خط هم دزکوم او لوړه هم درسره کوم چې بله شپه به رانه تيره نه کړي. نور څه وايې؟»

ما وويل، «سمه ده. زه د ښځې سره يو څو خبرې لرم، يو څه اسرار دي چې هغه به په نيم ساعت کې ورنه واخلم. بيا به يې تاسو ته وسپارم، خو البته خط به را کوئ.» ډيږ ور وخندل. «د سهار رڼا هم دغه ده را روانه ده، تر څو ته اقرار اخلې نيمه ورځ به تيره وي.» ما وويل، «نه نيم

ساعت غواړم. که دا کمونسته ده، زه به يې هم خوښ شم. » امر يې وکړ چې سيا سره راولي. او بيا يې په کرار غږ ما ته وويل، « ډاکټر زړور چې په سالنګ کې امر درباندې وکړ، ولې دې هماغلته فيصله نه کړه؟ » ما وويل، « دوست ته حال وايه، دښمن ته لافې وهه، ما په عمر کې بنيادم نه دی وژلی. مورډاکټرانو خو د يونانی حکيم ابيغور قسم خوړلی چې زنده سربه نه وژنو. » زيرور وويل، « نو په دوشي کې دې ولې نه پريښوده؟ » ما وويل، « دومره کم عقل هم نه يم. هلته يو منصبدار تيار همدې ته ناست و چې دا ټول حال ورته ووايي. بيا به نه زده وای، نه به ته وای او نه به وسله وای. » زيرورو شاترينه راوستله او دلالتينونو سره چار چاپيره ورنه، لکه پتنګان تاويدل. موټر مې چالان کړ او په بيړه روان شوو. شاترينې رانه پوښتنه وکړه، « دا څوک وو چې نژدې يې په سترګو خوړلې وم؟ » ما هيڅ ونه ويل او بس پښه مې په اکسليتر ټينګه کړې وه. د خړ سيند په سر يو پول سيغان ته اوښتی و. په هغې تير شوو او ټوله سودا مې دا وده چې د ځان او زيرورو ترمينځ، څومره چې کيدای شي فاصله زياته کړم. شاترينه هم لکه چې پوه شوې وې، غلې پاتې شوه. کچه غرمه مې د سيند په غاړه موټر ودراوه. د موټر انتن مې فعال کړ، د ديوال نه مې د مخابرې ماشين را وايسته شاترينې ويل چې « خير زه سيند ته کوزيږم. » ما وويل، « ما ته فرق نه کوي. » پس د څوکو ششونونه د ډاکټر زړور شفر راغی.

« چيرته يې؟ »

«د دو آب نه بهر.»

«تسليم دې کړل؟»

«هو»

«وسله؟»

«هو»

«نقشه؟»

«هو»

«خير ويسې. ښځه دې فيصله کړه؟»

«نه»

«زمونږ نفر ته دې وسپارله؟»

«نه»

«کله يې فيصله کوې؟»

«نه يې فيصله کوم»

«پوه نشوم.»

«نه يې وژنم. چاته يې هم نه ورکوم.»

«د مرکز امر دی.»

«مرکز ته وايه چې رنګ دې ورک شه.»

«دا نشی کيدای. چې ژوندی وي، ټول پلان خرابيږي.»

«نه خرابيږي.»

«امر دی. تاتعهد کړی دی.»

«ما خپل تعهد پوره کړ. نور تاسو پوه شئ کار مو.»

«تو ته زموږ سره نه یې؟»

«خواخوږي لرم خو نور درکې نه یم.»

«د تاسف ځای دی.»

«هو»

«پوهیږې چې هغه به ونه ګټې، خپل سر به هم بای کړې؟»

«هو»

«پوهیږې د چا دلاسه؟»

«نه، فرق هم نه کوي.»

«که زموږ خلکو هر چیر ته ولیدې...»

«ته ورک شې مقاومت دې ورک شه.»

«د تیر خدمت نه دې مننه»

«ته ورک شې، مننه دې ورکه شه، خدای پامان»

د مخابرې د ماشین سیمونه مې وشلول، د بهر نه مې آنتن راخلاص کړ او بیا مې نو شاترینه د لاس نه نیولې سیند ته کوزه کړه. د سیند په غاړه مې ماشین او سیمونه د سره تاوکړل او رسامی دسیغان د سیند مینځ ته اړتاو کړل. بیا نو لاس په لاس موټر ته ستانه شوو او د سیغان لار مو ونیوله.

په لار کې شاترینې وویل، «څه خبره ده، ولې دې د مخابرې په وخت کې دومره اعصاب خراب وو؟» ما وویل، «کاشکې مې د واورې

نه نه وې راايستلې. » نور تر سيغانه پورې دواړه چوپ وو.

نهم څېرکی

زما د پلار دوست، پير علی، نيم تاجک و، نيم هزاره. په اصل کې د هزاره زوزات له دوشي نه پيل کيږی، په تاله برفک، دو آب، بااميانو ته تيريږی. پخپله دوشی ګډو له دی. د سيند يوې غاړې ته هزاره، بلې ته چې او غان دوشي يې بولي، پښتانه. سيغان ته ښايی د سيند د لاسه هزاره ګی سمه نه دده رسيدلې او د پيړيو په اوږدو کې يې ګډو له نسل جوړ کړی. په کابل کې چې هزاره د پښتنو يا تاجکو سره يو ځای شی، نو تاجکان يې هزاره ګډی بولی، نيم هزاره نيم غير هزاره. زما د پلار دوست، پير علی هم ګډی و. پوزه لوړه خوسترګې با دامی، مخ هډوکن، لکه متساوی الساقين مثلث چې سر په څيړی ودروې، څو تاره ږيره ورنه ځنګيده.

د پيرعلی کلي ته د شين تاغي رسيدلو هماغسې انګازه جوړه کړه، لکه په خان آباد کې يې چې جوړه کړې وه. تول ترينه چا پيروو او هلکانو يې څنګ ته منډې وهلې. موتر مې د پير علي د کور مخې ته چې د آسونو د اوړي ځای واو ميخونه يې لانبکاريدل، ودراوه. شا ترينه سرای ته لاړه او زه د پير علي سره قوشخانې ته شوم. پير علی چې ناروغ او زهير ښکاريده، زما د پلار د مړينې فاتحه يې راکړه او بيا نو مرکه وه. د شپې ښه قروتی راغله. دا د کړو، يو بهتر شکل دی. کورت تاوده کړي، په کاسه کې توده ډوډی وړه کړي، کورت پرې واچوي او بيا پريمانه غوړ

چې پیاز پکې سره شوي وي پرې راتوی کړي چې ځزایې خیژي. پس د
ډوډۍ مرکه شروع شوه. زما زړه د چاودنې تر حده ډک او پیر علی زما د
پلار او ټولې کورنۍ قدیمي او فادار دوست او هوښیار سړی و. هر کال به
په مني کې په لري کې لم یا موغوړی چې د پسونو د لمبه پوستکي کې به
ځای شوي وو او چاري پسونه د ده له لوري راتلل. زما اول جنګی زړک
هم همده رااستولی و. د موټر درواجیدو نه پخوا به ده هر کال په مني کې
په آس په ځوورځو کې زمونږ ځای ته سفر کاوه.

تر نیمې شپې مې ورته کیسه وکړه. ده هم په ډیر دقت اوریده او کله
به چې ده زوی نور چای او دشلمه راوړه او کیسه به غوڅه شوه بیا به ده
ویل، ښه، نور څنګه شو؟»

په بله ورځ یې ترکان راوغوښت چې د موټر د سیټونو له لاندې
صندوقونه راوباسي، بیرته سرویس ورنه جوړ کړي. په دې باندې څلور
ورځې تیرې شوې. د ما شوم متوب په وخت کې به چې پیر علی زمونږ کور
ته راغی نو د شپې به یې بوستان، ګلستان راته په خپل مخصوص هزاره-
ګي وزم لوسته. اول به یې څو ځلی غاړه تاز کړه او بیا به یې یو لاس غوږ
ته کړ او یوه اوږده «اییییییی» ناره به یې وایسته او بیا به یې نو شروع
وکړه، «یکی دیدم از عرصه یی رود بار* که پیش آمدم بر پلنګې سوار.
(چو نان) چنان هول از انحال بر من (نیشست) نشست* که ترسیدنم
پای رفتن (بی بست) ببست.» ما ته د جزبوت او رقوم حساب همده
ښودلی و «دح کدین دادح کدین ددو....» چې هر توری یې یو ابجد

عدد و او ضرب او جمع يې په اسانه قافيه لرونکې طريقې سره ښوده.

پير علي هم دروسانو او کمونستانو خبرې کولې او نور معلومات يې نه لرل فقط هماغه اندېښنه ورسره وه چې په سړي مرداره د خوګ غوښه په زوره خوري او مشران مسکو ته بيايي. ما تعجب وکړ چې د روسانو او کمونستانو تبليغات څومره قوي وو او زمونږ مجاهدينو ټول ټال د خوګ د غوښې او مسکوته د بيولو تبليغ زده و.

په وروستۍ شپه يې راته وويل، «ته هم جرده يې، ځوان يې، څه وايې چې د غه ښځه درته همدلته نکاح کړو؟ ملا به راوغواړم، بې غږ او غوږه به نکاح وتړي. دوه کوتې به درکړم. موټر ته به دې موټروان ونيسم چې د دوآب او دې ځای ترمينځ يې وچلوي. چې پسرلی شي، بيا به خدای لوی دی، دا درکه هم تيره وي، بدر به کابل ته لاړ شې.» ما وويل، «دا ښځه مې کله کوي. زه اطرافي، دا کابلی.» ده وخندل، «ته خوښه پوهيږې چې ټولې ښځې د لالانې دي. زما ښځګله وو تړې پوښتنه کړې. نجلی راضی ده خو ويريږي چې ته به يې ونه کړې.» ما وخندل، «کاکادومره راته وګورې چې يو ځلې يې کابل ته ورسوم. بيا به يې مور او پلار ته جرګه ورولیږم او په درنګ و درونګ به يې واده کړم.»

په هغه ورځ چې روانيدو، موټر يې داسې راته رنګ کړی و چې د نورو سرويسونو نه يې فرق نه کيده، طاؤسونه، ګلان او کوترې او زمري يې دننه په ديوالونو باندې کښلي وو، ګويا د سيغان د هنر ټوله پانګه وربانديې لګيدلې وه. زړه مې وربانديې وسوځيد پوښتنه مې ورنه وکړه،

شین تاغیه، ته به وای په آلمان کې مې اوراخیستی وای، خو چې دې لیونی ملک ته مه وای راغلی.

څه مې نه لرل چې ددې مهربان سړي د میلمه پالنې پور مې پرې کړی وای. د موټر نه مې د لنډو څپو ګروندیک رادیو وښکله، د یو درځن بالټیو سره مې د پیر علی زوی ته ورکړه. ما لا موټر چالان کړی نه و چې هغه رادیو لګولې وه او تاجکي پروګرام یې پرې اوریده. چې شاترینه راوتله یوه لویه ورا ورپسې وه. شاترینه هم د هغوی په شان وه، ګل سیب تکری، د ګلدار سره چیټ کمیس او د شنه الوان پرتوګ. د نورو په شان یې پلونیم کنبونیولی و. پیر علی پخپله موټر ته راوخوت او لویه تهوکری یې په سیټ کې کیښوده، بیا یې غیږ کې ونیولم او زما مخ یې تهول په اوښکو لوند کړ. آخری خبره یې داوه «بیا به په قیامت کې دیدن وکړو.»

دوآب ته په رسیدو مې موټر ته لته ورکړه چې بیا په ډیر ور وانه وړم که څه هم چې پوهیدم هغوی به د غورېنډ او سیاه ګرد ترمینځ لار کوي. تر څو دوشې ته رسیدو څو څو ځلې د سیند نه اوښتو. کله به د رنړا وبرخواته راغلو او کله د خړو. د رنړا وبو خواته مو د غرمې ډوډی وخوړه. په تهوکری کې پریمانه سره کړی زرکان، بوسراقې (خجورې)، په وړین دسترخوان کې یوه دلی ګرده کې ډوډی او په کڅوړه کې پریمانه پوڅه وه. د بلولې رنې اوبه لا د خړو سره ګډې شوې نه وې. د الرحمن د سورې آیت را په یاد شو: مرج البحرین یلتقین. بینهما برزخ لا یبغین. شاترینې اسرار آمیزه موسکا وکړه، «ستا دا خبره ربښتیا و نه ختله چې

یوه کاچوغه خاوره د ټول ګیلاس اوبه خړوی. » ما وویل، « دا خو ستا خبره وه! » خو هغې په ږد سترګې وویل، « د هر چاچې وه، غلطه وه. »

هما غلته موشپه وکړه. پلان داو چې د دوشي نه د شپې په تاریکه کې تیریږو چې بیا راته سپی ولاړ نه وي. دائلې نورست او شرم ته حاجت نه و، دواړه غاړې غجی په بستر کې پریوتو تر ډیره وخته مود وړکتوب خبرې کولې، هسې بې معنی خوږې خبرې. شاترینې په یوه واده کې د کومې ښځې د بنګړو د پټولو کیسه کوله او د اول ځل خواستګاری کیسه یې کوله چې څنګه یې د دې صفتونه اوریدلی وو او اوس په جرګه راغلې وې. دا په باغ کې پټه شوې وه. د لالانې بیا باغ ته راوتلې وې چې سیل وکړي. هلته یې دا لیدلې وه چې په یوې ونې ختلې او توتان یې خوړل. خواستګارانو د دې د مور نه پوښتنه کړې وه چې دا بیزوګی څوک دی؟ هغی ځواب ورکړی و، چې بیزونه دی، د کلی یو د لیونی یتیمه ده چې تل د خلکو په باغونو ګرځی او په ونو کې شپې تیروي. ما ورته د خپل مور او پلار او سفرونو او شیږ تاغې، کیسې وکړې او ترڅو سپیدې چاودې مور یو بل ته ځانونه ورپیژندلي وو.

په بله ورځ ترڅو دوشي ته رسیدو تیاره وه او همدا سې نیغ په سالنګ وروختو. په خنجانو کې مو په هوټل کې چې د ګرځندوی دی، شپه وکړه او بیا د موټرو د نورو کاروانو نو سره مخ په تونل ور روان شوو. مځکه تورده وه خو د سړک په غاړو لاهم واورو دیوالونه جوړ کړي وو.

ما په ډیر دقت چې شاترینه وارخطا نشی وویل، « زه فکر نه کوم

چې زمونږ يار منصبدار دې مورږ هير کړي يو. زه دد غسې خلکو په روحيې پوهيږم. دا داسې سپي دي چې پټه خوله اچوي او تا چې سپک کړ اوس يې په زړه کې غوټه هم پيدا شوې ده. » هغې وخندل، « وايي هر شی چې دوه شي نو دې کيږي. »

په لار کې هر ځای عمومی تلاشی وې، خو د سالنګ د تونل نه کابل پلو د اوښتو سره، د سرويسونو لامو لاړو. شاترينې راو ښود، « هوغه دی زمونږ پټ خولی سپی. » هر موټر ته يې کتل چې مونږ ته راورسيدنو تندی يې ورين شو، راوخوت، « د جلی خوی د مرغاوی دی* د ګودر غاړه ورته نيسه رابه شينه. » ما ته يې نه کتل، يو خط يې د جيب نه راوايست او شاترينې ته يې ورکړ او بيا يې ځو عسکرو ته چې کوز ولاړوو غږ کړ. هغوی د سيخانو او تبرونو سره راوختل. د سيټونو د سر تختې يې په تبرونو ماتې کړې او حتی د غولي تختې يې هم يو څه راوايستې. ما ورته کتل او د شين تاغې په حال ژړا راتله. بيا يې په سيخانو ديوالونه سوري کړه او هغه بنکلې منظرې چې د سيغان د هنرمنې وې، هغه يې ټولې ابته کړې. بيانو ټول د موټر بام ته وختل او د اوبو او ګازو د ټانکی پسې يې تبرونه خلاص کړي وو. ما ور غږ کړ، « قوماندان صاحب، پام چې څوک سګرټ و نه لګوي چې کيله ګي ته به دې اړتاو کړي. » د ډارد يې ټانکی سوری نه کړې. را ښکته شو، موټر ته راوخوت، په اول ځل يې زه مخاطب کړم، « موټر دې نوی رنګ کړی دی! » شاترينې زده ځواب ته پرې نښودلم، « هغه شی چه ور

پسې ګرځيدې پيدا دې کړ؟» منصبدار زما نه پښتنه وکړه، «ددوشي نه کوم پلو تری تم شوې؟» شاترينې بيا ځان شريک کړ، «ملګری قوماندان، زما ځواب را کړه، چې ورپسې ګرځيدې، پيدا دې کړ؟» قوماندان بيا لکه ځيلي ماشوم مقاومت وکړ، «ملګرې ترينا، هغه خط ولوله او عمل پرې وکړه.» شاترينې وويل، «خط ماته ليکل شوی او په تا پورې اړه نه لري، زما سوال ته ځواب راکړه.» په قوماندان بيا دماتې خولې راماتې شوې، «نه، څه شی خو نه وخو...» شاترينې پرې برچ وهل، «خو، خو معنی نه لری، دا به ليکلي راکوې چې موتر مې مات کړ، تلاشي مې کړ، څه شی مې پيدا نه کړل. بيا زه دا په کابل کې مقاماتو ته ښيم.» قوماندان دمقاومت تابيا نيوله خودې وويل، «ملګری قوماندان، ته ښه سړی يې، انقلابي روحيه لرې، اوس دې چې وظيفه ختمه کړه نو همداراته ليکلي راکړه اوبس نور نو کاميابه اوسې.» قوماندان له جيبه يوه کتابچه وايستله، يوه پانه يې ترې وشکوله او يو څو کرښې پرې پکې وليکلې، شاترينې ته يې ورکړه او پخپله په بيړه کوز شو او دچالانو سرويسونو دډيزلو په لوګي کې ورک شو.

په جبل سراج کې هم تفتيش و خو د پشکي عسکرو، منصبدار په يوه نظر معاينه ختمه کړه اوماته يې کړه، «خليفه، دا موتر خودې شوکې پوکې دی، غلو خوبه شکولی نه يې؟» ماوويل، «نه تفتيشانو وشکولم.» منصبدار سروښوراوه او وې ويل، «ياربه، دانقلاب په نامه

څه کاني روانې دي، ځئ له خیره. ».

ترد غونی مابنام کابل ته واوښتو. هم خوشاله وم چې ددې اوږده بدخوب نه په خیر راوینښ شوم او هم خپه وم چې له شاترینې بیلیږم. ددې کور د خیرخانې په اوله برخه کې د هندوانو د کورونو په سیمه کې و. د کور نه بهر مې موټر ودراود. دې وویل، « رائه همدلته شپه وکړه، ناوخته دی، چیرته به کور په کور ګرځې؟ »ماسر وښوراود، « زما او ستا لارې همدلته بیلیږی. » هغې وویل، « حتمی نه دد. ما درته اوږده پلاتونه جوړ کړي، کله دې داسې پریږدم. » ما په تهوکه واړوله، « زما وزرې سوځیدلې دي، نور په کابل کې الوتی نشم. » بیا مې خبره احساساتی کیدو ته پرې نه ښووه« رښتیا په هغه خط کې چې قوماندان درکړ څه پیغام و ؟ » هغې وموسل، خط یې له جیبه وایسته، « پخپله یې ولوله » په هغې کې لیکلي وو: « رفیق ترینا، به ریاست چهار خاد بیائید ». ماوویل، « خاد درنه څه غواړی؟ » هغې په خندا وویل، «زمور یار به ورته خدازده څه جاسوسي کړې وي. دهمدې دپاره مې ورنه خط واخیست چې ستا په موټر کې هیڅ هم نه و. » ماوویل، « شاترینې، ته چې ورغلې، ټول حال ورته ووایه او که نه نو ستاد سر خطر دی. » هغه رانژدی شوه او په رسیدلی ږیري مې یې لاس تیر کړ، « زه دومره نامرده درته ښکارد شوم؟ نورد مې مه شرموه. » بیا یې وخندل، « ته به څنګه ځان خلاصوی؟ » ماوویل « مقصد مې داوچې زما غم مه کوه، زد په کابل کې نه پاتې کیږم. همدا نن شپه جلال آباد ته روانیږم او تر څو ته خاد ته

رسيږي زده به په پيښور کې ناست يم» هغې په تعجب ووېل، « نو ماچاته پريږدې؟ » زما سره ځواب نه و. نه داکوزيده او نه زما زړه کيده چې کوزه شي. تير ماسختتن مې ايله په الله په دلاسا قانع کړه.

پخوا ترکوزيدو يې اول په دواړه مخه چپ کړم او بيا يې شوندې اوږده شيبه زما په شوندو کوشير کړې.

لسم څپرکی

د جلال آباد په ټوله لاره مې زړه ژړغونی و. په بله ورځ په ربنتيا هم د پيښور په کوز تاکال کې وم.

د هغې ورځې نه دوه کاله تيريږي. د بدو ورځو يار شين تاغې نه مې سم صفا فلاينګ کوچ جوړ کړ او بيرته مې آبی او سپينې ليکې ورکړې. د قوماندان د غوبل ننبې مې په خپل لاس تړې پاکې کړې او بادۍ مې ورته بيرته نوې نوزې کړه. خو د واړه پوهيدو چې د زړه ستنې مومات دي. د پيښور او سوات ترمنځ يې گرځوم او چې په پيچو مې خيژو نو دواړه زگيروي کوو.

هر هفته يو ځلې د شين تاغې سره لکه ستن خورلی په اسلام آباد او د پيښور په حيات آباد کې چې د رتل شوو افغانانو ځايونه دي کوڅه په کوڅه گرځم او په تبجن انتظار خپله ورکه لټوم.

PROPERTY OF ACKU 7894

« ۲ »

لومړی څپرکی

زما د پلار دونو سره جوړه وه. رسیدلې ونې به یې په څیله کې له بیخه وښکلې او دباغ دیوه سرنه به یې بل ته یووړلې او همالته به یې کښینولې. ونې خواره کې به په ځان نه وې خبرې، دژمی په خوب به ویدې وې. چې پسرلی ته ویښې شوې ریښو به یې رد او روود ورک کړی و چې کوم پلو وغځیږی. په هغه لور چې پخواورتلی اوس یې تیږو لاره بنده کړې وه. داوبو او خاورې خوند بل ډول و او څو نور کالونه په کاروو چې ریښې لارې گودرې پیدا کړي. څانگې به یې هم ترورې وې. دلمر وړانگې چې پخوا به ددوی ورته مخ و اوس په بلې زاویې او په بلې څانگې، پریوتې. یوه څانگه چې پخوا دنورو نه دنگه وه او دنورو څانگو حق یې خوړ اوس به سیوري ته وه او نوره به نه لوییده.

پلار مې ویل چې داسې شي نو ونه چینجي نه کوي. پخواني چینجي همالته سر بداله پاتې شي چې یره هغه دخورو رینبو ونه څه شوه؟ ددې دپارد چې ونه راوینبه نشي اوبه به یې ور باندې سپرې کړې، شپې به اوبه کنګل شوې او که به ونه دبیځایه کیدو په ټکانونو نیمه وینبه شوې وده نو بیرته به کرخته شود.

زدچې پیښبور ته رامهاجر شوم همداسې ونو ته ورته وم. هرڅه پردي وو حتی د ملا آذان. په وطن کې چې دلر بر کلونه راته مور یې ملا پیژانده او دغږ دلریوالي او نژدیوالي سره زمور غوږونه روږدي وو. که کوم غږ به اندازې نه زیات په زورد و نو حیران به شوو چې داخو دپلانکي کلي ملا دی نو اوس ولې رانژدې شوی. همداسې به هم ود. ډیر کله به دلر کلی ملا دبر کلی امامتی ونیوله ځکه چې هغه بل ورته لږه غله ور کوله او دې به ور باندې داوجګ کړ. نور علتونه هم وو. ملا خو هم پرښته نه، په یود هلک لاس تیر کړی، په یوې نجلۍ سترګې سرې کړې.

معمولاً دغه پیښې په دوو وختو کې پیښیدې. یوچه به هلکانو او نجونو په جومات کې سبق وایه اویل به چې ښځګلې دتاویزونو دپارد ورغلې.

خو په پیښبور کې دملا آذان لوډسپیکرونو کې ټول په یوه اندازه لګیږي. ټول غږونه داسې نا آشنا لګیږی، لکه دمصری موذن نه یې چې خراب ثبت کړی وي. دسهار په دې خړه کې یوازینی آشنا غږ دچرګ دی چې هغه سیاسي سرحد او کلچر نه پیژني، بلکه هیڅ کلچر نه لري، چې

خدای یې په خټه کې څه اخنبلي هماغه را وباسي. د کچه ګړی د کمپ نه
بهر د پاخه سړک د پاسه یو نیم دګاډیو د ډنګرو اسونو د نعل ګړو پوندو
کړپ کړوپ شروع دی. د آذانونو لړی چې خلاصه شوه نور نو چوپه
چوپیاوه. دلمانځه وار به وروسته راځی او ورسره به د سحر خیزو د ټوخي
غږونه او بنکالو هم کمپ ته ورسیږي. زه هم د وطن د خیالونو سره په نا
آشنا وطن کې له خوبه پاڅیدم. د بورډ د نهر په خړو اوبو کې مې اودس
تازه کړ. هغه سړی چې هر ورځ مې لیده چې څادر یې د ځانه چاپیر کړی
د پله په دیوال به د کونګ په شان په دوو پښو ناست و، نن هم هماغلته و.
که ربنتیا وایم د چومات نه ویریدم ځکه پیښوریان مې د سپین جومات نه
بهر په لمانځه لیدلی وو چې لاسونه یې د ښځو په دود د سینې په سر نیول.
بې هغې یو څه شرمیندوکی هم یم او ویرد هم را سره وه، نو خیمې ته راغلم
او د هغې او د خپل موټر، شین تاغې، ترمینځ مې په شګه لمونځ وکړ.
ترڅو زما کلینډر، منانی رارسیده ما سبناری کړی و. بیا مې منانی
پریښود چې موټر د سیند په غاړه پریمنځي، زه د حیات آباد په ګشت
ووتم چې وطنداران وګورم او د شاترینې پته ولګوم. دریم کال را د بره
کیده چې ما په پیښور کې کله په دې او کله په هغې پام غلطاوه او
هیڅ یې احوال نشو راکولی. زړه مې ورپسې مینې مینې و. هغې
ځوانیمرګې هم، لکه چې هیر کړی وم. حیات آباد د کابل پوهنتون
د استاد انو او سکریټرانو ځاله هم و. د اهغه افغانان دي چې
د مجاهدینو د مشرانو په نزد د دوی د سکریټرۍ راکټونو د وړولو نه پس

مهاجر شوی وو ، د پاکستان د مهاجرو کمشنري راشن نه ور کوي اود مجاهدینو تنظیمونه ورته گوابنیبري. په دې ډله کې مایو شمیر استادان پیژندل او یو ، د ډاکتر زړور د کمونست ضد پټې شبکې غړی هم و. اوس هغه شبکه د ړې وړې وه ، څه غړي یې پاکستان ته راوبنتي وو او څه لا په کابل کې په سوړو ننوتلي وو ، څو تنو لا توبې ایستلې وې اود ببرک په حکومت کې داخل شوي وو. پخپله ډاکتر زړور بندي و. عجیبه داده چې د شبکې فراري غړي چې اوس په حیات آباد کې وو ، لا یې هم له ډاکتر زړور سره تماس درلود او که به ماته کوم پیغام و رارساوه به یې. البته پیغام په شفر و او د ده به یې هغه برخې راته ترجمه کولې چې زما پوري به یې اړه درلوده. په یوه داسې پیغام کې ډاکتر زړور ویلی وو چې « تیر به هیر کړو ، ته خو رانه پیښبور ته والوتې ، خو ماهم وړی شړی نه کړه. » په بل پیغام کې یې د تحقیقاتو کیسې کولې چې څه قسم سزا ګانې ورکول کیدې. په نوي پیغام کې یې د یوې پیغلې روسې مستنطقې کیسه کوله چې روانه پښتو وایي. بیانو څو میاشتې د ډاکتر زړور پیغام رانغی. چې راغی نو بد زیری و ، لکه چې همدې روسی تري اعتراف اخیستی و. په دابل پیغام کې راغلي وو چې د ده پخپل جرم اعتراف کړی دی ، زما په ګډون د ټولو نومونه یې ور کړي دي او اوس د خپلې سزا په انتظار کې دی. د پیغام په آخر کې یوه نوې خبره وه او هغه دا چې روسی پیغله ډیره د غرب د ژوند پوښتنه کوي او داسې ښکاري چې د امریکا سره نژدیکت غواړي.

دوهم څپرکی

پیښور راته د دروغو ښار ښکاره شو. آذانو نه یې هم زما په نظر تظاهر وو او جوماتونه یې هم نمایشي وو. د جمعې په ورځ به له هرې خوا د گیدړانو د شور ماشوم په شان په لوډ سپیکرونو کې د بلاغت سیالۍ کیدې. په داسی یوه ښار کې نو زما ساه بندیده. د وطن نه هم یا خبر نه راته او یا بد خبر راته. شاترینه لا درکه وه. بس نو شین ټاغي ته مې پناه ویوړه. د سوات په لین کې مې چلاوه.

څوکۍ مې ورته نوې کړې وې، مینځ یی تک سور، د یوالونه او سیټونه ټول د سره پلاستیک، د سیټونو ترمینځ ځای مې ارت پریښی و او که څه هم چې باډي میکر او نورو موټروانانو راته ویل چې که ډیرې سپرلۍ غواړې نو سیټونه سره جوخت کړه، خو زه د لویو غرو کجیر وم او تنگ ځای د تنگ قبر غوندې راته ښکاریده او د خپل ملگري، شین ټاغي بار مې هم نه درناوه. که سپرلیو به د خدای وسې راباندې وکړې مناني کلینډر به په لار د غرو نه په رار غړیدونکو او بو یووار په تگ او بیا په راتگ د موټر د ننه او بهر، تر ارابو پورې وینځل او سپرلۍ هم را سره عادت شوې وې. د نسوارو توکنۍ او د سگرټو ایره تونونه مې هر ځای ټینگ کړي وو او پخوا تر روانیدو مې په سپرلیو شرط ایښی و او د هر سیټ په دیوال هم لیکل شوی وو چې خپل سیټ به هماغسې ستره پریږدي چې دوی ته می ور کړی. یو څه ناغیړي او زړه بداوی په اولو څو

پيرو کې راغی خومنانی دباچاخان نه په ونه جګ اودانګری غل نه په اوږو کې پلن و. په چوپه خوله دسپرليو سترګې تـــرې سوځيـــدې. دشين تاغې کرايه نظر فلاينګ کوچونو ته زياته وه او په اول کې خلک نه پرې ماتيدل، څو ځلې خومې نيمه تش پيرې کولې خوبيا خلک، په تيره عصري ځوانان رامات شول، هغه سوټ والا پيښوريان چې دسوات هواخوری ته به تلل اويا پخپله دسوات ځايی شاه زلميان. دمهاجرو افغانانو ښځې او نارينه هم پکې وو چې دهغوی بيا بله نيشه وه. په تيره چې زه به يې افغان وليدم. يوه ورځ يو پنجابی دلکړې سره کور ووړ پاس موټر ته را وخوت، څو نور لنګ والا هم ورپسې وو اوسيټ جې سيټ جې يی ورته ويل. ټولو په پان شخوندونه وهل. په لاره کې سيټ جې پان دموټر په غولې توکړل، ماخوونه ليد، مګر منانی پرې راغی اوکش و کړپ يې جوړ کړ. ماموټر څنګ ته کړ او ومې دراوه چې څه شور دی. منانی ورته ټينګ و چې داتوکانی به په خپلو جامو وچوې. دسيټ بړيڅو سرونه ښورول او په بناری پښتو يې ويل، داسې سې وې خان (څه څه وايې) ، داکې بړابابو دي، زر معافی به واخلې، خو منانی ورته ويل، « زه نور نه پوهيږم، بس دا بامبړ به يې پاکوې» يو بړيڅی راپاڅيد چې جنګ غلی کړې او خپل خيرن دسمال يې راوايست چې هغه ځای پاک کړې، خومنانې دڅټ نه نيولی، بيرته پخپل سيټ کښيناوه، «نه همداتور کونی به يې پاکوې» سيټ په غوسه شو او وې ويل « کې پاک نه کوم، نو ته سې کوې؟ » منانی ورغی او هغه يې هم دڅټ نه نيولی

دتوکانی په سرسر په سجده کړ، « داسې کوم. » سیټ چې وکتل بې هغې
هم ورباندې پروت یې نوراځه پاک یې کړه، نویې په دسمال هغه وچ کړ
اوبیا غلی خپل سیټ ته ورغی. ماموتر چالان کړ خو دهیندارې نه مې
نندارہ کوله. سیټ جې، لکه دماشوم دلاسه چې پتاسه واخلې، ژړه غونی
دځان سره ایشیده او لاسونه یې لر او بر ارتول. بړیځو یې ځانونه ناګاره
اچولې وو چې ګویا مور هیڅ په دې حال نه یې لیدلی. دهغوی شاته یو
دوه خط وبریت ځوانان ناست وو او یو دبل سره موسیدل. په پینبور کې
چې سپرلی په اډه کې کوزې شوې، سیټ په بیړه دبړیځو سره ورک شو،
پنبتانه زلمیان چې کوزیدل، نو منانی یې په شاوتپاوه او په کرار غږ یې
ورته وویل « شابس دنر بچیه. ».

دریم څپرکی

منانی په دې نه وخبر چې زه ډاکټر یم. له هماغې ورځې نه چې
مادعلی آباد دروغتون سره خدا پامانی وکړه، تر اوسه پورې چې یوه
نیمه لسیزه یې تیرېږي، ماډاکټرې نه وه کړې او که به مې په خپل موتر
یادمهاجرو په کمپ کې کوم رنځور سړی، داسې چې علاج مې یې هم
کولی شو، ولیدستر ګې مې بلې خواته ترې اړولې. په اصل کې زما
دډاکټرۍ سره جوړه نه وه او دهغې لارې دپیسو ګټلو مې خوا را
هسکوله. زما په ماغزو کې داګرځیده چې دخدای په دې ارته مځکه او
دنبایستو په دې ګنډه ګونډه کې، سړی د کپ ډوډۍ دپاره دناروغ، مرض

او دوينو او ګنده ګي پوري ننبتی وي.

خو يوه ورځ مې بازی په بازار شوه. د پيښور نه مې غرمه مهال سپرلی راواخيستې. له هواري ملکنډ غاښې ته شوو. دشاتنې سيټ نه مې يو قسم ستميدل او زګيروی واورید. په هنداره کې چې مې کتل يوه ښځه وه نس يې نيولی و او سر يې هرې خواته ځنګيده. خاوند يې هم ورسره و او په غوږ کې يې پس پس ورته کاوه. بيانو چوپيا شوه. شين تاعی هم په زګيروي زګيروي دملکنډ په غاښې ورخوت. بيا زګيروی شروع شو. ناڅاپه مې دخپل پخوانی کسب له تجربو پام شو چې په ښځې دلنګون دردونه راغلي دي. شين تاغی مې ورو دغره ډډې ته کړ او ومې دراوه. سپرليو ته مې کړه چې تاسو تول کوز شئ چې خبره در سره لرم. تولو په اريانتيا راته کتل خو راپسې کوز شول. دموټر نه پناه مې حال ورته تير کړ او ورنه ومې غوښتل چې په بل بس کې دې لاړ شي. ځينو پنجابيانو او ښاريو ناغيړي کوله چې د پيسو خبر به څنګه شي، مورږ خو دوه ځلي کرايه نشو ور کولی. منانې جنګ ته تابيا نيوله چې ماغلی کړ او ومې ويل دسپرليو پيسې تولې ورکړه. تول دسوات پښتانه او زياتره يې دشين تاغي هميشه ګی سپرلی وې. يوې سپرلی، لکه چې د پښتنولي کوم چينجی يې په ماغزو کې غونځيدلی وي. وويل، مورږ به بل بس کې لاړ شو او خدا که ستانه آنه لس کيزه واخلو. مګر منانی چې په زړه کې هوښيار و او زما په مطلب زر پوهيده، په زور تولو ته پيسې ورکړې او له هغوی نه يې وغوښتل چې په سړک لږ ورانده لاړ شي چې د غږ نه پناه

شی، اوس ته دې انتظار وباسي. زه شین تاغي ته وختلم، د بنځې زګیروی اوس زیات شوی و او په خاوند یې خولې ماتې وې. دانو هر ډاکټر ته معلومه ده چې په بنځې دردونه راشي نیمایی ور سره په خاوند هم رائي. ما ورته وویل چې دموتر په مینځ کوریدور کې یې وغځوي. خاوند یې په اول کې تکنی و او زړه نازړه یې زما خبرو ومنله، بنځه په زګیروي، زګیروي اوږده وغځیده. بیامې دواړو ته وویل چې زه ډاکټر یم، ډاکټر محرم وي، پروامه کوئ، بنځې ته مې وویل، ژورد سا راکاږه اوبیا دماشوم دوتلو زور ووهه. همدامې ور سره تکراراوه. سارا کاږه، زور وهه، یو وخته یې سا بنده شوه او زور یې نه شو وهلی. مامنانې ته غږ کړچې دریډیتر نه اوبه راوړه، هغه ګیلنه کې سرې اوبه راوړی. ما په بیړه لاسونه دموتر نه بهر پریوللل او دوارخطایی نه مې نژدې لاسونه سوځیدلی وو. دځانه سره مې وویل چې همدا پاکې ورته بس ده، بیانو په کار لګیاشوم، په مدار مدار مې تر هغې لاس تپاود چې دماشوم پښې مې لاس ته راغلې، یود یې چیرته ننبتې وه، او همدې دبنځې درد زیات کړی و. ورو ورو مې دپردې نه خطا کړه. ماشوم چې سر په څیرې را و ځي، په هغې کې دخدای حکمت دی، ځکه چې لاسونه او پښې یې درحم په کوتونو کې نه ننبلي او لکه ماهی، بنوی راوزي، خو داطبیعی عجاییات دي چې په لکهاوو کې یو ماشوم داسی راوځي، لکه چې پخپلو پښو روان وي او همدلته دی چې درحم دپردې د څیرې کیدو خطره پیدا کیږي او دبنیادم مرسته په کار دد. په مدار مدار مې، لکه مړز چې

له لومې راخلاصوې دماشوم پښې او لاسونه د پردو او ګونځونه خطاکول، چې ماشوم ټول راووت نو هلک و. ښه مې یاد یږي چې مور هلکان به په کلي کې په دغسې وختونو کې چې ښځې درد تیراوه، دکوټې بهر سره را غونډوو او داخبره مو تکراروله « زریې کړې، نریې کړې ». ماشوم لاهم غلی و، نو مې دعادت سره سم په یوه لاس له دوو پښو ونیو او په کوناتې مې څپیړه ورکړه چې کریغې یې شروع کړې. پلار ته مې په غیږ کې ورکړ، « امبارک دې شه » او زه دسرو لاسو سره له بس نه کوز شوم. زما سپرلی تللې وې. منانې په پنجګیلنه کې اوبه تړمې کړې وې. لاسونه مې پریوللل. دماشوم پلار هم شرمیده او هم خوشاله و او مور خویې، لکه دجنت حوره بیغمه او له ځانه راضې پرته وه. بچی یې د نس د پاسه لوڅ لغړ پروت و. خاوند یې لکه چې دارو یې خلاص شوې وې، دبوت په شان چوپه خوله او سربداله ولاړو. مایې په اوږه لاس کیښبود، « ځان را ټول کړه، په ورینداري باندې خپل څادر وغوړوه. » ده وویل، « اوس به څنګه شي، چیرته به ځم؟ » ماوویل، « غم مه کوه، چیرته اوسیږې؟ » هغه وویل مور دشانګلې یو، نو مامنانې ته غږ کړ، پنج ګیلنه او نور اسباب مو سره راټول کړل، خپل څادر مې دښځې دسر دلاندې بالښت کړ، او روان شوو. شپه پخه وه چې مدین ته ورسیدو، دهغې ځای نه یو نری خو پوخ سړک شانګلې ته بیل شوی دی اولس میله لرې د دغه سړي کلي ته ورسیدو چې ما زې یو څو کورونه دي چې دغره په ډډ لګیږي. دموټر بجلی مې دده د کور دروازې ته سیخې کړې، چالان

مې پرېښود. سړی په بېړه کور ته ننه ووت او د ډیر ځنډ وروسته د څو ځوانانو سره چې یو کټ یې په اوږو کړی و، راووت. ښځه یې په مدار مدار د شین تاغي نه کوزه کړه او په کټ یې څملوله، دغه ټول زلمیان په هیجان کې وو او د واخله، جګ که، ټینګ کړه، پام کوه، شا به باړو چې دریدن یې نه و. ماموټر ریورس کړ خو کتل مې چې دوی د کوره ډله راپسې راغلل، په موټر وختل او زه یې له لاسه ونیولم چې راکوز شه، ته زموږ میلمه یې. چې رالنډه یې کړم په هغه شپه مې ځان تري خلاص کړ خو بیانو تر اوسه پورې د میلمستیا وو، وریو او چرګانو، د میوو د کجاوو او نورو کلیوالو نعمتونونه نه خلاصیږم. منانی مې کله کله ملامتوي چې ته چې ډاکټروې نو د موټر وانۍ په دې سپک کسب دې ولې زما ژوند خواراوه. داسې ښکاري چې په ټول سوات کې که نه وي نو زما په خپل لین کې، زما د ډاکټرۍ آوازه خپره وه، خو ما بیا خپل پخوانی انکار جاري وساته او د نارو غانو خواته مې کتل قدرې هم نه.

څلورم څپرکی

زما لاین د پیښور نه ترسیدو شریف پورې و، خو د سوات اصلي خوند د مدین او سیدو شریف نه بر، په بحرین کې شروع کیږي، ترکالام اوه وشو پورې ځي. نرۍ لار، لکه د سالنګ د دري، کوزې نیلي اوبه چې سر په سنګړو ولي او عجیبه داده چې د سیند د نري شرنګهار غږ هم بدلیږي او غوړمبهار تري جوړیږي. د اوبو په سرسپین ځګونه زیات شي او نیلي رنګ یې اوس د سکروتهو د لمبو په شان تریخ شین شی. د

سیلانیانو خوان ترمني په دې نورو کوزو ښارونو کې ګوزاره کیږي، خو د کالام هوټلونه مخ په خالي کیدو شي. په همداسې یوه مني کې مې یو فرانسوی سیلانی د ارتینې سره په شین تاغي کې، خپلې اډې، سیدو شریف ته ورساوه. چې لاړل نو منانې وویل، «یره دو خارجیانو ټله، لکه چې د کلدارو د ګنلو چل نه وړځی که څنګه. ما ته یې زرګون راکړ.» زه هک اریان شوم، چې پنځوس روپۍ ګورم او زر. منانې ته مې وویل «او دل منانه، که دوی پرې نه پوهیږي، ته خو پرې پوهیدې، ولې دې ماتې پیسې بیرته ورنه کړې.»، دد په خندا وویل، «منانی د خدای په داد دومره ناشکره نه دی.» ما ته یو څه غوسه راغله. «وایې، خوار خدای کړې، کاپرچا کړې، راکړه دا زرګون.» او همداسې ورپسې روان شوم، په بازار کې خونه و، نو د سیند له غاړې هوټل ته پسې وختلم. هوټلې مې ددوی په ژبه واقف پاتې شوی و، د چایوست یې راته وکړ. ماکیسه ورته تیره کړه، چې داسې دوه خارجیان دي او پیسې یې ډیرې راکړې، هغه ورستنوم. هوټلې حیران حیران راته وکتل، بیا یې وویل، چې هوټل د خارجیانو ډک دی، چې کوم ښیې. ما وویل، دا میړه دارتینه همدا اوس هوټل ته ننوتلې دي. نسبه یې دا چې د سړي په لاس کې یود اوږدد لکړه ود. نو بیا مو سره چای وخوړ او انتظار مو ایست چې که مدعي راپیدا شي. خو هیڅوک نه و. هوټلې راجستر ته ورغی او د مینجرنه یې پوښتنه وکړه، هغه د یوې کوټې نمبر راکړ. زه ورغلم، ورمې وټکاوه، یوې نیم بر بندې ښځې دروازه نیمکښو کړه، لکه چې ویې پیژندلم، په

فرانسوي يې خپل خاوند ته غږ کړ او دا لاړه. هغه نو بيخي لوڅ لپړو. ماسترګې کوزې واچولې او زرګون کلداره مې ورته ونيوله، هغه تړې تړې راته وکتل، بيا يې ورپورې کړ او ډيره شيبه زه بهر ولاړوم، چې راووت نو کالي يې اغوستي وو، خو د اوبو مړۍ يې لادسړې فرعون وزمې ږيرې په تارونو کې پيرلې وې. په فرانسوي، يې پوښتنه وکړه، «پوغ کوه؟» بيا يې جرمني وويله «واغوم؟» او بيا يې انګليسي راباندې واز مييله «وای». ما ورته وويل، د موټر کرايه سړې سر پنځوس روپۍ ده او تازر کلداري راکړې، نه سوه واخله اوسل راکړه. دی هم حيران و او هم موسک، خپلې ميرمنې ته يې غږ کړ، هغه هم ورسره ودريده او ده ورته زما خبره ترجمه کړه. هغې سروښوراوه او ويښتانو يې اوږه راوشنلې.

دواړو يو بل ته څه وويل او بيا يې ماته کړه، «بکشيش» ما نادا بخشش دي. ما وويل «مور افغانان په بخشش رواږدي نه يو، ستاسونه مننه» او لاس مې د زرګون سره همداسې غځيدلې پرېښود. هغوی، لکه چې باور يې نه راځي د جذبې وړي ملنګانو په شان سرو نه بنورول، او يو بل ته موسک وو. بيانو بنځې خپل خاوند په مخ چپ کړ او، خاوند يې لاس را اوږد کړ، ددې په ځای چې زرګون واخلي، زه يې ترمټ ونيولم او کوټې ته يې ننه ايستلم. هغې بلې خواته کوټه برنډې ته ورخلاصه شوې وه چې د چوترې په شان د سوات د سيند په تقريباً سر ولاړه وه. هلته يې په چوکۍ کښېنولم، دوی هم راسره کښېناستل، همداسې خاموش وو.

بیا نو فرانسوی کوتی ته ننووت او ښځې یې زما سره په انګریزی د سوات ددرې د ښایست خبرې شروع کړې. زه پوهیدم چې څه یې په زړه کې دي خو د شروع کولو چل نه ورځي. چې نارینه یې راوووت نو هماغه د بانهسو کوتک هم ورسره و. کښېناست او د کوتک نه یې دانتن په شان بل کوتک او د هغې نه بل، د هغې نه بل، همداسې پسې را ایستل او یوه اوږده لکړه تري جوړه شوه. د هغې د سر پورې یوه د اوسپنې کړۍ وه، نایلونی مزی یې ورپورې غوټه کړ، په بل سر کې یې، د سربو غونډاری او کونډه (چنګک) وتړل، او بیا یې کوز سیند ته واچاوه، پوه شوم چې د کب نیولو شوقي و، یا به یې ځان همداسې ښوده. ښځې یې څه فرانسوي چا کلیټ زما په مخ کې په میز کیښوول، او د یوه تر موز نه یې کافی تویه کړه.

فرانسوی وویل، «زما نوم پویګ دی، ژان ژوزې پویګ» او دامې ښځه ده «ماغی». ما هم د ناچاري ورځې وویل، «زما نوم محب الله دی،» بیا مې نو، نه پوهیږم ولې، دا ورزیاته کړه «ډاکټر محب الله». کیږي چې د پاکستان د تاثیر لاندې راغلی وم چې هر سړي په نامه پورې یوه د لعنت غاړه کې تړي، لکه، پروفیسر، ډاکټر، بیرسټر آف لا، ایم اې، ایل ایل بی .... ژان ژوزې وویل «زه پوه شوم چې ته افغان یې» ما پوښتنه ونه کړه چې څنګه؟ د هغې په ځای مې وویل «زما سره واړه لوټه نشته، که ستاسو سره نه وي، خیر دی، بل وخت به یې راکړې، یا به یې د هوټلي سره ماتې کړم.» خو ده د ځواب په ځای، خپل پایپ په ناز او

نخرو ډ ک کړ ، ښځې يې په لاينټرور ولګاوه ، په ګوته يې تماکو ، چې نري نري لوګي تري ختل ، کنښيکاږل او په کوم چرت کې ډوب شو . ما د ځانه سرد ويل ، شين سترګيه ، په ما دې ورځ خرابه کړه ، چې ترڅو ته چرسي ، ځان خوځوې ، په ما به شپه راغلې وي او سپرلۍ به راته منتظرې وي . ښځې يې وويل ، « مورږ افغانستان ته روان يو » ما وويل ، « نن افغانستان د خارجيانو ځاله ګرځيدلې . » بيا مې په ټوکو وويل ، « کب نيولو ته ځئ که څنګه ؟ » ژان ژوزې راته د سترګو د ګوټ نه وموسل ، خو سيند ته ځيرو ، « هو ، يو ځلې د پنجشير په سيند کې خالدار ماهي ونيسم ، بيا مې ارمان نشته . » د ځانه سرد مې وويل ، خير دی چې مورږ وينې په رود کې لامبو ، مقصد چې دی خپل خال داره ماهي ونيسي . دد مې ، لکه چې خيال لوستی وی ، پايپ يې د خولې څنګ ته کړ او ښځې ته يې ورغږ کړ ، . هغه چې راغله يو بوتل واين په يوه لاس او درې ، يو په بل کې سره ننوتلی ګيلاسونه يې په بل لاس کې نيولي اوسګرټ يې له خولې ځنګيده . خو پخوا تر دې چه خبره انجړ د شی ، ما وويل ، زه ځم چې ناوخته کيږي ، سپرلۍ راته ولاړې دي . زرګون لوټ مې په ميزو غورځاوه او بې خدای پامانۍ ووتلم . ماسختن مهال چې مې سپرلۍ په اړه کې ښکته کړې او په کچه ګړۍ کې خپلې خيمې ته راغلم . يو سپين کاغذ د خيمې پورې سنجاق شوی و . « ډاکټر زرور يې اعدام کړ » .

پنځم څپرکی

د ډاکټر زرور مرګ او ژوند دوارد صفا او بې غوتې وو . څيره يې هم

همداسې وه.

صفا خرييلی مخ، زنې، تيرې ځرزې سترګې، سپين، جو سرغاښونه، ساده خو پاکه دريشې په غاړه، همېشه ګې موسکا په شونډو، ددوستانو، بلکه دهرچا خدمت ته تيارولاړ. يو وخت يې به دده سوانح په کوم کتاب کې ايله دومره ليکلې وي. په لغمان کې پيداشو، په کابل کې يې پوهنځی ولوست، دجرمنی نه دفلسفې دډاکتری سره راغی، ځلور کاله يې په پوهنتون کې درس ورکړ، بندي شو او اعدام شو.

عجيبه داوده چې حتی په وروستي پيغام کې هم چې دخپل اقرار خبر يې راکړ دتوکو نه پاتې نه و. ويل يې چې « زه لکه چې دمجاهدينو دښې ووتلم. ددې په ځای مې چې ستاسو په شان هغوی هلته په پيښور کې مردار کړي، دکمونستانو دلاس شهيد ښه يم. »

او حتې دايې هم وويل چې « دکاپر لور روسی اقرار رانه واخيست خو ارمان چې يو ځلې خو يې خوله راکړې وای. »

ددغه قسم سړي داعدام په باب به سړی څه وايی؟ دالماسو يو غمی و، څو ورځې د خلکو سره و، بيا ورک شو. دريو ورځې مې سوات ته پيره ونه کړه او په حيات آباد کې لر او بر گرځيدم، نه پوهيدم ولې؟ زما يې پرې څه؟ ده دخپله انده ځان مرګ ته ورکړ، ما خو دوی تولو ته ويلي وو چې هندوان څوک او ښان څوک؟ دپروفيسرانو يې له جهاد او ملی مقاومت سره څه؟ افغانستان له يوه سره سور اور و او دلته يوازې آتش نفسان ځاييدل، پروفيسران دډاينا سارانو په شان وو چې ددې دوړو او

زلزلو تاب يې نه درلود او زر محوه کيدل. دلته ټوله پوهه داوه چې څنګه ماين خنبس کړه، څنګه کلاشنيکوف سره وتړه، څنګه توپونه او هاوانونه چوکړه. دلته پروفيسران داسې بيځايه ايسيدل، لکه بيړی دبکوا په دښته کې.

د تعليم بيوزلی او بابيزه توب ته مې پام شو، دو لس کاله مکتب، څلور کاله پوهنځی، دوه کاله ماستري، څلور کاله ډاکټري، ګويا دوه ويشت کاله خواري په يوه مثقال مرده کې هيڅ شود. خو مرګ هم عجيبه شی دی، که پوروړی يې، که پاچا يې، که دې په سلهاوو بنيادمان وژلي، که دې ملک خرڅ کړی، که دې شهکارونه ليکلي، خوچې مړشې نو بيا هرشی په تپه ودريږي، ته همداسې کالبوت ترې روان شې. که دې څوک ستايي او که دې کنځی، داټول درته بې معنا وي.

درسته شپه او درسته ورځ همدا فکرونه وو. د پام دغلطولو کوششونه مې هم وکړل. يوه شپه دمجاهدينو ديوه دوست سرقوماندان مولوی... کورته لاړم. په هغه مې رخه راغله، بس واړه قوماندانان او سر ګروپان وو چې بهير يې نه خلاصيده. يو به راغی مولوی به ور سره دباغچې ګوټ ته شو، څه به سره وپسيدل او بيا به هغه لاړ بل به راغی، تر نيمو شپو همدا حال و، «مولوی صاحب! يو خبره می درته کوله» بيا به دباغچې ګوټ ته پناه شول. زه پوهيدم چې د وسلو او پيسو خبره ود خو ما دوسلو سره کالونه پخوا آن په دو آب ميخ زرين کې خدای پامانې کړې

وه. وسله مې دروسي قوماندان نه واخيسته او مجاهدينو ته مې ورسوله او هماغلته مې دمقاومت او ډاکټر زرور او دده د پټې شبکې سره خدای پامانې وکړه. اوس مې د تيرې چړې نه هم بدرا تلل حتی که د ډاکټر دجراحۍ چاره وې. د پيسو دموريني ډاکټرۍ سره خو مې خو د اول نه سترګې خوړلې وې.

زړه ته مې تسلور کاوه چې ډاکټر زرور هسې يو بيباکه، خوشکه بانکه او په ځان مين سړی و او سزايې له دې بتره. دفلسفې دعالم يې ددې ناولو لوبو سره څه کار؟ مولوی... مې چې وليد نو ويل مې چې يره په ديني عالمانو کې هم همدا ليونتوب شته. ددې پورې خو مې نورې بلاوې هم ترلې. د پيسو دپاره يې کوي. دامريکا او عربو پيسو يې ايمان خطا کړی. په عمرونو يې په تهوک، وظيفو او شکرانې ژوند کړی او اوس په ډالرو او ريالونو کې رغړي.

مګر ځان مې نه شو قانع کولی، چې د زرور او مولوی.... محکومولو ته به ورلنډ شوم او په درو کتابونو به مې دفکر دکندې په درشل ودرول، څلرم کتاب به راغی او لکه پربښتې چې دجلاد دچړې لاندې لاس ترلی مجرم په منګولو کې تړې په هوا کړي، هسې به يې دوی دبيګناهۍ په جګه غونډۍ رانه يو وړل او دهماغه ځای نه به زرور او مولوی... په موسکا غيږ راخلاصه کړې وه. يوه شپه مې د ډاکټر زرور سره داسې زوروره جګړه وه چې منانی څه چې د کچه ګړۍ نژدې ګاونډې مهاجر راباندې خبر شول او خيبر هسپتال ته يې بوتلم. خبره صافه وه.

ماتري پوښتنه وکړه چې « اې ، ډاکټره ، اې ساده سړيه ، ولې دې ځان بيخايه تباه کړ ؟ »

ولې ؟

هو ولې ؟

نوبله لاره ؟

هو

ته يې را وښيه.

اوس کار له کاره تير دی. ته مړ يې.

ته خو يې لار را وښيه ، ګوندې مړ نه يم او ته به خوب وينې ، چې بيا داستا په لاره لاړشم او که لار نه رابنيې نو بيا به يو ځل بيا ځان همداسې مرګ ته ور کړم.

نو تاولې ځان تباه کاوه ؟

پوښتنې ډيرې مه کوه ، بله لار رابنيه.

بله لار داچې زما سره به وتلی وای ، اوس به دې دلته په پيښور پوهنتون کې خلکو ته څه ور ښودلی وو.

زه فکر کوم چې داکار مې پخپل مرګ سره وکړ.

داسلام د پاره دې ځان وواژه ؟

نه ، اسلام زما تر زيږيدو پخواهم و ، اوس هم شته زما په ژوندونی هم و او پس له مابه هم وي.

دوطن د پاره ؟

نه وطن هم همداسې در واخله.

چې د دين او وطن د پاره نه و ، نو اوس مې لږ ملا کړه چې څه د پاره ؟

د ځان د پاره.

څنګه ؟

که ما داقرباني نه وای ور کړې بيا مې سترګې ځان ته هم نه تيتې وې.

څه مانا ؟

ځان ناګاره مه اچوه ، ته هم پوهيږې او زه هم. هغه ته وې چې د پاتريک هنری دا وينا دې تل يادوله چې « آيا ژوند دومره خوږ دی چې د غلامۍ د اتکړی په بيه يې هم واخلو ؟ » زه نه پوهيږم چې دا نور جنابان به څه فيصله کوي، خو زما فتوا د ځان په هکله داده چې يا آزادی يا مرګ... داستا ترجمه او وينا ده چې زموږ غوږونه دې وربانديې کنول او ما دهمدې د پاره ځان مرګ ته ورکړ.

خدازده چې ماځومره بغارې وهلې چې منانې او يوه بل ګاونډی سوټ بوټ و ترلم او خيبر هسپتال ته يې بوتلم. هلته نو په رښتيا دليونو سره پروت وم. ځينی خو پکې بې آزاره وو خو يو دوه سروپ ليونې وو. يو د آدم خيلو د درې يو بنګلی ځوان و چې ما په اول کې فکر کاوه زما په شان به غم ليونی کړی وي، خو دې ظالم په موږ نورو داسې کارونه کول چې يادول يې هم شرم دی. ځان به يې لوڅ لپړ کړ او ګرچاپير به يې دمتيازو داره را خوشې کړه او پخپله به هم ور سره دلاتو په شان تاويده. يوبل غلی بودا چې تولو ته به يې زاری کولې چې خوله ورته خلاصه کړي چې دی

يې سپړې وغواړي. غم داو چې په هسپتال کې دليونو درجه بندي نه وه، دسودايی نه نيولې ، تر خورولې ليوني پورې ټول په يوه لويه خونه کې يو ځای پراته وو. يو افغان هندو هم راکې و چې هغه خدای خوار کړی په عين حال کې ګونګی هم و او يو بل هندو يې کله ناکله پوښتنی ته راته. دې پايواز راته کيسه تيره کړه چې داهندو يې داخوانی په نامه نيولی و او بيايې خدازده څه قسم شکنجې ورکړې وې او په څه قسم خلاص شوی و. داهندو زما په دې خوښ و چې يو خو وطندارو اوبل داچې بې ضرره و او په کونج کې د خپلو متيازو سره بوخت و. په غولۍ به يې ورباندې رسمونه او هندواني ليکونه کول او کله به يې ورغوی تړې د ک کړ او هغه به يې د ګلابو د ګل په شان بويولې او نورو ته به يې هم دست په علامې د ک ورغوی ور وړاندې کاوه. په دې خوارد کې به په کابل کې څه ناکردې تيرې شوې وې. زه فکر کوم چې جلادانو به دانه منله چې سړی هندو دی او پکې بيا ګونګی هم دی. ددې بيوزلی مې زړه ته نوري زولنې هم را اچولې.

په هفته کې دوه ځلې د ډاکټرانو د (ويزيت) يا راتګ وار و. مګر دوی به د پيښور د پوهنتون د طب محصلين د ځانه سره د ډله کړې وو او يوازې دهغوی د عملی درس د پاره بيې دا دوره کوله. د يوه يوه مريض تذکره (سوابق) به يې له يوې کتابچې نه کتله. مور، لکه بيزوګان په دوو پښو وزته ناست وو او د ډانګ والا محافظ ستر ګې راباندې خښې وې چې ځناور توب ونه کړو. چې هندو ته ورسيدل، هغه ورته په موسکه کنډاسه

خوله، دمتیازو ډک ورغوی جګ ونیو. ډاکټر محصلینو ته وویل، دامریض کوپروللی دی او کوپروفجی ته ور لنډیږي. ورغوی پوزې ته جګوي خولا یې څنبلو ته تیارنه دی. کوپروللی د خپلو متیازو سره لوبې کوی او کوپروفجی یې څنبی یا یې خوري. تر آخره پورې، دهندو لاس همداسې په هواکې پاتې و او لکه سړی چې د عکاس مخې ته ولاړ وي موسکا یې هم هماغسې په کړشو په ورانه خوله کې کنګل وهلې پاتې وه. ډاکټر ویل دا سړی ganser syndrome لري او زیاتره خلک چې په جیل کې یې شکنجې لیدلې همداسې وي، خبرې یې بې واکه وي. ما په زړه کې موسل چې ډاکټر مازې دلوستلي کتاب خبرې کولې. خو مثال یې ددې ګونګي هندو نه سل میله لرې و. د آدم خیلو اپریدی خو حق ناحقه لکه فواره څرخیده او رنې اوبه یې شیندلې. ډاکټر د هغه نه لرې، دروازې ته نژدې داسې ترهنده دریدلی و، لکه د ځغاستې لوبغاړی چې درفري تومانچې ته قابو وي. له هماغه ځایه یې زما تذکره هم لوسته او بالکه ګانو ته یې وویل، «دا کابلی ډیپریسیف مینیا لري او د اغوانستان د جنګونو سره په دو خوارانو کې ډیر پیدا کیږي.» زه غلی وم چې هسې نه نورې بلا وې راوکتیږي. یو بل بنکلی ځوان هم زمور سره و، هغه هم مهاجرو. د نامه پوښتنه مې چې ترې وکړه نو ایله یې په لیونتوب خبر شوم. نوم مې چنګیز دی، د بابر زوی یم، د شاهجهان نمسی او د روس د نیکلی کړوسی. زه په اصل کې د بامیانو پاچا وم خو اوس مې د چین نیت کړی دی چې هلته شاهنشاه مقرر شوی یم او د چین دیوال یې

ماته جوړ کړی دی. سړی مکتب لوستی معلومیده او که تاریخ نه و نو جغرافي لړی يې پخه وه. ډاکټر وویل، دغه ځوان د سایکوسیس او Wanderlust ښه مثال دی چې ځان د ټولې دنیا پاچا بولي او جدي هم دی. یو بل ناروغ د جلال آباد و او هر ډاکټر يې دګه. دده خبره دوی ته تل داوه چې تاسو پاکستانیان هم ځانته ډاکټران وایئ، خو د یوه لیونې علاج مو ونه کړ. لاړشئ، هلته میا علی صاحب ته چې هره ورځ يې لیونیان په دلبار کې پراته دي. بیا به يې نو د منطق ځولې شواړه شوه او د غم بنادې او ودونو خبرې به يې کولې او په آخر کې به يې سړه سا وایستله او په دې به يې ختمه کړه، «وای ادکې موږې!» نور به غلی و.

منانی به هره ورځ پوښتنې ته راته او زارې به يې کولې چې راځه چې ودې باسم خو زما زړه د دنیا نه تور و او په ځان پوهیدم چې لیونی وم او د دغو خلکو مرکو خوند راکاوه. یوه ورځ مې ډاکټرې راو توریده او ټولو د کوټې یارانو ته مې وویل، «هلکو، دا ربنتیا ده چې موږ ټول لیونیان یو، خو دومره لیونیان نه یو، لکه چې ځانونه ښیو. دا چې ځان ته د چین شاهنشاه وایي دا رک روغ دی، هسې يې د خپلې خیټې ګټه دلته لیدلې ده. شاهنشاه ځیر ځیر راته وکتل، نور غلی شو. دې بل لاټوته مې چې متیازې يې شنلې ګوته ونیوله. «وروره ته لیونی نه يې لیون غرتی يې. مور او پلار نازولی لوی کړی يې او اوس نور خلک درته بنیادمان نه ښکاری». په مور تاسو کې یوازی هندو لالا یو څه بانګساره دی او هغه هم د ډیرو وهلو د لاسه.

زه هم ستاسو په شان يم. ددې کوتې نه بهر مځکې ځای نه راکاوه او بيا راباندې عصبی حمله راغله اوبې واکه شوم، نو يې دلته راوستم. په تاسو به همدا شان ناخوالې راغلې وي. نه ګورئ چې غير ددې اپريدي ماما نه نور مور تول د ليونيانو د وطن نه راغلي يو، نو ولې به نه ليونې کيږو. »

تولو رانه ځير ځير کتل او لکه زما خبرو چې ددوی د ماغزو کوم ځای تخنولی وی، رانژدې کيدل او يو قسم د تعجب او ليونتوب نه پې ډکه موسکا غلې ولاړوو.

ما وويل، «د پاکستانی ډاکټر نه يې پتولی شئ خو د خپل وطن ليونی نه شئ غولولی. »

ددوی دلچسپی نوره هم زياتيده، حتی د اپريدی په مخ هم مړې اوښکې روانې شوې، لکه چې هغه هم زمور د زړه په خواله کې شريک شوی وي او يا به يې په مور خوارانو زړه سوئيده. په هغه شپه تر سهاره مور يو د بل سره خبرې کولې او ناڅاپه مې کتل چې ګونګی هندو هم تکنی تکنی راوځښيد او زما په مخ يې لاس رابنکه. هغه د چين شاهنشاه په کرار خو زړه ورونکی غږ د کوم نجراوی دا سندره زمزمه کوله چې «واګلناړې ناړې ناړې نازکه* ولې نه راځې هلکه» بيا به يې د کومې لنډۍ وروستی برخه ورسره تکی کړه «چا له (چاړه) راواخله ما حلال وکه (کړه) مينه، واګلناړې ناړې نازکه، ولې نه راځې هلکه». د دې ساده بدلې سره ناڅاپه شاترينه چې دا دری کاله مې د زړه په تل کې

ساتله، سترګو ته ودریده غوني مې زیږ شو او نژدې مې کریغې وهلې وې. داشپه د جسمي، روحي او اجتماعي بیوسۍ او بیدردۍ او غمشریکۍ یوه مجموعه وه.

یوه هفته پس زما د معاینې وار راغی. ډاکټر له دې خونې وایستلم او خصوصي کلینیک ته لاړو. د لابراتواري ټستونو نتیجې هم راغلې وې. هماغه د افغانستان د پخوانو روغتونونو خبره شوه چې هر مرض ته به یې د پمپوډر په نامه یوه پوړۍ د چونې په شان سپینه اوړه ورکړل. ډیر انګریزي توري یې راباندې استعمال کړل (دی خبرنه وچې زه ډاکټروم) چې و مې ویروي او بیا یې دوه نسخې راکړې چې یوه یې د خوب وه او بله د درد. خو ویل یې چې دا ناروغي په هسپتال کې علاج نه لري، نو بهتره ده چې دده خصوصي معاینه خانې ته لاړشم. خپل کارت یې راکړ او رخصت شوم. منانې شین تاغی د هسپتال د دروازې نه بهر درولی و.

زه په قاروم چې دی بې لایسنسه موټر چلوي، په کومه بلا به ورسره واوړم. هسې هم پاکستاني پولیس په موږ په غوسه دی او په اندک شي موکچرۍ ته بیا یې. چې پاس موټر ته وختلم، ګورم چې زما د کوټې لیونې ټول پکې سپارده دي. حیران شوم چې ددې به څه پرتوګ کوم. خو منانې په خوشالۍ لاسونه سرویل او سپرلۍ هم خوشاله او کوم نوي شي ته منتظرې ښکاریدې. د منانې، چې زما ترور تیاته پام شوکټ کټ یې وخندل او سپرلیو ته یې کړه «پروامه کوئ. شین تاغی زموږ کور دی او تاسو مو میلمانه یئ.» ما چې فکر وکړنو رښتیا یې ویل.

بس اکسلیټر ته مې لتـه ورکړه او ایسـته په سوات ورشـوه شوو. له هنداري نه مې خپل لیونیان څارل. ځینو ترور ترور د غرو پیچومي څارل او کله به بې واړه یولیونی په خندا شو. هندو چې تقریبا شپه او ورځ به یې په ویښـه تیرولـه، نه پوهیږم ولې، په داسې خواږه خوب ویده و. لکه مړ چې وي. شاهنشاه معتبره ځان ته خامتمانیغ ناست و له خپلو ریښکې او خیرنو جامونه یې په کټه پیش دوړې بادولې. منانې په خندا ویل «دا خو رک روغ خلک دي. هسې یې ځانونه په لیونتوب وهلي وو.» مګر ما سره دا سودا هم ود چې په څه بلا مې ځان اخته کړ.

ډوډۍ خو به د کوم هوټل نه راواخلو خو دا لیونیان به د شپې چیرته خوندي کوم. لکه چې منانی هم په همدې اندیښنه کې و. او ودې شي چې د دزما د لیونتوب اندیښنه هم لرله. د ملکند له غـابنې چې واوښتو ناڅاپه هغه سواتی رایاد شو چې د ښځې په لنګون کې ورسره آشنا شوی وم. ایله مې سوده وشوه او موټر مې کلی ته ورو خیژاوه، خو منانی پوه شو چې چیرته ځم، راته ویې ویل، «ته دا میلمانه یو ساعت ما ته پریږده چې یو څه حجامت ورباندې وکړم، دا خیرن لوغړن شرم دی چې د ملک په نیالیچې کښینی.» خبره راته معقوله ښکاره شوه. بس سپرلۍ یې د کوم نایې دوکان ته بوتلې چې هلته یې هم سرونـه او ږیرې ورباندې اصلاح کړې او هم یې په ورځ مه حمام کې خیرې ورومینځلې. ما چې فکر وکړنو ددوی تبزو نیولې کراستې کالي هم نامناسبه راته ښکاره شول. لاړم بازار ته هلته مې د درزیانونه شپږ جوړې ملیشه جامې واخیستې او

د نايي دوکان ته مې ويوړې. منانې، لکه چې ټوله کيسه نايي ته تيره کړې وده، ځکه هغه د کار په وخت کې موسک موسک کيده، خو زما په ليدو دواړه جدي شول. لکه چې کوم کيسه مال هم دننه و چې يو يو يې پاکول او لکه ګډان چې په منې وسکوللې شي، د حمام نه يې بهر را استول اول ليونی چې راووت شاهنشاه و چې لونګ يې ټرلی و. پاک ستره ښکاريده، هندو په هماغه پخوانۍ موسکا راووت او له ږيرې يې رنې او به ځځيدې. ټولو جامې واغوستې او يو بل ته يې په خوشالۍ کتل. منانې زده نايي په دوکان کې پريښودم او ليونيان يې رانه بوتلل، چې راغلل نو د ټولو ږيرې ځپلکې په پښو وې. ايله مې زړه په کرار شو او د خپل سواتي آشنا کور ته مې شين تاغې سيخ کړ.

په سبا مې دوی بيرته پيښور ته ورسول او د هسپتال په انګړ مې ښکته کړل، په ډيرو زاريو مې ورنه رخصت واخيست او بيرته د کچه-ګړۍ خيمې ته راغلو. وروسته چې منانی د هغوی پوښتنې ته ورغلی و، ويل يې چې يوازې هندو پاتې و او نور ټول رخصت شوي وو او ډاکټر په غوسه و، چې دا کوم حرامي دده مريضان ترولي دي.

يو چربانګ، چه زه لا ويده وم منانی خيمې ته راننووت او له بيرې يې پوه شوم چې کومه ټکه راشکيدلې. راووتلم، ګورم چې هغه د سوات فرانسوی، ژان ژوزې پويګ، د خپلې ميرمنې سره راته ولاړ دي. يو څه ترور شوم خو د خيمې يوه پرده مې ورته جګه کړه او هغوی هم ښوی ورننوتل. منانې ته مې د چايو وويل او دوی مې په نيالۍچه کښېنول.

منانی چایځوبنه راوړه، درې پیالې یې په تغر کیښودې، بیا یې نو هره یوه په خپل وطنی رقم کنګالو له او په بل کې یې اچوله، وروستی د بنځې نوبت و. په هره پیاله کې یې بوره واچوله او د شودو چای یې ورتوی کړ. ژان ژوزې خو پروا و نه کړه خو زما پام شو چې بنځه تکنۍ غوندې وه، خو میړه یې په سترګو کې څه ورته وویل او هغې هم خپله پیاله واخیسته. چې سبا ناری ختم شو او د تر خو چایو (چې دوی د هغې سره هم بوره ګډوله) وار راغی بیا نو دواړه بسترې ته تیکه شول. (وروسته به منانې ما ته په خندا ویل چې د پرنګیانو کون غپې، لکه چې مات وې، سم کنبیناستی نشې.)

شپږم څپرکی (د ژان ژوزې بیان)

تاتیانا خرخرډینوا د اولیګ خرخردین یا هغه خیټور روسي قوماندان لور ده چې د لوګر په کاریزونو او د خلکو د کورونو په څاګانو کې یې زهرجن ګاز شیندل چې مجاهدین، که هلته پټ وي راوباسي. اولیګ خرخردین یو وخت په واشنګټن کې د شوروي د سفارت پوځي آتشه و او تاتانیا لومړنۍ تحصیلات په امریکا کې کړي وو. تاتانیا پنبټو په مسکو کې د خارجه وزارت په بین المللی انستیټیوت کې زده کړې وه. د هغې پلار په اصل کې پولینډی و چې د هغې د نیکه سره د ځیر ژنسکی په وخت د انقلاب په وختونو کې روسیې ته راغلی و. ځیر-ژنسکی د شوروی د ک.ج.ب پلار هم په اصل کې پولینډی و. نو تاتانیا د پخې کورنۍ وه او که نه نو د بین المللی روابطو په انستیټیوت کې کله

چامنله. دا یو لوی امتیاز و او یوازې د کمونست ګوند د نازولو مشرانو اولاد او خپل خپلوان پکې اخیستل کیدل. عجیبه داده چې ددوی ښوونکي په اول سر کې ټول افغانان وو.

په دغو کې یو لیکوال پاینده محمد زهیر هم ددوی ښوونکی و. زهیر بیا په شوروی اتحاد کې په کومې مرموزې ناروغۍ مړ شو. داسې غښتلي پښتو پوهان، لکه اسلانوف، لیبیدیو او دوو ریانکوف پکې پیدا شول. د پښتو د ښودنې نور لوی واړه مرکزونه په لیننګراډ او ستالین آباد (اوسنی دوشنبې) کې هم جوړ شول، خو نامن کلا تورا یانازولو به هماغه د خارجه وزارت په انستیتیوت کې پښتو زده کوله. نه یوازې د ژبې زده کړه، بلکه د ک.ج.ب نورې مروجه ماغزه مینځنې به په همدغو نازولو کیدې. دوی به په ظاهر د پلوماتان روزل خو په شوروی اتحاد کې په هر علمي انستیتیوت کې، جاسوسي د هر فن او هرې څانګې یو ضروری ضریب او شرط و. ژان ژوزې ویل، همدا وجه دده چې ځینې افغانان چې د کاندید ناووک یا ناووک د شهادتنامو سرد، د ژبې څانګه وه او که د مځکې پیژندنې، بیرته افغانستان ته ستنیدل نو نه یوازې به د خپلې څانګې ماهر و، بلکه ورسره به «سرد» هم وو او دا ذهنیت به ورسره و چې که ضرورت شی نو د شوروی چوپړي به کوي.

تاتیانا که څه هم چې د دویم نسل روسی وده خو د ځیرژنسکي په شان تر خپل وطن نه روسیې ته ډیره وفادار وده. دا او نور نازولي د خارجیانو او بلکه عادی روسانو نه لرې ګرځیدل او حتی چې چا ته یې د کور پته هم

نه ورکوله او د سفارتونو په میلمستیاوو کې چې به مجبور شول نو د پوست باکس لمبر یې ورکاوه. تاتیانا او ددې نورو همکسبو ته بیلو متخصصانو د استخباراتو په هره رشته کې نظري او عملي درس ورکاوه، اکثر به عملي کارونه د شوروی اتحاد په نورو جمهوریتونو کې وریاندې کیدل. په عملي کارونو کې بیدو دوی ته د فلمونو او ډرامو د لوبغاړو په شان درس ورکول کیده، په دې فرق چې د فلم د لوبغاړي او اتل د پاره به مثلاً موټر نه درالویدو، یا د غره نه د کولې کیدو په صحنه کې ځینې اسانتیاوې او فلمي غولونې او مهارتونه شامل وو خو دوی به د ربنتونو خطرونو سره مخامخ کړای شول چې څنګه تري راو ځي. مثلاً معلم شاګرد ته ویل چې لاړ شه د پلانکي مغازې نه (چې د هغې آمر هم د ک.ج.ب سړی و) پنیر غلا کړه او د مغازې آمر ته به یې پخواتر پخوا خبر ورکړی و چې شاګرد و څاری او که یې کاروبار د ساده ګانو و چې ویې نیسي. دوی دا زده کول چې څنګه ګناه و کړي او ځان معصوم وښیي، څنګه خپل تاکل شوی قرباني په ځان باوري کړي، څنګه په خارجي ملک کې جاسوسان استخدام کړي.

ژان ژوزې ویل د ک.ج.ب تاکتیک کله ډیر باریک او نغښتی وي. د یوه ملک د کابینې یو وزیر چې ددوی سره مخالف وي، یا مثلاً کوم مذهبي مشر چې د کمونیزم سره یې ورانه وي، او د خپل حکومت په کوم هیئت کې روسیې ته ولاړ شي، ددوی سره په ډیر درنښت او امتیاز سلوک کیږي. زه به دلته د ملا شبه خي تجربه درته بیان کړم. د ژان ژوزې

دې خبرې ما ته ملا عبدالعزیز را په یاد کړ خو چې مې دده نوم یاد کړ، ژان ژوزې وویل «هغه کندهاری ملا نښیې؟» ما وویل، «هو، هغه هم اوس د شوروی مریی دی.» ده ویل، «ملا عبدالعزیز خو د پخوانه په پوست کې پاک نه و. په اول کې وهابي و، بیا خلقي شو او ګویاد اول نه دی په لومه کې ګیرو».

ما وویل، «ته څنګه زما د وطن په باب دومره معلومات لرې؟» ده وویل، «چې زما خبرې واورې نو پوه به شې. په اصل کې د ملا شبه خي تجرّبه درته بیا نوم». ما وویل، «ملا شبه خی خو زده نه پیژنم، دا نوم خو ماته افغانی نه ښکاري!» ده وخندل، «تر دې نو بل افغانی نوم نشته، په اصل کې دی د دشت ارچی و، ملا شواخون نومیده، یا به یې نوم بل څه وي خو په ملا شواخون مشهور و. دده راته ویل پښتانه نومونه ورو کې کوي. تاج محمد تاجی شي. نوزده هم شبه خی شوم. ته یو ځلی زما خبره واورد پوه به شې چې زده ولي نه یم. دا خبره ستاسو نفر راته کړیده.» میلمه پال ستاسو ملا شبه خی په جومات یا کلیسا ګرځوي او هلته یې د یود پاخه شوروی ملا، د مسکو د امام سره کښینوي (هغه هم حتمی د ک.ج.ب سړی وي)، دغه شوروی امام د کمونستي ثناصفت نه کوی، بلکه بدیې هم وایي او هغه هم په داسې پسپس او خفیه دول چې ملا شبه خی فکر کوي، دا یې ماته راز ووایه. مګر که شبه خی هوښیار وي او د شپې په هوټل کې د روسي خبرې د ځانه سره تحلیل کړي نو ګوري چې صرف هغه خبرې یې کړي چې په خارج کې د شوروي پورې کیږي او څه

نوي معلومات پکې نشته، بس کمکي شکايتونه دي چې شوروی رژيم ته هيڅ ضرر نه لري.

ژان ژوزې و موسل او خپلې خبرې ته يې دوام ورکړ:

بيا نو کله چې دغه هيئت بيرته وطن ته روانيږي نو د ټولونه لوی سوغات همدغه ملا شبه خي ته ورکوي. سوغات هم داسې ښکاره، رشوت ګويانه ورکوي. مثلاً شبه خي ته په غوږ کې وايي چې نن ما بنام زما ميلمه شه، نورو ته مه وايه چې بيا ک.ج.ب خبره نشي. زه به بيا درپسې راشم. کله چې ميلمه پال دی کور ته بوځي نو ګوري چې د ميلمه پال ميرمن په لمانځه ولاړه ده. بيا نو ده راز ونياز شروع شي چې زما ميرمن په اصل کې د چچنيا مسلمانه ده او بيا د مسلمانانو د پاڅون او باسمه چيانو تاريخ بيان کړي. ميرمن يې هم چې د ک.ج.ب غړې او په اسلامي علومو کې روزل شوې، د همدې يوه ما بنام د پاره دې کار ته موظفه شوې ده او سباته به نه ميلمه پال دا پيژني او نه به دا ميلمه پال. خو په دې شپه دواړه مېړه اورته دي. کله چې ستاسو شبه خي رخصتيږي، بنځه يوه کڅوړه لاس کې ورکړي چې دا په افغانستان کې په خوارانو او بنو مسلمانانو وويشه خو پام چې په هوټل کې چاته حال ونه وايي چې يو نيم د ک.ج.ب سړی هم پکې شته. په هوټل کې چې ملا کڅوړه خلاصوی ګوري ډالر پکې پراته دي. کله چې د شوروی نه د تګ په وخت کې په هوايي ډګر کې د دوی تلاشي کيږي، د شبه خي زړه درزيږي، خو ګوري چې غير له ده نه د نورو ټولو بسکونه پرانستل

کیږي. (دا ټول د ک.ج.ب د پلان یوه برخه ده.) ته نو څه فکر کوې چې دی به دا ډالر په ربنتیا خوارانو ته ورکړي؟ که انصاف وکړي هم ایله په سلو کې درې یا څلور په نورو وویشي، او هغه به هم اول په افغانیو اړوی. په بل ځل چې دی روسیې ته سفر کوي نو بیا همدا میلمه پال او میرمن یې ورحاضر شي او د شناخت او دوستۍ بل ګام واخلي.

دا یې یو مثال و. د جاسوسۍ په قاموس کې هم د امید او بیم خبره ده. دوی د ستر اړوا پوه، پاولوف نه دا چل زده کړی چې د یو وخت د پاره سپې ته د ګړینجي د غږ سره سم ډوډۍ واچوه او چې ښه ورسره روږدی شونو بیا ګړینجی وکړنګوه خو ډوډۍ مه وراچوه، و به ګورې چې ددې نارې په بهیدو شي.

همدا وچې ستاسو د دشت ارچی ملا د ک.ج.ب په لومه کې کنبیووت.

زه نه پوهیدم چې د افرانسوی ولې ما ته ګډ دی، خو خبرو یې خوند راکاوه. ده ویل د ک.ج.ب او هرې بلې جاسوسۍ او حتی زمونږ د فرانسې د دوزیم، بیلې بیلې وظیفې هره یوه ځانله څانګه او ماهران لري. په دغو کې یوه مهمه یې په هر ملک کې د جاسوسانو استخدام دی چې د شبه خې سره دوی همدا کار وکړ. بله د دښمن د جاسوسۍ د شبکو کشف او شنډول دي چې دا د. ک.ج.ب د څلرم ډایرکټوریټ کار دی.

په افغانستان کې خو ان پخوا چې شوروی اتحاد لا نه وو د روسانو جاسوسي فعالیت روان و. اوس یې صرف جامه بدله کړې او د خاورې په

ځای د ایډیا لوژی په نامه کیږي. حریف لوبغاړی پخوا انګریز و ، اوس امریکا ده او په لوړه سطحه کیږی. هغه خبره رښتیا ده چې ستاسو صدراعظم هاشم خان د روسیې د سفارت لاندې دکانداران ویرولی وو چې د روسانو سره معامله مه کوئ. بیا دروسیې سفیر په یوې میلمستیا کې صدراعظم ته ویلي وو ، « که مونږ جاسوسان استخداموو ولې یې ستاسو په وزیرانو کې نه غواړو چې بیسواد دکاندار ته ورځو. »

ما ژان ژوزې ته ویل ، « زه پوه نه یم چې ولې دا خبرې ما ته کوې ، او نه یې پوهیده غواړم. مونږ روان یو سوات ته ځو. که ته راسره ځې نو په لار کې به مې سم پوه کړې چې ولې دومره ډیر کړتییږې؟ » ژان ژوزې موسک شو ، « سمه ده په سوات کې به دې په هماغه هوټل کې وګورم چې تا را ته پیسې راوړې. خو یوه هفته پس. مونږ اوس وځو ، تاسو همدلته پاتې شئ چې څوک مو سره یو ځای و نه وینی. »

اووم څپرکی

د ژان ژوزې دویم بیان

د سوات هوا مخ په سړیدو وه او د آسمان هغه ټرانګه چې د هوټل د چوترې نه ښکاره کیده کله ترخه شنه او کله تور ه تاریکه وه. شین تاغی مې د جوړولو په نامه په ورکشاپ کې درولی و او زه د ژان ژوزې افسانې ته فکر وړی وم چې ویې منم که نه. زه چې دا پنځه کاله د تیر په هیر شمیرلو روږدی شوی وم د ډاکټر زړ ور مرګ یو دوه هفتې را وینې کړم خو اوس مې تابیا نیوله چې د سمځې د یارانو په شان بیرته شړی په سر

راکاږم او ویده شم. اوس ژان ژوزې بیا چوکه را اخیستې وه او هڅولم
یې.

شبه خی اوس په پاریس کې د فرانسې د استخباراتو د شبکې سره و.
هلته یې څه بلاغوښته؟ که هر څه مې کول، په ژان ژوزې مې بیړه نشوه
کولی، چې معلومه شي چې دا دومره پرپرده یې ولې شروع کړې ده، زما
یې په شبه خي څه، د روسانو په شبکې مې څه، خو فرانسویان هم د بنڅو
په شان په خبرو کې نری نری بخی کوي، مهم د غیر مهم سره ګډوي او
په اوریدونکی کې زاره چه وي. لیکن د زړه په کوم ګوټ کې مې د امید
یو څرک هم ځلیده، چې ګوندې په آخر کې کومه داسې خبره وکړي چې په
ما هم ولګیږي، ځکه هغه هم لیونی نه و چې په دې آخر مني کې د خپلې
میرمنې سره د سوات د هوټل په لغړې باغیچې کې په زیړو پانو باندې
کوز پاس چکر وهي او ماغوندې یو بیطرف او بې زړه سړي ته لکچر
راکوی. ژان ژوزې ویل، «د ک.ج.ب او د هرې بلې جاسوسی د دستګاه
سره د خلکو د راښکلو د پاره دري مهمې وسیلې دي. یو پیسه ده چې دا
د هر خنډ او لوړې ژورې هوارووونکی بولدوزر دی. خو دا په دروکې
وروستۍ وسیله ده. اوله وسیله د بنایستو نجونو او شهواني آسانتیا وو
برابرول دي. ملا شبه خی د خپلې عنعنې له مخې د نجونو په کسب کې نه
و او اوس هم چې نجلۍ وینې وار پار تري خطا شي. مګر ک.ج.ب ته نور
چلونه هم ورځی، مثلاً د بنایستو کو روسي هلکانو تهیه کول. دویمه
وسیله شراب دی. سړی بنه نیشه کړه، بیا یې روږدی کړه او بیا لکه

وريش خور خرهر مانبام پخپله آخور ته درځي. شبه خي به روسی هلک ته سيپاره ورښودله او هماغلته په لومه کې کښيووت. د سفير د وينا حقيقت ايله اوس معلوم شو. د افغانستان يو مشهور وزير چې تل به د صدراعظم قايم مقام او د پاچا نازولی و. روسی نجل درلوده او بله نکاح ښکلې ميرمن يې افغانه وه دغه روسی ميرمن هيڅا په دعوتونو کې نه ده ليدلې. ژان ژوزې ويل دادري وسيلې تولې يوه مور لري او هغه دنيايي شهوت او حرص دی. د ملاشبه خي د ښکيل کولود پاره نه پيسې کار ورکړ، نه شرابو، نه نجونو، خو بالاخره يې ک.ج.ب تيز رګ پيدا کړ او ښکلی د برندو سترګو ګرجی هلک يې وروشکارد.

ژان ژوزې ويل داسې نه ده چې تل به دې نوي استخدام شوي جاسوس ته همدا شيان ورکوي. دا داولو ورځو عيشونه دي. بيانو چې روږدی شو، نو پکې کښيووت. که دده نه ناغيږی وشي نو ک.ج.ب مثلاً ورته وايی، «ښه ده نو، دا عسکونه (چې پټ يې اخيستي وي) وګورد، که زمونږ سره کارنه کوې نو ځه، په مخه دې ښه، مونږ به دا عکسونه ستا حکومت يا کورنۍ ته ورکړو. دغه مرحله ده چې ګويا ملا شبه خی ښکيل او د روسيې خربويه.

د سوات هوا ورځ په ورځ سړيده او يو سهار چې له هوټل نه ووتلم د وارووو يود نری دوړه د غونډيو په سرونو پرته وه. د ما او ژان ژوزې ملاقاتونه تل پاس په غونډيو او يا هم کوزد سيند په غاړه وو چې دواړو به په کنجکونو کبان نيول يا موپيښې کولې. په هوټلونو کې نور

نو میلمانه نه ووپاتې. په دې ورځ نو ژان ژوزې پاریدلی ښکاریده او پوه شوم چې د کار خبره به ترې راووځي. دواړو خپلو کنجکونو کې چینجې وپیرل. د سوات د سیند په بره خواکې خالداره کبان هم وو چې اوس د ژمي له کبله کوز زموږ د سیند برخې ته هم راڅښیدلي وو.

ژان ژوزې بې مقدمې پوښتنه وکړه «ډاکټر زړ ور چیرته دی؟» زه هک اریان شوم، لکه چې خبره زما د اټکل نه لا پسې ژوریده. خو ما ځان و نه گراوه، «په کابل کې روسانو اعدام کړ.» زما بې علاقه گۍ په ده اثر ونه کړ. بیا یې پوښتنه وکړه، «څه وایې چې هغه دلته درته حاضر کړو؟» زما زړه ټوپ کړ، «تاسو فرانسویان، لکه چې مړی هم حضورولی شئ». ژان ژوزې وویل، «که مړنه وي نو؟» ما وویل، «ولې مې کړوې؟ څه رانه غواړې؟» ژان ژوزې وویل، «بس ځان تیار کړه کابل ته» ما وویل، «لکه چې د ک.ج.ب په شان ستاسو دستگاه هم بیگناه خلک همداسې ایساروي. ته څوک یې، د زړور نه څه خبر شوې، ولې ورسره دومره علاقه لرې. د زړور خلاصون خو د فرانسې په آجندا کې نشته نو په دې کې څه مطلب لرې؟» ساعت ته مې وکتل، «نه بجې دي، شل دقیقې وخت لرې چې هر څه را ته ووایې او که نه درنه لاړم.»

ژان ژوزې چې زما جدیت ولیدنو نیغ په نیغه یې موضوع شروع کړه، «زه د فرانسې د جاسوسۍ ضد دستگاه کاریگریم. زموږ یو ژورنالست الان گیونو میږی او اول ځلې هماغه د اولیگ خرخر دین د زهر پاشلو د قربانیانو عکسونه بیرون ته وایستل او په ټوله دنیا کې چاپ شول. نو د

خرخر دين لور، يو خو د خپل پلار کست اخيسته او بل د ک.ج.ب د ثلورم رياست امر هم و. الن گيو په دې وختونو کې په کابل کې په لاس ورغی. په تلويزيون کې يې اقرار هم ثبت شوی او تهولو ته ښودل شوی دی. زه راغلی يم چې هغه خلاص کړم. د گيو مستنطق تاتيانا خرخر دينوا ده چې ستاسو د زړور استنطاق هم هماغې کړی دی. نو اوس به دوه چنچنې په يوه مرده کې وولو. ستا به زړور خلاص کړو او زما به گيو. او دادې خبرده مې په درو دقيقو کې خلاصه کړه. اوس که پيښور ته ځې او که کابل ته، نورد ستا خوښه».

ما وويل، «دا خوناځواني دد چې ما د خوږ گوتې نه نيسې او د ډاکټر زړور نه دې ما ته د لومې دانه جوړه کړه.» ژان ژوزې وخندل، «داسې هم دد او داسې نه دد هم. يو خو د ډاکټر زړ ور خبره ده او مورږ ويل چې ته به همکاری ته زړه ښه کړې. مګر يوازې دا خبره نه ده. ته يو بل کمال هم لرې او هغه دا چې په کابل کې يوه نجلی هم ستا په انتظار ناسته ده. » زما زړه په دوزا شو چې شاترينه خو به نه ښيي!

ژان ژوزې د شيطان ماشوم په شان سترگه و تومبله، «بس پوه شوې. دا کار بې د هغې له مرستې کيدونی نه دی.» ما وويل، «پخپله د زړور وينا ده چې زما نوم يې هم روسانو ته ورکړی دی، نو که بل چا ته نه وې تاته خو د ک.ج.ب زور معلوم دی، د رسيدو سره سم به يې نيولی يم.» ژان ژوزې وويل، «په دې هم خبريو، نو اوس خوښه ستاده چې ځې او که نه ځې.» ما وخندل، «ته نو چې په هر شي خبريې ملا شبه خې به دا هم

درته ویلي وي چې محب الله د خرپ سړی نه دی، د ترپ سړی دی. »
هغه وموسل، «په دې هم خبریم خو شبه خی دا هم وایی چې محب الله
چې یو وار یو کار ته ددشی نو بیا یې نیمګړی نه پریږدي. » ما وویل
«موږ ورته... غوږول وایو، په انګلیسی کې په خولې کې د بنکې
تومبل وایی، چې تاسو به څه وایئ؟ » ژان ژوزې داځلې په ربنتیا او د
زړه د اخلاصه وخندل. پخوا تر بیلیدو مې ورته وویل، « ته فکر مه کوه
چې بس ته هوښیار یې. له اول نه درباندې شکي وم. » هغه په تعجب
وویل، «څنګه؟ » ما وویل، اول خو دې زرګون لوټ په کرایه کې راکړ. زه
پوهیدم چې ته دومره کم عقل نه یې، خامخا به دې په دې کې کوم چل
وی» ژانژوزې شرمیندو کې موسکاو کړه، بیا مې وویل، « بله دا چې
ستانه یود سهود هم وشود. ویل دې غواړې پنجشیر ته لاړ شې او هلته د
پنجشیر په سیند کې خالداره کبان ونیسې. » ژان ژوزې وویل، « نو د
پنجشیر په سیند کې کبان نشته څه؟ » ما ویل، « شته خو خالداره کبان
یوازې د هندوکش نه شمال ته سیندونو کې پیدا کیږي، د پنجشیر ټول
شیر ماهي دی. »

اتم څپرکی

د ګړو له لارې پلی کامې ته واوښتم او له هغه ځایه په لاری کې لوړ
مازیګر کابل ته ورسیدم. تورې وریځې او شمال و او پرخ پرخ یخ باران
چې یو نیم دواورې څپولی هم ورسره و، وریده. اریان وم چې که د شناخته
کورته لاړ شم په هغوی ظلم دی او که په هوټل کې شپه وکړم هغه خو ټول

د خاد د لاس لاندې و. د لارۍ په تم ځای کې ولاړوم چې یو څو کړ ږیری راپیدا شو او مخامخ زما خواته راغی. ما ویل، محب گله، لکه چې په اول دړدنگ کې لاړې. څو کړ ږیري روغبړ راسره شروع کړ او زه هم ترور وم چې لاس ورکړم که نه. په کرار غږ یې وویل، «ملا شبه خی ستاسو په خدمت کی دی.» بیا یې نو بې غږ او غوږه زما دوه بکسونه وچت کړل او یوه ټکسي موټر کې یې کیښودل. بس نور څوک نه وو، پخپله ډرایور شو او ایسته یې د ښار مینځ ته روان کړم. کابل ښایسته زیات فرق کړی و.

د مکروریانونو بلاکونه زیات شوي وو او حتی د مطبعې لر او بر د هوایي ډگر خواته هغه ځایونه یې ډک کړی وو چې یو وخت به زموږ د حبیبیې د لیسې هلکانو پکې سپورټو نه کول. لوی سرکونه یو څه د پخوانه ستره ښکاریدل او څلي ملي هم زیات شوي وو. خو خلک نظر پخوا ته یو څه زیات په بیړه کې وو او په سرویسونو باندې گڼه گوڼه ډیره وه. شبه خی، لکه چې زما په ترورتیا پوه و. ویې ویل، «دا ستا پښه لکه چې د زانې په شان لمده ده. دا خلک، یو خو د باران نه تښتي، ځکه د هواد حالاتو اټکل وایی، چې نن شپه به واوره پیل شي. چې خلک به د یخنۍ سره څه کوي. بې هغې په اتو بجو قیود شب گردي لگیږي چې موږ هم بیړه وکړو.»

کابل دومره هم نه و بدل شوی چې زه به یې ونه پیژنم. موټر د هارتن د پله نه تیر شو او د گذر گاه لاره یې و نیوله. د چاردهي حکومتي ودانۍ

ته مخامخ د شاغاسیانو کلا وه. هلته یې موتر د کلا په لویه دروازه دننه کړ او بیا تري کوز شوو.

پاس یوې مانۍ یا با لاخانې ته یې بوتلم چې نیمه لوڅه وه. ما دغه کوټه هغه وخت لیدلې وه چې په سرو غالیو فرش وه او د شاغاسیانو د خانانو به په کې غورو درب و. اوس نه ناصرخان ونه یې سرد پیلان، بس زه وم او د غه مړتت.

د کوټې په یوه ګوټ کې یو برقی منقل ایښی و او ترڅنګ یې د اوبو آودان د تشت سره. تشت د مردارو اوبو او د پیازو او هګیو د پوټکو نه ډک و. ملا شبه خي په دیوال کې د یوې بې ښیښې الماری نه یوه غوټه را ښکته کړه او د هغې نه یې هګۍ او پیازو ایستل. د پیاز ځینو غوټو شنه نښې ونه وهلې وو او داسې ښکاریدل چې ډیر وخت هلته پراته وو. دغه الماری ګانې یو وخت د کیمخت او جانان د سرو شنولو ښو نندارتونو نه وو. ما پوښتنه وکړه، «څه شول دا نازولي؟» شبه خي د ځواب په ځای راته وویل، «پس د ډوډۍ به د سبا ورځې پلان سرد وخیږو. یو څو خبرې لاحل شوې نه دي او زه تاته منتظروم.» لکه چې سړی ډیر جدي و، نو زه هم غلی شوم.

د ډوډۍ نه وروسته شبه خي د سبا دورځې ډیر تفصیل راکړ، پلانې ځای ته به دې بیا یم، پلانکی به وینې، داسې به ورته وایې، داسې به کوې. دی لکه ما ته ژرنده ګډو خوزما چرت بل پلو و. یود خوږد تلوسه را سرد وه، لکه چې ماشوم د اختر د سهار په انتظار وي. بهتر دد ووایم د

مکتب د وختونو په شان پخواتر دې چې په کالنې امتحان کې ښوونکی پارچه راکړي تروروم. شاترینه لیونی همدلته، په همدې ښار کې ده، خدازده چیرته، خدازده څه کوي، خدازده زه به یې یاد یرم که نه، چې دا وویښم څه به وایم څه به کوم څه پوز به نیسم؟

د بالاخانې د ماتوکړکیو نه سوړ باد راته. یو دغلو لالتین چې ښیښه یې نیمه تورده وده بلیده او ژبګی یې د باد د څپې سره لړزیده. واورد نو سمه په شرنګهار شروع شوې وه. د کابل د ژمې نه مې بد راتلل او بیا هغه د لیسې وختونه ستر ګوته راته دریدل چې په لیلیه کې به موزې شډلې کمپلې د ځان نه تاو کړې وې او د سړو نه به ریږدیدو. هغه بل کابل، د کابلیانو او نازولو کابل، ماته پردی و.

هغه کابل چې په ژمې کې به خلکو د حلیم په نامه حلوا وزمه خوړه په غوړو کې دنډ خورل، لاندې پلاوو نه به یې پخول او په تاودو صندلیو کې به ترستونې پټ وو او د شپې ترنیمایي به یې کیسې کولې او هغه زنغوزې او توتان چیچل، چې په صندلۍ باندې دلۍ پراته وو. موږ اطرافیان د خدای د دغو نعمتونو نه بې برخې او پخپل کابل کې جلا وطنه وو.

سهار چې پاڅیدم یود لویشت واورد کړکیو په درشایي پرته وده چې زما په اټکل، په مځکه به نو دود لویشتې واورد وده. د پاڅیدو سره سم شبه خې د پیرې په شان له بلې کوټې نه د پتنوس سره راووت. تورد المونیم (ارمونیه یې) چاینکه، د بیګاپاتې سړد ډودۍ، په پیاله کې یود

کاچوغه بوره تیاره اچول شوې. خو زه تلوسې وړی کړی وم. ما چای خوړ او د خپلو څپلیو غم راسره و چې اوس به څنگه وځم؟ خو شبه خي، لکه پیری ورک او ذ ستر گو په رپ کې د موزو د روسی پرې د پوستکي د خولې او کوټ سره راپیدا شو. بیا چې ما دالرو برکول نو یې د ریشي راوړد. یود بټود یې چې پوهیدم پیسې پکې دي، د کالیو په سر کینبودد. چې د شاغاسی د کلانه وتلم نو بلا تشبیه، تیار روسی وم.

نهم څپرکی

روسان، لکه ښاپیرکان داسې دی. ښاپیرک چې ځینې ورته څکالی هم وایي او په عربی یې خفاش او په فارسی یې شب پرد یا شپ پرک بولي، د نمجن او تیاره ځای، مارغان خو نشو ورته ویلی، ځناوران دي. روسان یود ژورد ویرد لري، له بنیادم نه، له طبیعی آفت نه، له خدای نه. پټ پټونی یې خوښ دی، تیارد او اسرار آمیزد ژوند یې خوښ دی. ژورد غولونه او خطا ایستل دروس خصلت دی. یود لیکوال / الکسي تولستوی / د روسي خصلت نومی کتاب کې همدا خبرد، البته په ژوړلې لهجه کړي دد. دا چې د شطرنج نړیواله قهرماني اکثر د روسانو په لاس کې وي، ددې چینه هم همدا روسي خصلت دی چې په خطا ایستلو، ژورو توطئو، او د کاسې لاندې د نیم کاسې په پټولو بنادی. په روسیه کې یود نانځکه جوړیږي چې با بوشکایې بولی، یود نانځکه، پکې بله، پکې بله.

شبه خي زد په دې سهار له ډیرو کرلیچو لاړو یو ځای ته بوتلم، موتر

يې ودراوه، په يوې تورې پتې يې زما سترګې وتړلې او يوې زيرخانې ته يې ننه ايستلم. پتې يې رانه لرې کړه. چې سترګې مې سره وسرويلې، اول شی چې ما هلته وليد يو بنا پيرک وچې د ننه په کوټه کې لر اوبر الوته. کوټه نيمه تياره وه. خدازده څو دقيقې په همدې کوټه کې روان وو چې يو ميز ته ورسيدو. يو تت برق د چت نه ځړيده. د ميز ترشا په يوه کرسۍ يوه بنځه چې په اول کې مې صحيح کولی نه شوه ناسته وه. وينبتان يې د غوشا يو د تپې په شان په کوپړۍ تبې کړي وو. د ميز بل سر ته دوه کرسۍ تشې وې، شبه خی په يوې باندی کنبيناست او ما ته يې په بلې د کنبيناستو اشاره وکړه. اوږده شيبه چوپايی وه. ما د نجلۍ د کړو وړو جاج اخيسته، نه بنايسته وه او نه بدرنګه، خو د پيغلتوب په جوش کې بنکاريده. د چت د کوم ځای نه، د ديوالې ساعت په شان په منظمه وقفه څک څک او به څڅيدلې. په چت کې نلونه، لکه ماران هرې خواته غځيدلی وو. خاموشي تر حده زياته شوه. زما په خيال هغې هم زما جاج اخيسته. بيا يې په کرار غږ په رسا پښتو په کندهاری لهجه وويل، «ترينا غواړې؟» ما بې خوده وويل، «هو». بيا يې وويل، «زرور غواړې؟» ما وويل «هو» بيا نو غلې وه او شبه خي ته يې کتل. شبه خي، لکه چه وارخطا و، خپله بزيره يې داسې گروله، لکه چه اور وربانديې بل وې. خو بيا يې هم وويل، «زه هم خپل سړی غواړم.» خو هغې لکه د شبه خي خبره يې چې نه وې اوريدلې، غلې وه او ورته کتل يې. شبه خي د بزيرې گرولو ته زور ورکړ او بيا يې په نرې غږ وويل، «هو، ستا شرط هم

منم. » ایله د نجلۍ د مه راسته شوه. ښاپیرک لا زموږ په سر دورې وهلې خو د اوبو څڅواکی ختم شوو. نجلۍ پاڅیده او د کوټې بل سرته چې تپه تیاره وه روانه شوه. کوټه به البته ډیره اوږده وه چې ښایسته ډیر وخت یې د پښو ښکالو راتله. شبه خي بیا راباندې سترګې وتړلې او موټر یې چالان کړنو ما خپله پټۍ لرې کړه، خو هیڅ ګټه یې ونه کړه، د بنی بشر غږ غوږنه و، فقط د واورې څپولي وو چې په شرنګهار را پریوتل، داسې چې په سړک نه د پښو پل و او نه د ارابو.

د شه به خي والګا په جیپ بدله شوې وه او بیغمه بیرته مخ په ګذر ګاه، د شاغاسی په کلاور روان شوو. د غرمې ناری بیا هماغه هګۍ او د سیلو توره ډوډۍ وه. شبه خی یو څه راضی معلومیده، کله به موسکی شو. ما د ځانه سره ویل، اوس به یو څه د زړه خواله راسره وکړي. ما د پوښتنې تابیا نیوله خو ده پرې نښودم او په جدی لهجه یې وویل، « درې ساعته آرام وکړه، نن شپه میلمانه یو. » ما ویل، « چیرته؟ » او هیله مې داوه چې داسې ځای وي چې شاترینه یو ځلې ووینم. خوده، لکه د حال په ژبه چې خبرې کوي، سر وښوراوه او بلې کوټې ته روان شو او زه په چرت کې ډوب پړمښۍ یووړم.

یو وختې د شبه خي ښکالو راویښ کړم چې لګیاو لالټین یې لګاوه. دومره زر تیاره شوې وه. وروسته نو بلې کوټې ته لاړ او د یوه تور بکس سره بیرته راغی. لکه جراح چې پخوا تر جراحي خپل سامانونه په دقت قطار ږدی. ، ده هم اول د بکس سر خلاص کړ، بیا یې پلاستیکي

دستکشي په لاس کړي، نور يې قسم قسم بوتلونه، پتې، بياتي او نورې بلاوې. بيا يې په يو دسطل کې ترمې او به راوړې چې زه په کنارا ب کې ځان پريمينځم. که ما د خدای وسې وکړې چې سا ړه دي، خو ده خپل کار کاوه. په ناکامۍ مې ځان پريوله، غابنونه مې برس کړل. زيره مې لالتين ته وخريېله او د شبه خې جراحۍ ته کښېناستم. اول کار يې چې وکړ د سرو زرو دري څلور قالبونه يې زما د کوز او پاس غابنونو په سرکښېودل او بيا يې سرو نه دننه کاږه کړل چې د غابنو د پاسه ټينګ شي. بيا يې نو نبه ډبل ستنالينې بريتو نه په شوندو راسپارد کړل. يو قسم ترخه آبي قلمخونه يې په زحمت د ستر گو په گاټو راله کښېودل. ما ويل «نن سهار دې ولې نه سينګارولم؟» د دوو ويل، «سهار خومره يوازې وو، نن شپه مجلس دی.» بيا يې نو سپين کميس، سور نکټای او نيلی رنګه نبه ليسه دريشی راکړه. د سپينو زرو سور بيرغ يې راله په ګريوان وټومبه، قوي بدبويه روسي کلونيايي په مخ راومنبله او څه تيزبويه عطر بې په جامو راوشنل، مګر بوټان يې چې راوړل د دو سړو نه جوړيدل، بلکه سړو ساقدار بوټان وو. ماويل په دې کې به يې هم حکمت وي، او په ترد غوني ما نبام د کلانه ووتلو.

اوږد روښانه سالون له افغانانو او روسانو ډک و. په تعجب مې وليدل چې روسي ښځې خوږې چې وې، افغاني ميرمنې هم په شمير کې دومره کمې نه وې. شوخې سړې شنې جامې، د څټې ګريوانونه د V په شکل، پاس ارت او کوز نري چاک، تر ملا رسيدل. زما په نظر دا جامې

ښکلې نه وې، سکسي وې خو یو ډول بې بندو باري او افغانیت ته یو ډول سپکاوی ترې ښکاریده، مگر بیا هم افغاني میرمنو څه کول څه یې پریښودل او خپله طبیعی ښکلایې بریښوله. روسۍ ښځې لکه پیلانې، د اوږو نه تر پښو پورې روغې استوانې وې او ما ته یې د پښتو دا متل رایاد اوه چې «یې نرۍ، بې نرۍ، ټنډه خیټه پښې نرۍ»، سپینې، بې مالگې او د کاسیر توب نمونې وې. بیځایه یې خندل او خپل طلایې غاښونه یې ځلول. زما خپلو غاښونو ته پام شو او شونډې مې نورې هم سره وروستې، خو موسکامې ورپورې سریښ پریښوده. خادمانو په پتنوسونو کې د شربتو او شرابو گیلاسونه پاس نیولی، د مار په شان د پینډو ترمینځ کاږه واږه تیریدل، په هرې پینډې تم کیدل چې میلمانه گیلاسونه ورنه واخلي. لر او بر مې وکتل خو شبه خی لا درکه و. گیلاس زیږ لیمکونادمې واخیستل او د مصنوعي موسکا سره مې په ترورتیا هره خواکتل. د مچیو د باڼ په شان زوږ و. گیلاسونه سره کړ-نگیدل او د (میر، دروژبه، ده وی) شعارونه تکراریدل. دلته هلته د خره د نړیدا په شان یوه کرکجنه خندا هم راتله نور نو بې مفهومه غومبرو چې هیڅ خلاصیدن یې نه و. د زیاترو نارینه وو عسکری دریشۍ وې چې زما ترورتیا یې لا هم زیاتوله.

یو ځلې مې پام شو چې یو روسی منصبدار ما ته ځیر دی، خو چې سترگې په سترگو شوو، نو یې مخ واړ اوه. زه پوهیدم چې د خوشالۍ فضا هسې برغولی و او د دیگي په مینځ کې د جاسوسۍ، توطئو،

دسیسو، وینو او قتلونو ننگولی پخیده. هر سړي بل څاره او هر سړي په خپلو خبرو، حرکاتو او حتی کاتو باندې سانسور لګولی و. لږ وروسته په همدې پتنو سونو کې په بشقابونو کې ساړه خواړه راغلل. د بادرنګو ترازې، ایشیدلی خوساړه کچالان، کلبسې (یو ډول د خوک د غوښې اوږده ساسیج) دا ټول په یوه پتیر پاستی کې تاوشوی وو. زما ترڅنګ یو افغان منصبدار دوه د پاستو لولې واخیستې، یوه یې یوې روسۍ ته ورکړه چې، زه فکر کوم میرمن به یې وه. دواړو په یوه لاس کې د شرابو ګیلاسونه نیولی وو. داسې ښکاریدل چې دوی هم دومره زیات بلدنه دي او زما په شان د یوالې ته تکیه ولاړوو.

پتنوس والا زما مخې ته هم تم شو. ما یوازې بادرنګ د پاستې نه واخیست او خپل افغان ګاونډي ته مې و موسل. هغه په غوږ کې راته وویل، «خدای دې د روسانو ډوډۍ ووهي.»، ما ورته و موسل او نور مې هیڅ ونه ویل. اوس نو مجلس زور اخیستی و او شرابو د خلکو خولې پرانتې وې او یا به ټولو ځانونه همداسې صمیمي او مخلص او ساده ګڼل ښکاره کول. په همدې وخت کې یود ښکلې روسۍ ښځه چې آبی کمیس یې تر زنګنو رسیده او نظر نورو ته سنګینه بریښیده، ګیلاس په لاس زما خواته راغله. په رسا پښتو یې ځان معرفی کړ، «زه تاتیانایم». بیا یې ماته ځیر ځیر وکتل او پوه شوم چې زما د ځواب منتظره ده. خو زه نه پوهیدم چې خپل نوم څه ورکړم. خو هغې په خوږې موسکا وویل، «که زه غلطه شوې نه یم، ته محب الله یې» ما په ویړ خطایی شاوخواته وکتل،

خو هغې مې په اوږه لاس کیښود او ویې ویل، «تاخو هر سړی پیژني!»
ما وویل، «تاسو خطا وتلی یئ، زه محب الله نه یم» خو هغې مې
خبر غوڅه کړه، «تول دې پیژني چې په شوروی کې دې تحصیل کړی او د
سالنګ د تونل په جوړولو کې ستاکار نامې ما ته معلومې دي. اول جیپ
د سالنګ په غاښې تا وخیژاوه، هغه وخت لا تونل جوړ شوی هم نه و او
یوازې یوه نری لار یې د سامان چلولو د پاره پاس په سر تیره شوې وه، خو
چا وریاندې موټر چلولو ته زړه نه ښه کاوه. ګویا ته د سالنګ قهرمان
یې. » ما به چې خبرې ته خو له خلاصوله، دې به غلی کولم. آخر کې مې،
وویل، «هوډ هماغه یم، خو اصلي اتلوالې د شوروی ملګرو وه. » تاتیانا
کټ کټ وخندل، لاس یې راکړ او نورو پینډو ته د روانیدو په وخت یې په
کرار غږ او همیشه ګې موسکا په عادی لهجه وویل، «دریمه ورځ. »

دا هماغه تاتیانا، د قوماندان خرخرډین لور وه چې زمونږ د اکتر زرور
یې په مرګ محکوم کړی و. دا په ربښتیا هم پیمخې وه او یا به داسې وې
چې خارجي پښتو وایی په پښتانه لا هم خوږ شي. په هر صورت، ملا شبه-
خی پوډ شه او ددې حرامزاده ګې، زما تلوسه شاترینې ته وه، چې ګوندې
دلته یې ووینم، خو نیمه خوا پاتې شوم. په همدې کې وم چامې په اوږو
لاس کیښود. په اول کې خو مې د ډارد هیڅ شاته ونه کتل. لکه سړی په
خوب کې، د مالوچو په ډیرې کې منډې وهې او هیڅ خپل هدف ته نه
رسیږي، ما هم شاته د کتلو کړ او همداسې اوږد تیر کړ او پیرې راباندې
تیرې شوې چې ایله مې مخ شاترینې ته واړاوه. هماغه د ژوند د مستیو

ډکه نجل وه چې څلور کاله پخوا مې د تاله برفک په دښته کې خواپورې نیولې وه. هغې چې ولیدم ئو، لکه چې سم مې نه پیژنې تندی تریو کړ. خو ما خو له دعاشقانو د راز ونیاز په علامه غوږ ته ورنژدې کړه. یو قسم د سنځلو د ګل په شان خوږ عطر چې د سړي زړه هم ورانوي او مړیدن هم تري نه وي، زړه راتازه کړ. ماورو وویل، «مه ویریږه، زه پخپله یم، ډاکټر محب الله.» او هغې هم ځان راتول کړ، اننګې یې یو څه د شرمه وه که د بل احساس نه سره شول، لکه چې تینګه مې په غیږ کې نیولې وي. بې ډیله د سالون نه بهر برنډې ته راوو تلو او په نیمه تیارې ډیودی کې مو غاړه سره ورکوله چې ناڅاپه زوی مړی، شبه خی غماز راپیدا شو. داځلې نه ږیره وه او نه بل څه، صفا سوټ بوټ و. ټکسي یې په سړک چالان ولاړو او د برقونو رڼایی په واورو ځلیده. بې له غږ او غوږه یې په موټر کې کښینولو او داځلې یې خیرخانې ته روان کړو. هلته، دی مخکې مورو ورپسې په یوه کور ننه وتلو. یوه بنکلې په سرو قالینو فرش خونه وه چې، یو لوی تلویزیون ورکې چالان و او نیمه برنډې عربي نڅاګانې پکې روانې وې. په دې کې د روسانو او داخلی کمونستانو عجیبه چل و، عجیبه باریک بیني وه، حتماً د شبه خي په شان جاسوسانو داسلا ورکړې وه چې د خلکو د حیا پرده وشلوئ خو ددوی په خپل دود. عربي موسیقي، عربي ساز، هر عربي غږ خلک د اسلام او قرآن پورې تړي. خلک فکر کوي چې په عربی، د قرآن په ژبه کې، به هیڅکله د داسې ناکړدو د پاره ځای نه وي. پریږده چې وګوري چې په

عربی او عربانو کې څه ناکړدې دي چې نه کیږي. هدف داو چې د خلکو په بې کچه انګیرنو کې د شک درز پیدا شي او پدې کې ډیرې ګټې وې. یو دا چې عربي ژبه به د سپیڅلتوب او ملکوتي حالت نه ووځی او د خلکو پام شي چې په دې ژبه او قوم کې هم داسې بی حیایی کیدلی شی. بله دا چې د عربو به هم نوم بد شی او دا ځکه مهمه وده چې د مجاهدینو زیاترد مالی مدرک همدغو عربو برابر اوداو خلکو ویل چې دا خو ددینی وروړ ګلوی په احساس کوی. اوس به خلکو ته معلومه شی چې عرب په اسلام چندانې اړنه دي، ددوی او امریکایانو (امپریالستانو) ترمینځ تفاوت نشته.

شبه خی ورک شو او موږ په دې لویه کوټه کې یوازې پاتې شوو، موږ دواړو یو قسم د ستر ګو پټ پټونی کاوه. شاترینې ځان ناګاره آچاوه او د تلویزیون نندارې یې کوله، خو بیا به یې په موسکا ما ته وکتل. ما د هغې بخارې شانیولې وه چې د خونې په مینځ کې ولاړه وه او نرې نرې تودوخه یې راپو کوله خو به چې دې ما ته وکتل مـ سه لیمه کوز کړل. زه لاړم او تلویزیون مې بند کړ. دا یود شوخي وه چې د ساترینې نه د نه کتلو بانه واخلم، خو په همدې وخت کې شبه خي په یود پتنوس کې د چای ددروپیالو سره راغی. موږ ته یې په اشارت په کوچونو د کنبیناستلو امر وکړ. بیا نو لاړ تلویزیون یې بیرته چالان او د هغې غږ یې تر پخوا لالوړ کړ. یوه شیبه دریې واړه کرار ناست وو. بیا نوشبه خی شروع شو.

«تاسو به دواړه سم نه پوهیږئ، چې تاسو دلته څه کوئ، زه دلته څه

کوم او پلان څه دی. نو ماته غوږ شئ ځکه چې دا وروستی ځل دی چې
تاسو په پلان خبر کړم. دا اوږده کیسه دده خوزده به یې په څو دقیقو کې
غټ ټکي چې تاسو ته په کار دي ووایم چې بیا ورانی رانه شي.
فرانسویانو د تاتیانا سره بس دا تجارت کړی دی چې الن ګیوبه
ورسپاري او فرانسویانو ورسره منلې دده چې هغې ته به امریکا سیاسی
پناه ورکوي. دا معامله زموږ په ګټه ده ځکه چې د تاتیانا سره د
ک.ج.ب ډیر اسرار دي، هغه به ټول غرب ته ورکړي. اوس به د هغوی د
وتلو بندوبست وکړو.» ما وویل، «دا خو بې شکه چې تاسو ښه ګټه
کړې ده، خو زمایې پرې څه چې ستا سره مرسته وکړم.؟» شه به خي
وویل، «زد په خپله دې خبرې ته راتلم. په دې ما مله کې بله ګټه د ډاکټر
زرور خوشې کیدل هم دي چې تاتیانا راسره منلي دي. اوس به راشو د
وتلو پلان ته چې تا یې هم د یوې برخې ذمه وهلې ده.» شاترینه او چته
پاڅیده، ساعت ته یې وکتل او ویې ویل، «دا خو په ربنتیا هم ښه ما مله
ده، هم فرانسه خوشاله، هم تاتیانا او هم محب الله خان» او بیا یې
پسخند وکړ، «زما وجود ته ضرورت نشته.» شبه خي اریان اریان ما ته
وکتل. ما وویل، «په دې ما مله کې ته هم شریکه یې. د سرخکان تر پله
به موته رسوې، په لار کې پاتې کونه دي، خو که ته راسره یې نو ستا زور
خو په سالنګ کې ما ازمییلې دی چې څنګه په امنیتی مقاماتو جادو
کوې.» شبه خی په خبرو کې راګډ شو، «ما ته دا ټول معلومات شته، زه
په خپله یو وخت د روس سړی وم.» ما په زړه کې ویل څوک څه پوهیږي

چې اوس به هم يې، خو څه مې و نه ويل. شاترينې ما ته د ملامت ګوته ونيوله، «بس نو ته دومره په ځان غره يې چې زه به ستا د پاره خدايي خدمتګاري کوم او که د سالنګ د واورو نه د بچ کولو اجوره غواړې؟». ما ته هم غوسه راغله او هم په دې وشرميدم چې شتاترينه به په ربنتيا همداسې فکر کوي. بې واره د ځايه پاڅيدم. د سرو مصنوعي غاښونه مې وايستل، شبه خي ته مې ګوزار کړل. بريتونه مې په داسې زور وشکول چې نژدې مې شوندې ورسره شليدلې وه. د ستر ګونه مې هغه شنه ګاتې په داسې شواخون وايستل چې اوښکې مې په مخ ماتې شوې. د لينونتوب څپه راباندې راتله خو ناڅاپه د خپل تحصيل د وخت د سايکولوژۍ د استاد دا خبره راياد شوه چې ويل يې، په هغه ساعت چې ډير په غوسه يئ او د کومې ورانکارۍ او انفلاق ويرد وي، نو شوندې سرد وګنډئ او د ځانه سرد په ورو ورو د يونه ترلس پورې حساب وکړئ، بيا بيرته د لس نه يو ته راشئ، و به ګورئ چې غوسه په مدار مدار کښبيني. نو ما هم د شوندو لاندې خپله وظيفه شروع کړه او بيا بيا مې ګردانوله، ترڅو په ربنتيامې هم روح په کرار شو. شبه خی او شاترينه دواړه په يو قسم غير طبيعي انداز راته ځيروو او خاموشې د حدنه اوږده شوه. ما وويل، «ډاکټر زړور بيشکه چې زما ملګرۍ دی او خدای شته چې زه د ده د مرګ په غلط خبر تردې حده سرسامه شوی وم چې شفاخانې ته يې بوتلم. خو چې شاترينه نه ځې، زه هم نه ځم. د سرخکان د پله پورې به درسره لاړ شم، تاسو به خپل اطميناني قوماندان دوست ته وروسپارم

چې په خیر خیریت موان ترپیښوره ورسوي، خو زه بیا بیرته کابل ته راځم. که شاترینه نه وځی نو ما هم پاتې بویه. » شبه خی وارخطا شو، « ترسرخکانه به څنګه ورسیږو ؟ » بیا یې ماته په قهر وویل، « تاخو لوز کړی و، د لارې نقشه خو تا جوړه کړې وه، زه خویوازې د تاتیانا د موافقې او تصمیم مسئوول وم، اوس به هغې ته څه ځواب وایم ؟ » زه غلی پاتې وم او نور د خبرو حاجت هم نه و. د پلان د ځنځیر اصلی کړی همدا د کابل نه د سرخکان تر پله پورې رسیدل وو. شبه خی هم زما په شان حیران ناست و. شاترینې ته مې کتل، په هر کاته مې ددې د ښایست ځلا زیاته لیده. په اننګویې نه پوهیږم د شرمه و که د قهر، د هغې مشهورې لنډی په وینا، د سرخی خاصه غوږیدلې وه. ورو ورو راغله او زما په سر یې لاس کیښود، « ظالمه، ته دا څلور کاله چیرته وې ؟ » او بیا شبه خې ته موسکه شوه، « بس ډاکټر زما وکیل بالتوکیل دی. چې دی په ما دومره اتبار لري چې پش شا زما له خوا ذمه وهې نو توکل په خدای. » شبه خی چې هیڅکله مې ددې تنډه بې ګونځو نه وه لیدلې هم موسک شو. شاترینې خپله چوکی ما ته دومره رانژدې کړه چې بیا یې د سنځلو د عطر وږمه راخوریده. ترنیمې شپې مو د تیښتې پلان جوړ او څو ځلې ګردان کړ. شبه خې به په هر قدم او هر کږ لیچ کې نوی خنډ او نوې غوټه را اچوله، چې که داسې شي یا داسې شي، بیا به څه کوو ؟. بیا به موږ په ګډه وربانديې تر هغې بحث کاوه چې د خنډ د هوارولو لار به مو پیدا کړه. مګر په دې پوهیدو چې ډیر داسې واړه کږلیجی هم شته چې موږ یې

اتېکل نه وي کړی. خو شبه خي ويل، «غوټه هله پرانيستل کيږي، چې پرې واوړي، توکل په لوی خدای.» ها او شاترينې دواړو، زه فکر کوم چې يوې خبرې ته وخندل او هغه دا چې ملعون شبه خيه! ته خدازده د څو دولتونو جاسوس يې، ستا يې د خدايی توکل سره څه کار؟ البته ده ته مو هيڅ ونه ويل او ده هم سر پرې خلاص نه شو او يا به دومره هوښيار وچې مور او زمور انګيرنې به ورته د ماشومانو لويې ښکاريدې. زما خندا ختمه شوه خو شاترينې لاخندل او ما ته يې ګوته نيولې وه. زه حيران وم چې څه خبره ده، خو چې پام مې شو د مصنوعی ګاتې د لرې کولو نه پس مې لاهم اوښکې په مخ روانې وې او چې خندا مې ورسره کوله نو عجب شی رانه جوړ شوی و.

د تيښتې نه پخوا ورځ مې د شاترينې سره د کابل اخری ديدن وکړ. واورد لاځپلې ځپولې وريده او د ښار جم و جوش نه و، نه يې ګنې ګونې وه. شاترينې، لکه زما په زړه چې خبره وي وويل، «مرګ او واورد دواړه پرده پوښې دي، خو زما خوښيږي. د سالنګ شپې رايادوي،» او بيا يې خبره تيره کړه، «هغه شين تاغی چيرته دی؟». ما ويل، «په پيښور کې دی او ډير درپسې خپه دی.» دې ويل، «زه هم ورپسې خپه يم.» بيا نو دواړه همداسې خاموشه دده افغانان په بازارونو و ګرځيدو، د سپين زر هوتل نه په شهر نو ورشيوده شوو. ددې د پلار او ورور پوښتنه مې وکړه. معلومه شوه چې ورور يې د روسيې په لار جرمني ته تللی او پلار يې مړ شوی دی. ما نه غوښتل چې چکر ختم شي خو داد شهر نو په تم ځای کې

بس ته ودريده. زه په زړه کې خوشاله وم چې د کور د تګ ست به وکړي. خو چې بس راغی دې په لاس خدای پامانی راسره وکړه او ورويې راته وويل، «سبا به سره گورو.»

لسم څپرکی

خلک د قوماندان عبدالحق د کارنامو کيسې ډيرې کوي او ددې نه يو افسانوي قهرمان جوړ شوی دی. ربښتيا هم دی د روسانو د لکې لاندې لوی اغزی دی، مګر زما خپله ديوه ورک نومی مجاهد، تورن عبدالرحمن سره ډيره جوړه ده. ديرس کلن عبدالرحمن نه په جوسه پهلوان دی او نه د خبرو پرانګ. نه د قاری بابا په شان پلن دی او نه د حقانی په شان ببر. يو عادی تورن دی چې د عسکری په طريقه جنګ کوي. دده په مصر کې د چريکی جنګونو درس لوستی دی. لاپې نه وهي د خپلې ماتې او تيښتې کيسې په لاډير خوند کوي. ډيره يې تر هغې صفا خرييله چې دده د مجاهدينو ډلې په زاری وربانديې پريښوده. خو اوس ورته په کور کې ميرمن په غوسه وي او يو روايت دادی چې کله کله يې ډبوی هم. تورن عبدالرحمن هم د عبدالحق او حاجی دين محمد په شان د جبار خيلو د خانانو د توکم دی خو چې ورته وگورې نو يو فقير، خوارنجوکی انسان دی چې زړه به دې پرې وسوځی. تاري لونګی تړی او څپلی په پښو کوي. دی وايي چې افغانستان، په تيره د ننګرهار سيمه غرنی ده او دلته يوازې غرنی وسلې ښه کار کوي او دده خپل شق هاوان دی.

دلته ده چې دده شاهکاري معلومیږي. دی وایي هاوان یوازینی میړنی دی چې د غره له هغه بل لوري ننبه ولي. دده سره تل یو وړو کی شلخی د حساب ماشین وي او د ننګرهار مجاهدینو به دده پورې ویل چې د هاوان د یوه ډز د پاره یو ساعت قصیده پخوي. زاویه برابروي، د هاوان ځای بدلوي، آو ترازو ورسره وي او د هغې اړخ ته تیریږي. دي چې دتوغولو په وخت کې شورونه خوري. دا کار په داسې تکرار کوي چې د مجاهدینو زړه خوږین شي. ترڅو دی خپل غږنی تیاروي، هدف بل ځای ته رسیدلی وی او دده خواري او بووړې وي. خو د ننګرهار مجاهدین وایی کله چې د تورن د هاوان ډزواوري نو ټول وایي « یو بل هم په کې کم شو. » پوهیږي چې د ننبې خطا کیدن نشته. قضا داسې راوسته چې زد او دی سخت ملګري شوو. یوازینی افغان چې په ما خبرو چې داکتر یم او تل یې مشورې رانه اخیستې همدا تورن و. او یوازینی افغان چې ما ورسره د روسی د تیښتې خبره برسیره کړه، همدی و. ده په عادتي خوارنجو کې غږ وویل، « په کابل مې زور نه رسیږي، خو ته یې د سرخکان تر پله پورې راورسوه، نور به خدای هر څه اسانه کړی. »

د تیښتې په شنه سهار په تاکلی وخت چمن حضوری ته ورسیدم. یوه لویشت واورده ولاړ ده. یو مردار خور، کور کروپ واګون د صدر بازار یوه ترلي دکان ته نژدې دریدلي و. شبه خی د ډرایور په سیټ کې ناست و، په وار خطایی یې کله ساعت ته او کله چارچاپیره کتل. زه چې وروختلم د شاتني سیټ اشاره یې راته وکړه. دري قطار سیټونه وو، ټول

شلیدلي، ګوړ ګوړ او دلته هلته د پلاستیک نه د پروړي په شان وانبه راوتلي وو. زه یې آخری ته لاړم. هلته په ګوټ کې یو هسې تش کالبوت په کمپلې کې تاو په سیټ باندې اوږد غځیدلی و. سترګې کوراغې راوتلې او شوندې یې تور پتري نیولي وو، داسې چې پاسنۍ په کوزنۍ تقریباً سرینې وه. تیار د یهودانو هغو سکلیټونو ته ورته و چې د نازي آلمان د مرګ له کمپونونه راوتلي وي. ما ویل دا به هماغه فرانسوی الان ګیو وي چې لوړه او شکنجه پرې تیره شوې ده، خو نری او کمزورې موسکا یې آشنا لګیده. ما د زړور په پیژندو نژدې چیغې کړې وې چې شبه خي راباندې د ډرایور د سیټ نه غږ وکړ، «غږ به نه باسئ» زما سره سودا شوه چې دا مړ ژوندی شی به څرنګه د ځان پسې راکاږو؟ شبه خي د ځانه تیار بریتور ظاهر هویدا جوړ کړی او ددوو سره تیر راتیرو سرو بیرغونو نښان یې په روسي پکول وهلی و. په همدې وخت کې یوه کوچانی پیغله د پنبو په ژغهار موټر ته راوخته. تهیک او پیزوان یې ځلیدل. اوږد سور الوان کمیس یې د ګنډ د پاولو شرنګهار کاوه او د تور تکري لاندې یې پیکی په تنډه راخوور و، د لونګو بوی یې تهول موټر په سر ونیو. سخته بنایسته وه. تورې برندې سترګې، چپه اوښتي تیره بانه. ما فکر کاوه چې خواره کی غولیدلې او په واګون یې د کرایی سرویس ګمان کړی دی. خو د شبه خي د التفات نه پوه شوم چې زمور د ډلې ده، خوځوک ده؟ که تاتیانا وای نو روسي سینګار خو داسې نه وي. باید شوندې روې سرې رنګ کړې، په مخ د اندازې نه زیاته سرخی

وهلې، د قره قلی پوستکي خولې او بالاپوښ او د سره ستوري ننبان به يې په خولې وهلی وای. خو هغې په هماغې کوچانۍ، رسا پښتو راباندې غږ وکړ، «لالا، ته دې مینځوي سیټ ته شه چې زه مې د خپل مریض سره کښینم.» د تاتیانا سره یو ددوه تاره ږیرې سره یوهزاره گی هم و چې په مینځوي سیټ کې زما سره کښیناست. پوه شوم چې دا هماغه فرانسوی الن گیو دی چې په کابل کې یې د عکاسۍ په وخت کې نیولی و او تاتیانا ورنه اقرار اخیستی و او په تلویزیون کې هم خلکو لیدلی و. شبه خي په ډیرې وراخطابۍ ساعت ته کتل. زړور نري زګیروي کول او کوچانۍ هم رنګ الوتې بنکاریدله. شبه خي د وروستی ځل د پاره ساعت ته وکتل او موټر یې چالان کړ. په همدې وخت کې وو چې شاترینه د یود بکس سره د جادهء میوند له خولې راښکاره شوه. زه ورکوزیدم چې د هغې بکس ورسره واخلم، خو شبه خي مې په لاس لارد بنده کړه.

ساد نیولې راوخته او په اول سیټ کې د ډرایور څنګ ته کښیناسته. موټر د جلال آباد په لوري روان شو. یو قسم د بیم نه ډک که د خاموشۍ فضا په ټولو خورد وه او غیر د زړور د نري زګیروي نه، حتی د تنفس بنکالو هم نه راتله. اوله تا نه په ماهیپر کې وه. د خاد سړی راوخوت، یود پښه یې په رکاب کیښوده او هره خوا یې وکتل. د شبه خي په ستوري یې شک راغی، خو بیا یې چې دده نورو بې سلوکه جامو ته پام شو چې په یود پښه کې بوټ او بلې کې څپلۍ، او د لیلامي کوټ اغوستی او هغه یې په وندنی په ملا پورې تینګ کړی، موسک شو او که موټروان ورته

چنداني دلچسپ ښکاره نه شو، سترګې يې په شاترينې ولګيدې. د قديمي پيژندګلو ځلايې په سترګو راغله، «کجا به خير رفيق ترينا!» خادیست شبه خپې ته اشاره وکړه، «ای کیس.» ترينا وويل، «مه نمیدانم چطو ده بلای ای موتر غرازه ماندیم. بخیالم ادې زنک که ده پشت کت شوهر بویګینش شیشته، ایره اندریس کرایه کده و آلې از ما مردم کرایه جم میکنه. دریورم دیوانه س و چنان مې دوانه که عاقبت ماره خدا بخیر کنه.» بیا دواړو وخندل. خادیست موتر ته راوخوت زما د هویت پانې يې واخیسته د خولې نه يې دوو د کابوی راته. عکس يې زما سره مقایسه کړ او په پته خوله يې بیرته راکړه. د هزاره ګي د هویت پانې يې هم وکتله، ډېره شیبه يې کله عکس ته او کله ده ته کتل او بیا يې وخندل «بخیالم آو کابل ګنده شده که جلال آباد میری؟».

زده ویریدم چې اوس به الن ګیو څه وايي، ځکه د هغه خوښکی پارسی او پښتو نه وده زده خو يا به يې هسې په هزاره ګي مسخرې کولې او يا به د شاتنۍ سیټ نه د پاولو شرنګهار او کوچانۍ پیغله نظر هزاره ګي ته ورته ډیره دلچسپه ښکاره شوې وې، د هویت پانې يې بیرته ورکړه او ګویا دده پوښتنه ځواب غوښتونکې نه وده. چې تاو کړې کمپلې ته يې پام شونو د هغې پیښه يې بیرته کړه، «او هو، ای پانقروفه کجا میبرین، ای خوبندی واری مالوم میشه.» تاتیانا ځان ناګاره واچاوه، مانازه خو په پارسونه پوهیږم او په زګیروي زګیروي يې وويل، «هو، وروره، خدای دې په ځوانۍ برکت که، مریض مې راوستی و، په چارصد بستر کې يې د

خدای وسې ورباندې وکړې خو د خدای رضا به وه، اوس یې میالی صایب ته بیایم چې که پیران راوننګوم او خدا دی یې راته جوړ کړي». خادیست د مریض نه کمپله یو څه لرې کړه. د لاسونو او پښو پتري وهلې زخمونه یې چې ولیدل نو په کړکیچو پښتو یې وویل، «ادې، دا زخم کې د جنګ او چاقو دي دا څوک کیلی یې؟» کوچانۍ ورته ویل، «ورورد دا هیڅا نه دي کړي دده خپل قسمت به کوتې و، بس ځان وهي او په ځان چک لګوي، اوس یې میالی صایب ته بیا یم چې که خدای یې لیونتوب بنه کړي نو نذر مې اینبۍ چې یو بنه پسه به خیرات کړم.» بیا یې د جیب نه یو موټی وچ توتان راوایستل، «واخله، دا و خوره چې خو له دې لږد خوږه شي، ته هم د مور الواد یې او هغه خوارد کې به څومره درپسې خپه وي چې په دې یخ کې د خدای او اسلام خزمت کوې!» پرچمي په ناغیږې توتان په موټي کې واخیستل خو لاهم مریض ته ځیر و. زمور ترشاد موټرونو قطار ورو ورو اوږد یدد. پرچمي کله مریض ته او کله کوچانۍ ته کتل. زما په خیال د کوچانۍ بنکلایې زړه وړی و او تیاره مړۍ ورته بنکاریده. یا به په یوه واګون کې د دومره پنج پدره او ارجلو سپرلیو موجودد ګي ورته اشتباهي بنکاره شوې وي. زمور شاته د موټرونو هارنونه وو. خادیست د موټر نه د بنکته کیدو په وخت کې شاترینې ته وویل، «تریناجان، مام کت تان جلال آبات میرم، شما صبر کنین، که مه بکس خوده بګیرم. مه امرای ادې زنک یک دو ګپ دارم.» بیا نو بنکته شو او یود شیبه پس، لکه چې بل سړی یې په ماهیپر کې د ځان په ځای

موظف کړی وي د يوه تور بکس سره بيرته راوخوت او ډرايور ته يې دروانولو امر وکړ.

اول خو زمور په سيټ کې کښيناست او د ترينا سره يې چې په اول سيټ کې وه مرکه شروع کړه، «ترينا جان، اينالی فاميدم که مارکس تحليل درست کده بود که انقلاب آسان خونګاه کدن او مشکل اس.»

ترينا وويل، «راس ګفتی. انقلاب که آمد باز د ينا ميزم خوده داره و بساکه راهی رد بګيره که ګردانندګان انقلاب نه اوره پيش بينی کده باشن و نه اوره کنترول کده بتانن. مګم رفيق رزم نيا، کار مل مغز مارکسه بلد اس و از عمق به سطح اوره ده کنترول داره، امين فاشيست واری نيس که هی سره ميبريد.» خادست د موافقې سر و خوځا وه او د هغې د تسلی د پاره يې زياته کړه، «روح شو هر مبارزتو، شاد باد، مام نچک امين و امينيان را زنده نماندیم.»

په سروبي کې بله پوسته وه او بل خادست د منصبداری په يونيفورم کې راوخوت. د رزم نيا په ليدو يو څه حيران شو خو ځان يې راټول کړ، عسکری سلام يې ورکړ. رزم نيا هم په لاس سلام ورکړ او ويې ويل، «همو ادې زنک که ده پشت همرای يک مريض شيشته، هردوی شان به نظر مه اشتباهی استن.»

منصبدار وويل، «کاغذايشانه چيک کدين؟» رزم نيا وويل، «هر چيز چيک شده، مګم مه فکر ميکنم که ای زن زيبای جوان همرای ای آدم که يک پايش ده لب قبر اس، هيچ جور نميايه. تويک وار برو، ببين.»

منصبدار شاتني سيټ ته لاړ، د کمپلې پيڅه يې بيرته کړه او د مريض په ليدو يې ټينګه تروه کړه. بيا يې کوچنۍ او د هغې ځوانۍ او ښکلا ته وکتل، سر يې و ښوراوه او بيرته دويم سيټ ته ستون شو.

د موټر نه د کوزيدو په حال کې يې وويل، «رفيق رزم نيا، يارد بيشک که اتاک استی، برو نوش جانت.» او يو لاس يې د بري په علامه وچت کړ، «برادر رزم نيا، همه چيز در خدمت انقلاب!» بيا يې نو شاترينې ته لاس ورکړ، «پيروز باشيد.»

رزم نيا بيرته د کوچنۍ سيټ ته لاړ او د هغې په څنګ کې کښيناست او موټر د سروبي په درې ورخلاص شو. مورۍ ټول په پټه خوله په ويره کې وو، خو چې شا ته مې کوچنۍ ته کتل هغې د رزم نيا سره خوږه مرکه روانه کړې وه. خادیست د خپل تور بکس نه د ووډکا بوتل ايستلی و او غوږپونه يې ورنه کول. هغې په خندا ورته وويل، «دا څشی دی چې دومره مردار بوی يې ځي؟» خادیست، بوتل د هغې خواته نژدې کړ او ويې ويل، «دوا دي، د هفتادو دو مرض علاج دي.» کوچنۍ وويل، «زما خاوند ته به يو غوږپ ورنه کړې؟» خادیست وويل، «هغې سې کوې، د بيمار په لحاف کې خپول ځان مه واچوه. تو وخورده که عيش وکې.» کوچنۍ وويل، «زهر نه وي چې ايسته مې د دنيا نه تيرد کې.» خادیست يو بل غوږپ ترې تير کړ، «کې زهر وی بيان که مامول وکي.» کوچنۍ لاس ورتير کړ، بوتل يې ترې واخيست، يو وړوکی غوږپ يې ترې تير کړ او په تريو تندي يې خپله مرۍ ونيوله، «دا خوبيدرکه ترخه

دي! » خادیست کټ کټ وخندل او بل غوږپ يې وکړ. موتر د الکولو بوی په سر اخیستی و. شاترینې خپل سینګار کاوه، هینداره يې مخ ته نیولې وه او شوندې يې سرې کولې. په هینداره کې يې یو نظر خادیست هم څاره او کله به چې آئینه ما ته برابره شوه نو خپله خوږه موسکا يې رالوروله. یو وخت مې پام شو چې خادیست لاس د کوچانۍ نه تاو کړی دی او هغه شکایت کوي، « پام چې مریض رانه ژوبل نه کړې، لږ لرې شه! » په ځواب کې يې هغه بیا بوتل شوندو ته ورنژدې کړ. اوس نو سړی نشې خوروړی کړی و په زور يې ورباندې بل غوږپ وکړ. د کمپلې نه د زړور نری زګیروی راته او کوچانۍ يې په مخ لاس تیر اوه. خادیست لګیاو په لاسونو يې د دې تټر لتاوه. شبه خې شاته وکتل او د کوچانۍ بیباکه موسکا يې چې ولیده نوښکاري چې یو څه مطمئن شو، بس اکسلیټر ته يې لته ورکړه او دا بدله يې شروع کړه، « اې سر بازه یاره، خیژه په مورچل باندې + بیا به دې اوده کمه.... »، خو دا بله برخه به يې ورو د ځانه جوړه کړه، « ښه ښایسته کمپل لاندې. » د کوچانۍ له سیټه غیر د زړور د زګیروي نور غږ نه راته. د کمپلې یوه برخه په خادیست او کوچانۍ ویړه وه او هغوی سره ښوریدل. داسې پوه شوم چې خادیست نشه دی، د کوچانۍ سره يې لوبې شروع کړې او هغه هم د دې حالت نه راضي ده. واګون کله د سیند یوې خواته او کله بلې خواته تیریده. شبه خې د شاترینې سره مرکه کوله خو زه يې هم په غور وهلم، « په دې سیند کې ماډیر د مزې ماهی ګیري کړې ده. دلته په ګردابونو کې ډیر

لوی ګمان پیدا کیږي. یو وختې مې یو ماهی په کنجک کې راګیر کړ خو د خدای وسې مې وکړې، پاس مې راخیژولی نه شو. ماهی دې هغه وخت نیولی دی چې سپینه خیټه د اوبو سرته راووځی تر څو د اوبو لاندې وي، ماهی ستانه دی. دا ماهی ډیر کفار و او هیڅ نه راخوت. زه د یود شوروي انجنیر ډرایور وم. هغه هم لرې کنجک اچولی و. چې زه یې ولیدم چې د ماهي سره پهلواني کوم نو راغی او لاس یې زما په اوږه کیښود او ویې ویل، زور مه وهه، تار ورکړه. نو ماهم یو څه مزی سست کړ، خو ماهی دومره زورور و چې د مزی په تیریدو مې نژدې ګوتو او راخیستی و، څرخ همداسې خلاصیده او ما د ماهي سره لړ او برمنډې وهلې. شوروي راباندې غږ کړ، اوس یې په مدار مدار درکاږه. نو ما مزی تر هغې رابنکه چې شخ شو. شوروی وویل چې که نور نه راځی نو بیا تار ورکړه. چې دی یې کاږی ته تار ورکړ او چې دی ودریږی نو ته یې راکاږه، خو هیڅ وخت مزی درنه سست نه شي. لنډه دا چې ماهی مې راوایست، یره د دروغژن خبره پنځه منه به خوت، خو زما لاسونه یې هم زده زخمي کړل. »

ما فکر کاوه چې خادیست به نشه ویده وی خو تیروتی وم، ځکه د شبه خي د کیسې په آخر کې هغه غږ کړ، « زه هم همداسې یو ماهی ګیر کلی یوم، خو شوروی نیشته که چل ووایی چې سینګه وباسم. » زما زړه ډیر تخنیده چې ورته ووایم چې د ظالم بچیه شوروی دې غیږ کې پرته ده. شبه خي بې ربطه ځواب ورکړ، « د سرخکان پول نژدې دی، همدا دوه پیچومې پاتې دي بیانو له خیرد هواري ته کیږو. په سرخکان کې به د

غرمې دودۍ وخورو. » خادیست غږ کړ، « دودي ماته پریده. زې د تاسو تول پیسې به ورکوم. » د کوچنۍ ځوابي غږ راغی، « خیر ویسې سړیه، د تادوا خو په ماتک پتري ولګیده. ته خو دې په دې توري بنۍ کې لږه نورد دوا راته وګورد! » خادیست د لافو په لهجه وویل، « دوا دیر دي. نور هوتل ته لاړ شی، زې او تا په واګون هم دوا وخورو، هم دودي. »

چې د سروبی له تنګو کړلیچو ووتلو نو بیا ژمی نه و، د پسرلی پسته هواوه، د سړک دواړو غاړو ته د غزانو ونې مځکې ته راشلمې شوې وې او لرو بر، هواره مځکه او اوپړد خاورده وه. د کابل سیند غاړې تر غاړې او بې غورمبهاره، آرام بهیده او نرې لښتې تړې دلته هلته باغچو ته بیل شوی وو، پتې شنه وو. د سړک څنګ ته خال خال کوډلې وې، د ځینو مخې ته اخیر شوې سفه وده، یو چیلم او یو، کنډول په سر، د اوبو ګړۍ یې هم ګوټ کې اینبی و. داسې ښکاریدل چې د دهقانانو دیره وه. زه چې تل په همدې وخت کې د کابل نه په دې لارې جلال آباد ته راغلی یم چې دې ځای ته رسیږم نو د زړه نه د کابل سارې او کنګل وځي. په اول ځل چې زما کنګل مات نه شو، څلور کاله پخوا هغه ژمی وچې د شین تاغې سره د کابل او ورسره د شاترینې نه تښتیدم. دویم ځل یې همدا اوس و که څه هم چې شاترینه راسره وه او د تیښتې چانس هم و، مګر په زړه مې د ویرې کنګل ولاړ و. پخوا خو یوازې زه وم، اوس د نورو خو لاڅه کوې د شاترینې د ژوند مسئوول هم زه وم. د واګون هرې سپرلۍ د تاکلی پلان سره سم خپل مسئوولیتونه پوره کړل، یوازې زه او فرانسوی الن ګیو تر

اوسه د خير په غوندې ناست وو. هغه خوبې هغې د خداى كالى و او دا
ډمامه د همده د پاره جوړه شوې وه، مګر زه خو لوبغاړى وم، او اوس چې
زما د كارنامې وخت رالنډيده زما غړي تنبتيدل او په تهپونو وارخطايې
ته ورلنډيدم. په سلهاوو بې ځوابه انديښنې: كه خادیست د نشې په
بهانه هر څه كشف كړي وي؟ كه شبه خي مور ته يو زبردست پلان
جوړ كړى وي چې په يو وار موك ج.ب ته وروسپاري. د شبه خي د كب د
كيسې يوه معنى دا هم كيداى شي چې مور ته يې د شوروى د ك.ج.ب
په سلا ان تر سرخكانه تار راكړ او دلته مو د سيند نه راباسي. د ژان
ژوزې يوه خبره دا هم وه چې په خپله په ك.ج.ب كې دوه دري ډلې دي
چې هره يوه بلې ته لومې وړي، تاتيانا خرخر د ينوا د يوې داسې ډلې وه
چې د ځير ژنسكى د مكتب په اصولو روان وو، لور منصبونه همدوى
لرل، ددوى اولاد په خاصو مكتبونو كې روزل كيدل او رخصتۍ يې په
اروپا كې تيرولې، خاصې مغازې يې لرلې چې په هغې كې د هالينډ او
فرانسې نه بهترين خروستال يا بلورې لوبنې او كوچ چوكۍ او ان د
افريقې نه د آبنوسو د لرگى د خوراك ميزونه ورته راتلل. د پير كاردان
د كمپنۍ د كال د مود جامې، دا چې او د اوړې بنګلې يې لرلې. دا د
تاتيانا ډله وه. بله د ځوانو تعليميافته تكنوكراتانو ډله وه چې د خپل
پرمختګ لاره يې بنده ليده او لوى منصب او امتياز يې په كوم خارجې
سفارت كې د تيټې رتبې كومه سكرټرې وه. دوى ته په ك.ج.ب كې
على البدل مخبران ويل كيدل، مګر پخپله د ك.ج.ب په داخل كې او د

فرانسوی ژان ژوزې په وینا په سیاسی بیرو کې دې ډلې هم خپل خلک لرل، چې د هغې سیالې ډلې یې پښې وهلې. په دوی کې یوه مشره پخپله د بریژنیف لور وه. داګویا د منورو ناراضیانو ډله وه چې د شولژیننتسین، پاسټرناک اویو کوفسکی آثاریې لوستی وو او په دې عقیده وو چې د ک.ج.ب د وروستي مشر، لاورنتي بیریا، د اعدام سره نور نو د زړو میرزایانو دوره ختمه ده. شک یې مه ګنه چې شبه خی د همدغو سړی وي. په دې کې دومره جاسوسي او جاسوس ګیري، هم په میخ او هم په نال وهل اغږل شوي وو چې پخپل پلار یې هم هیله نه کوله، نو په مور به څه صرفه وکړي. په ځان خو ویریدم چې، ویریدم او په دې کې زه ښه تکړه یم، خو اوس ورسره د شاترینې د ژوند ویره هم وه. سم دم ژوند یې و او ما په دې بلا اخته کړه.

موتر په سرخکان کې په داسې ځای کې تم شو چې کین لاس ته موپول و او بنې لاس ته څنګ په څنګ یو څو دکانونه. اول خادیست کوز شو. نه نشه ونه څه، رک روغ په سد خپله ستومانې یې وایسته، د ګوتو نه یې تقونه وایستل، لکه خیشت سپی چې ځان څنډي، سریې و ښوراوه چې د نشې پاتې شونې له سر نه وشیندي. بې له دې چې شاته وګوري، ویې ویل، «تاسو شور نه خورین،» او مخ په رستوران ور روان شو. مور په موتر کې پاتې شوو. عجیبه دا چې د حکومتي قواوو یو اوږد قطار هم لږ لرې ولاړو. شبه خی کوز شو او لرو بریې توس وواهه، چې بیرته راغی نو رنګ یې زیر تنبتیدلی و. په نیولی غږ یې وویل، «قطار جلال آباد ته

روان دی. یو سړي دلته او بل سړي نزدې درونتې ته رسیدلی دی. »
تولو سترګې په ماخښې کړې وې. ما خپل پلان بیان کړ، « شبه خیه، چې
ډوډۍ راغله نو ته به په کوم چل موټر د ښار نه کوم ګوښه ځای ته
وباسې. زما نفریه د سرخکان د پله نه ها غاړه مورز سرد یو ځای کیږي. »
کوچانۍ تاتیانا، بد بد راته وکتل، « تا د سرخکان پول ښودلی و، اوس
مو د پله نه هم تیروي؟ » ما ویل، « هیڅ پلان واټر پروف نه وي، مورز څه
پوهیدو چې ستاسو پوځي قطار به د سرخکانونه ان تر درونتې پورې
رسیدلی و ي... زما تورن خبرداری راکړی و او ما هم تا ته وویل چې د
پله نه دې خوا د شوروی پاچایي دد. بله دا چې ستا د عاشق خادیست نه
ویریږم چې دستوري راغلی نه وي. » بیا مې نوددې دپارد چې د ملګرو
ترور تیا په کرار شي. په کراره وویل، « زړور خانه، څنګه یې؟ »، هغه
سر د کمپلې نه وایسته. د پخوانۍ خوش طبعۍ موسکا به یې په شوندو
تیره شوې وای خو ارمان چې شوندې نه وې، خو سترګې یې په رضایت
چونګې کړې ما وویل، « رای مه وهه، ډیرې لاړې، لږ ولاړې » خو زه
پخپله په خپلې خبرې باوري نه وم. شبه خي ته مې کړل، « مورز باید
ترد غونی ما ښام دلته رسیدلې وای، تالکه چې بیرد وکړد. » او مخکې له
دې چې د هغه عذر یا بهانې شروع شي زیاته مې کړه، « تاتیانا، ډوډۍ
به په مزې خورې، که کوم بل بوتل هم ورسرد تبی کړې، غوږې لاغوږ.
شاترینې، ته دومره وکړد چې مورز له دې سینده تیر کړې. » شاترینې په
حیرانتیا وویل، « څنګه؟ » ما وویل، « بس د رزم نیا سرد څه بابولاله

شروع کړه او همداسې په چکر چکر يې د پله نه تير کړه، مور به درپسې
يو.»

خادیست راورسید او ترشايې دوونفرو پتنوسونه او شکرونه راوړل.
شبه خې د خوشالۍ نه لاسونه ومروړل او د بوی د خوند نه يې پوزه
رابنکله. بيا يې په خوشالۍ وويل، «آمر صايب، تاچه داسې ډوډۍ
راوړه نو زه به تاسو تول هغه ځای ته بوزم چې ما خپل پنځه منی کب
پکې نيولی و، چې ډوډۍ خوند درکړی.» او موټر يې چالان کړ.
خادیست ددوو پيش خدمتانو سره راوخوت. شبه خې په رښتيا هم د
سيند داسې يوې غاړې ته نژدې واګون ودراوه چې اوبه تر غاړې
راتيريدې او په شنو وښو کې بهيدې. هاخوا ګاړې او لوبې پرښې وې،
يوه يې داسې وه چې سر يې تيارد سُفه وه. غير له زړورنه ټول کوز شوو،
چا په مخ اوبه اچولې، چاستومانی ايسته، د هوټلی شاګردانو پتنو سونه
کيښودل، په څټ روان شول. خادیست پلټنۍ ووهله او تاتيانا ته يې خپل
څنګ کې د کښيناستوست وکړ، خو هغه داسې کښيناسته چې دواړه
پښې يې يوې خواته وې. خادیست په حيرانتيا ورته وکتل، «چارزانو
زده نه دي؟» زما زړه درزکړ. ک.ج.ب، لکه چې ټول افغانيات
ورښودلي وو خو پلټنۍ وهل يې نه وو ور زده کړي. عجيبه ده چې څنګه يو
بې اهميته عمل، يوه وړوکې سهوه، د مرګ او ژوند د بيلتون کرښه ښي.
مګر تاتيانا بې غمه معلوميده، ويې ويل، «تاسو يې دلته وخورئ، زه به
يوه مړۍ د ځانه سره واخلم، د خپل مريض سره به شخوند پرې ووهم. دا

دوه ورځې کیږي چې هغه خواره کي په ډوډۍ څکه نه ده کړې. »

خادیست په تیمی قابګي کې څه وریژې او د چرګ قورمه واچوله او تاتیانا ته یې ونیوله، « بوزده مریض ته ورکه، بیا پس به راشه. وعده کوده. » کوچانۍ، پاڅیده، پتنوس یې واخیست او په زړه وړونکې موسکا یې کوز ده ته وکتل، « په دې شرط بیرته راځم چه یوه پیاله دوا راکړې! » خادیست وویل، « پیاله نه، بوتل راکوم. » زما زړه په کرار شو چې له دې درد کې خو په خیر خلاص شوو. مګر خادیست شاترینې ته چې هغې هم دده په شان پلتنې وهلې وده وویل، « ای ادې زن خو اشتباهی مالوم میشه، زن کوچی که چارزانو شیشتنه یاد نداشته باشه اتماً کدام فسات دد کونش اس. » شاترینې وویل، « اصلش، ما و شماره نباید واهمه بګیره، نباید که زیر هر سنګ فکر کنیم که ګژدم اس. زن کوچی، زن کوچیس، ما و تو چه میدانیم که کوچی چه قسم میشینه، پای دراز یا به پالو، یا سر به تالاق. رای نزن رفیق، انقلاب بخیر همه این چین هاره هوار میکنه، وخت کار داره که تمام مردم پنج پدرۀ او غانستان کلش مثل انسان شوروی یک دست شوه. » په همدې وخت کې کوچانۍ تاتانیا بیرته راغله او بیرته د پخوا په شان، دوه پنبې یوې خواته کنبیناستۀ. پوندۍ یې تر زنګنو لوڅې کړې، « داشنه رګونه وینئ چې پرسیدلي دي، میرات بریښونه مې ناستې ته نه پریږدي. » ګویا هم یې د پخوانۍ ناستې عذر کاوه او هم یې خادیست په خپلو سپینو پوندیو ورسور کاوه. هغه د بکس نه بل بوتل راوښکه، سرې خلاص کړ، بنه مست غوږپ یې

تړي وکړ او دې ته يې وړاندې کړ. کوچانۍ هم نرۍ غوړې وکړ او بيا يې سارا ښکله، «دا خو دوا نه ده سور اور دی، ژبه يې راوسوه.» شبه خې خوشيبې ورک وخو په وار خطايې بيرته راغی، «تاير بچ شوی دی او شتپنی هم نه لرم.» خادیست له تيرۍ نه کوز ټوپ کړ او شبه خي ته يې يوه ښه ځاپيړه ورکړه، «پدرنالت خوک، چرا شتپنی ناوردی؟،» بيا نو يو څه په فکر کې شو، «اګه ده يک سات پنچری رد نه ګرفته بودی، همرايت خات ديدم.» د مازيګر او مابنام ترمينځ وخت و. خادیست په چرت کې لر او برګرځيده. داسې سر بداله وچې که کوچانۍ هر څومره شرنګ وپرنګ جوړاوه او څنې يې لر او برار تولې، ددې ورته پام نه کيده. د حکومتی قطار موټرو هم چالانيدل شروع کړي وو او د لوګيو لوخړې د سړک په غاړه ترليرو ځايو پورې ښکاريدې. شاترينه خادیست ته ورنژدې شوه او د هغه سړې يې قدم وهل شروع کړل. څه ويل يې سره پيل کړي وو. مور نه شو اوريدلی خو ټول يې نتيجې ته منتظر وو. ورو ورو د چکرد تګ او راتګ فاصله زياتيده. خدازده چې، شاترينې په څه ورته ويلې وي چې خادیست ودريد او کوچانۍ ته يې غږ کړ. بيا نو دی په مينځ کې او پيغلې يې دواړو خواووته د پله په لور روان شول.

هغوی له پله تير شوي وو او په لاروان وو چې زه او هزاره ګی الن ګيو پله ته ورسيدو. هلته مو ځانونه د سيند د اوبو سره يو څه نور هم بوخت کړل چې ترڅو غونی مابنام شو او د خادیست او ملګرو درک يې معلوم نه شو نو مور هم وروځنبيدو د پله سر ته وسله وال محافظ ولاړو. دريږ يې

کړو. د شناخت پانې موورکړې. عکسونه يې زمونږ سره مقايسه کړل او بيا يې پرېښودلو. د پله په بل سرکې محافظ بيازمونږ کاغذونه وکتل. د تيريدو سره سم موهغې باغچې ته لاړ کړه چې د سيند د غاړې نه شروع کيده او تقريباً دوه جريبه ديوالونو ايسارد کړې وه. د باغچې په لرې ګوټ کې د لو خود يوې کوډلې نه دوه خړ څادرۍ راووتل. ماويل چې لاړې محب ګله، د اتهول احتياطونه دې د کابل سيند يو ډېرل. يوه خړ څادرې د ترخ نه خپله تمانچه راوښوده او بل ته يې ويل، «پخپله همدا دی» د هغه بل په لاس کې يوه اوږده چاړه وه چې مونږ يې پيشقبضه بولو او ځينې ورته سه ته وه وايی، هغه يې زما په ډوډۍ سيخه کړه او په اشاره يې کوډلې ته ننه ايستلو.

هلته د تمانچې والا وويل، «که ډاکټر محب الله يې نو زما د امر نوم وښيه» ما ته غير د توکل نه نور څه نه وو پاتې، ومې ويل« تورن عبدالرحمن» نو دواړو و موسل او روغبړيې راسره وکړ. د تمانچې والا وويل، «دا هزارګي خو به فرانسوی نه وې؟» ما ويل «پخپله دی.» بيا يې پوښتنه وکړه، «بس که خير وی هغه روسی کاسيرد، هغه بله پرچمی او د هغوی انډيوال به اوس زمونږ د خلکو سره وي.» ماووېل، «ډرايور او زمونږ ناروغ ملګری په موټر کې پاتې دی.» هغوی ووېل «خدای به هر څه اسان کړی.» د وچې ډوډۍ ست يې راته وکړ خو ما ويل مونږ په مارد نس خوړلې ده. مونږ يې هماغلته پرېښودو او دوی ورک شول. د تيارې د خوريدو سره سيند هم راژوندی شوی و او يا به زما غوږ څک و، خو اوس

يې په غوږمبهار شروع کړې وه. يا به د قطار د حرکت غږ و چې خدا زده نن شپه به يې د جلال آباد د پاره څه بد زيری په نظر کې و. ډير وخت په تورد کوډله کې ناست وو چې د پښو بنکالو راغله او ورسره هماغه دوه مجاهدين رانننوتل. او بې مقدمې يې د ځان سره په تياره باغچه کې روان کړو. بيا نو د باغچې نه پټيو ته شوو، بنايسته ډير ساعت مو په نريو پولو، خوږونو او لنبتيو کې لا روهله. مجاهدين، لکه پيريان کله ورک کله پيدا، خو مورږ ورپسې وو او چې به رانه ورک شول، پخپله به مورږ ته ولاړوو. په تياري کې چاد چامخ نه ليده، بس تور سيوري وو چې په تور چاپيريال کې به کله پټ کله بنکاره شول. د مهتر لام او مينډرد ورږ په دوسر که کې زمورږ خلک راته ولاړوو. روسی گاز موټر ته وختلو چې دواړو خوا ووته يې اوږدې د لرگيو دوه دړې گويا چوکۍ وې. چې کتل مې کوچانۍ او شا ترينه څنگ په څنگ ناستې وې، دې بل لورې ته ډاکټر زرور په کمپله کې تاو غځيدلی و. زه يې پښو ته کښيناستلم او الن گيو د تاتيانا څنگ ته کښيناست. موټر د قرغه يې خواته روان شو. د موټر په غولي درې توپک والا کښيناستل چې دوه يې هماغه زمورږ محافظان وو. پس له مينډرد وړه د قرغه يې پول بيا قرغه يی او بيا نو چار باغ راغی. هلته يې موټر ودراوه، څوک راکوز شو او زما نوم يې واخيست. زه ورکوز شوم، که گورم تورن عبدالرحمن دی. چې سپه برگړندې يې راسره وکړد. ما وويل، «دوه نور هم راسره وو، هغه څه شول؟» تورن په خپل همېشه گې عاجز گنگی غږ وويل، «ستا ملگرو

ویل چې یو خادیست و. د هغه وظیفه همدلته ختمیږي، تاسو خپله لار کوئ. » ما وویل، « هغه بل ملګری، هغه ډرایور څه شو؟ » تورن وویل، « چې زما مجاهدین د ستاسو د مریض پسې ورغلل، ډرایور ته یې ډیر انتظار وایست خو په آخر کې ستاسو مریض وویل، هغه پدر نالتی جاسوس دی او نور ډیل نه دی په کار، خدازده چې چیرته ورک شو؟ ». ما پوښتنه وکړه چې: په دغه خادیست څه کوئ؟ » هغه وویل، « زه نه پوهیږم، یو څه معلومات خو به ورسره وي، چې هغه تري واخلو بیا به یې توري بوري ته ولیږو چې څه حکم پرې کوي. بهتره ده چې بیړه وکړو چې د ګمبیري ډاګ په مخ کې دی او باید په ملا آذان د مزار دري سپین جومات ته ورسیږو چې له سینده مو پاکستان ته وارږوم ». زه هم بې غږ او غوږ د بیرته سپور شوم او موتر د ګمبیري په لوی ډاګ ورشیود شو. رنا او برقونه نه وو، یود نیشتو کې میاشت ود چې کله به له وریځو رابښکاره او کله پټه شود او تورن ګویا په دلیل موتر چلاوه خو داسې ګرندی چې ته به وایې رنا ورځ ده. تاتیانا د شاترینې پورې ننبتې وه او غږیږې نه خوت ما فکر کاوه چې دا اول ځل و چې شیان د دې په کنترول کې نه وو او یو بې داسې آیندې ورته کومې خلاص نیولی و چې دې یوازې په کتابونو کې د هغې جاج اخیستی و. په تیاره کې د ډاکټر زروز څنګ ته د چوکۍ په څنډه کښیناستم او په کرار کرار مې ورسره د زړه خوا له شروع کړل. هغه هیڅ نه ویل، کله به یې نری زګیروی وکړ او کله به وسونګیده چې پوهیدم د هماغې پخوانۍ مستې خندا سیوری یې و. لاس مې دده په ږنګیو

وينښتانو تيرکړ او يو ګوروت مې په ګوتو کې وختل. سړی ډير زهير وخوهيله خدای ته، اوس دوښ او واې وخت نه و. د ګمبيرې د ډاګ په تورد تيارد کې، هرې خواته د سور لنډيو او خدازده کومو نورو ځناورو سترګې رڼې ځليدې او کله به يې د ساندو لړی روانه کړې ود چې له هرې خوا به نورو ورسرد غبرګوله. دا اول ځل وچې نه پوهيدم چې د غم احساس وکړم، که د بنادی، که د ويرې او که د اميد. د بانې چق په شان به کله د يود او کله د بل پله درنده شود او ماهم دا جرئت نه کاوه چې دا ندينښنې ملونې يود تکی ته واړوم. همداسې بنه و، د ټولو احساساتو معجون.

ما په عمر کې دود داسې سيندو نه ليدلې چې په حقه ورته خونړي وايې. يو په بدخشان کې د کوکچې سيند چې پيغلې کله د مينډو او پلرونو د ناخوالو د لاسه ګوابن کوي، «خيدمه روی آو ميکينم» او که بيا يې هم همداسې سړي ته ورکوله چې د دې د خوښې نه و، نو په ربنتيا به يې ايسته ځان په کوکچې کې لاهو کړ او بيا به يې ايله مړی هغه ځای پيدا شو چې کوکچه به د توري په شان د مړ ژوانديآمو، يا دريای پنج په ګيډه ورننوتله. داسې خونړی سيند چې ښځې چې منګی تړې د کوي او ل لکه د آس په شان لاس په شاور تيروی. او ورته زاری کوي، «کوکچه نر د شپر است» ما نا د زمريانو په شان غيرتي يې، يومنګی او به درنه په سوال غواړم او مه مې وژنه. بل د کونړ سيند دی چې حيراني دده چې د هغې په غاړه ودريږي او ورته ګورې نو سيند د ژی نه اوچت بهيږی، لکه افسانوی بنامار تول موږې موږې دی او حيراني دد

چې ولې په غاړه نه ورخیژي. د مزار دري نه بره د سپین جومات د کلي نه یوه لاره همدې سیند ته ورکوزه شوې ده. موټر هم ورځي. پورې غاړه د سرکانو منطقه دد.

یوولسم څپرکی

عبدالرحمن غوږونه څک کړل او ما هم لرې یو غږ رهار واورید. ما ته یې ویل، «بیړه وکړئ، لکه چې څه ورانی پیښ شوی دی. بس کښتی ته خیژئ.» په همدې وخت کې یود دوړه په سړک را روانه وده او د هغې نه یو ډاټسن راپیدا شو، سیده په موږ راغی او د عبدالرحمن د وړاندې یې فلمی بریک وواهه. یو مجاهد تري ټوپ کړ او په ټولو یې غږ کړ، «قود را روانه ده، زموږ مرکزې دري وړې کړ او دې خوا را روانه دد، لکه چې چا خبر ورکړی.» عبدالرحمن ما ته کړل، «بس نو تاسو بیړه وکړئ، زه مخې ته ورځم، د پورې غږ نه به یې ورسره وډزوم چې تاسو ته د تیریدو موقع درشي.» بیا یې د ډاټسن مجاهد ته وویل، «مرکزیې په توپونو ویشتی دی که څنګه؟» هغه وویل، «هم په تویونو او هم یې بمبارۍ کړې دد. موږ شل تنه زخمیان شفاخانې ته بوتلل خو ډاکټر ملاریا هم لګیدلی دی خدازده چې څو مړه نور پراته دي.» عبدالرحمن وویل، «همدغه بیګانې قطار حمله وکړه؟» هغه وویل، «نه د جلال آباد فرقې.» عبدالرحمن خپلو مجاهدینو ته چې ټول شپږ تنه کیدل وویل، «درځئ ډاټسن کې کښینئ، زه چې دا میلمانه په کښتی کې سپاره کړم درسره ځم.» په بیړه مو اول ډاکټر زرور ور وخیژاوه، بیا تاتیانا، شاترینه او بیا فرانسوی

عبدالرحمن د خدای پامانې لاس راکړ. ما ته سودا ولویده، «ستاسو شفاخانه چیرې دد؟» هغه وویل، «د تور غره په یوې سمځې کې، د مرکز نه یو څه لرې.» ما وویل، «ستاسو ډاکټر چې نه وي نو د مریضانو کار به څوک کوی؟» عبدالرحمن پس له یو څه ډیله وویل، «هغه ډاکټر نه دی، د ملاریا ستنې یې وهلې، اوس په ډاکټر ملاریا مشهور شوی، خو ښه و، غنیمت و. خدای را پیښه کړې دد، زه به یې کوم. ما ته خو دې یو څه رابنودلی وو» ما ویل، «دارو درمل، پټې متې لرئ؟» دده وویل، «هر څه شته، د جراحۍ سامان هم شته او زه پکې تکړه یم. خدای پامان.» ما وویل، «ته یو څه تم شه چې زد خدای پاماني واخلم، زه هم درسره ځم.» عبدالرحمن په حیرانتیا راته وکتل. زه بیړۍ ته کوز شوم او حال مې تیر کړ. دوی ته مې هدایت ورکړ چې څنګه او په کومه لار لاړ شي او چیرته به څوک ورته منتظر وي. د ځان سره مې فکر کاوه، ژان ژوزې به خدازده د څو هیوادونو د جاسوسانو سره په سرکانو کې تیار ورته ناست وي. شاترینې ته مې وویل، «دوی به دې ترمحمد ګټ پورې ورسوي. هلته دې خپل شین تاغې تیار درته ولاړ دی، زرور درسره واخله او د باجور په سالارزو کې د ډانډوکی د ملک خیر دین کرد زما انتظار وباسئ.» چې له کنبتۍ کوزیدم، شا ترینې هم راسره توپ کړ، «چې ته نه ځې، زه هم نه ځم.» ما ویل، «زه یو ځلې ځم د تورن مریضان ګورم، تاسو به لا حرکت نه وي کړی چې زه به در ورسیږم.» خو هغه را پورې ننبتې وه «ایله مې تینګ کړی یې، نور دې نه پریږدم. ته یې

جراحی کوه، زه به یې زخمونه گنډم، یا یې ته گنډه، زه به پرې پټۍ ږدم، یا یې ټول ته کوه، زه به دې سیل کوم، خو جان جان، ما یوازې مه پریږده!» زه حیران وم. عبدالرحمن راته کتل او ډاټسن چالان و. نو مې شاترینه ځانته کړه او په غوږ کې مې ورته وویل، «ته پخپله گورې چې څه حال دی. اوس نو ستاخو ښه چې که بیا یې مې نو درسره ځم او که پریږدې مې نو د تورن سره ځم او که د خدای رضا وه، سبا شپه په شین ټاغي کې سره وینو» عبدالرحمن راغږ کړ، «ډاکټر صاحب نجلۍ یوازې مه پریده، د مجاهدینو خو که اول وي که آخر انجام مرگ دی. زه د جنگی مریضانو په ډاکټرۍ د تا نه ښه یوهیږم. ورځه په مخه موښه.» او موټر یې روان کړ. ماشاترینې ته کتل او هغه لکه چې د عبدالرحمن په بیوزلۍ پوه شوه یا به یې فکر کړی وي چې که زه د دې سره لاړ شم بیا به نو د عمر تر آخره ځان ته شرمنده یم. نو راغله او په بې شرمۍ یې د ټولو په مخ کې په شونډو ښکل کړم او بې له خدای پامانۍ بیړۍ ته وختله.» ما په منډه ځان د ډاټسن پسې ورساوه.

د ولسم څپرکی

چې په سمڅې ننوتلو مجاهدینو یو مړی بهر ته راښکه. موږ لار ورکړه. موږ هم ستړي وو او د سهاره مو څه په ډاټسن کې او بیا پیاده او په کرایي موټرو کې، ځان ایله مازیگر د تور غرسمڅې ته رسولی و. په سمڅې کې دوه قوي لالټینونه لگیدلي وو او هره خوا زخمیان پراته وو. د وینو آشنا تروش بوی کوټه په سر نیولې، دلته زگیروی، هلته کریغې او

الله. یو قسم ته ګډوډي وه. زه په مریضانو ګرځیدم، یوازې هغه مې شمیرل چې وینې تري بهیدې. تورن ته مې وویل، «ملګرو ته دې ووایه چې او به وویشوي.» یود مجاهد وویل، «مونږ نرسان لرو، اوبه، هر څه تیار دي. د ځینو وینه مود ترلو په زور بنده کړې ده.» په ربنتیا چې په دې سمځې او دې حالت کې بده شفاخانه نه وه. اول مې هغو ویشتلو ته چې د دردنه ډیر بیتابه وو، مورفین پیچکاري کړل، چې یو څه غوغاکمه شي. تورن ته مې په نوبت د زخمونو د مینځلو وظیفه ورکړه. بیا نو پرې لګیا شوم. اول مې د هډوکو توټې تري راوایستې. په پښو او لاسونو کې دا کار اسان وخو ځینې د سر په کودي لګیدلي وو. هغه مې همداسې پرېښودل او د اسانونه مې شروع وکړه. بیا مې د هډوکو تیره او مات شوي سرونه غوڅ کړل، که بیا به هم دومره لنډ و او نه به کوشیریدل داسې مې وترل چې یو بل ته نژدې وي خو سره ونه لګیږي. د لرګو قالب مې ورواچاوه او بل مریض ته لاړم. زمونږ د جراحۍ د ډاکټر نصیحت چې هغه وخت موږ پورې خندل اوس را ته معقول ښکاره شو چې په داسې حالاتو کې که څوک ستاسو په قضاوت د مرګ په درشل ولاړ و، نو د هغه نه تیر شئ، هغه راتینګ کړئ چې د ژوند تمه یې شته. یو داسې مریض د مجاهدینو ډاکټر ملاریا و. دی په اصل کې د ملاریا دواپاش و چې بیا په خلکو کې د ملاریا او کله هم د ډاکټر په نامه مشهور شو. دده نیمایی مخ د کوپړۍ سره تورنل شوی و او کرار پروت و، ما ته یې کتل. ما ورته وموسل خوتري تیر شوم. چې بل وار مې پرې ګذر وشو، سترګې یې پټې

وې او چاپې زنې تړلې. ورمیږ د سر د کوپړې نه هم مهم او سخت دی. د هغې په مینځ کې داسې ماغزه دي چې د لاس ور وړل د برق د لوڅ مزي سره لوبې دي. تورن ته مې ویل چې داسې یې مضبوط پانسمان کړي، لکه چا چې په او سپنیز قالب کې اچولي وي. د سر د کوپړې پارچې بیرته پخپل ځای نه ورځي. دلته لوی خطر دادی چې ګولۍ د ماغزو په حساس ځای ورخنبه شوې وي چې که مریض جوړ هم شي فلج شي. د هغې ایستل ضرور دي خو اسان نه دي که پنس د ماغزو یود ریښکې، یود ګونځه وشلوي څه چې حتی بیځایه کړي د مرګ ویرد شته. مګر د یود اجنبی شي، لکه سرب یا وینبتانو موجودیت ماغزو ته د منلو وړنه دی او حتی د ګولۍ وزن هم د ماغزو توازن خرابوي. څه مې چې کولی شول هغه مې وکړل. د یود مجاهد ګولۍ مې په توکل راوایسته. خو د یود بل په ماتې کوپړې مې پټې وتړله. د ماتو پنبو او لاسونو که څه هم درد زیات وې خو دفع الوخت چارد یې اسانه دد. تورن ډیر تکړه و. بس د هغو یکسونونه یې لرګي پخوا تر پخوا جوړ کړي وو چې پسکې دوی ته وسله راتله. زخم په یې پاک پریود. لرګي به یې په مات ځای داسې ورپورې کړل چې زیاتې به نه سرد بنوریدل، مضبوط پانسمان به یې ورکړ. چا به چې ډیرد وینه ضایع کړې وه هغه ته به یې سیروم ولګاوه، انتی بایوتیک ستنه به یې ورولګوله. د یود ویشتلی د لینګی وینه نه دریده. دد یې ورون سخت وتاړه چې وینه ودریده. ما ورته ویل چې پام چې یو ساعت پس یې بیرته خلاصه کړې او که نه کوز لینګی چې وینه ورونه رسیږی

مري. هغه راته و موسل، «بس ساعت ته گورد.» چې ساعت ته مې
کتل، د شپې يود بجه وه. ورو ورو يو څه نظم انتظام پيدا کيده. چيغې هم
کمې شوې وې. تورن، زخمونه ولل، ټرل او مجاهدينو ته يې چې څه وتل
څه راننوتل، هدايتو نه ورکول. بيا نو واړه سفری کتيونه يو يو راننه ووت
او د يو مريض سره بيرته ووت. آخری مريض يې چې ايسته نو زما ياد
شو او د هغه ورون مې خوشې کړ، وينه دريدلې ښکاريده. تورن
مجاهدينو ته هدايتونه ور کړل. مورږ دواړه ستومانه او بې خوبه وو، ديود
لوی آودان شيردان مو راخوشې کړ او لاسونه مو يو ځای پريوولل. تورن
ما ته کړه، «که په لار کې سپې نه وي نونشالا چې تول په جاله کې زمورږ
لويې شفاخانې ته رسيږي. زما په خيال بهتره ده چې ته هم لاړشې، ته
شکر جرد يې، په بله لنډه لار به دې د سيند نه تير کړو.» ما څه نه او نو
وکړه خو ده وويل، «مورږ ته خو راپيښبنه ده. نن چربانګ په دو سره که
باندې عمليات لرو چې دا نوې قوه يو څه ترورد کړو. زمورږ به څه عمليات
وي، يو ډزدلته، يو بم هلته، بس د خرپ نه موترپ ډيردی، مقصد چې
دښمن پود شي چې مورږ شته يو. دوی چې يو ډز واوري نو هيڅ بې هيڅه
يې وانې وتښتي. بس ته ځه، زد دلته پلان خوورته نشم ويلی، هسې يو
څه کروارې کوم. يو مجاهد به درسره حاضر باش وي، بيغمه ځه.» دواړه
د سمڅې نه بهر راووتلو. زما حاضر باش ملا ټرلی، د کلاشنيکوف سره
ولاړو. څه گرنډو نه يې هم له ملا ځنگيدل او د دغو نانځکو سره ځانته
ډير په ځان غره ښکاريده. سپورمی يو څه غټه شوې وه چې نه پوهيدم ښه

زیری و که بد. تورن عبدالرحمن لاس راکړ، څه ویل یې غوښتل خو ما په شو نډو لاس کیښود او د مجاهد پسې روان شوم او دواړه د سپوږمۍ رڼا ته د تور غره په پرښود درونټې خواته څه رارغښتلو څه راښوییدلو. د سره رود نه بره خوا د سلطان پور د کلو په سر تیاره وه. هغه وختونه رایاد شول چې په ژمی به پسلونه ټول شوی وو او د گوړې د گاڼیو نه به د کلو د پاسه لوگي په هوا کې، لکه ماران پرله اوښتل. د خلکو گڼه گوڼه به د لالټینونو سره له لیرې ښکاریدله چې ودو نو ته به روان وو. هلته به چا په ټغر، چا په پوله او ځینو ماشومانو به پاس په ونې تکیه وهلې وه، د حضرت باز یاسپین بادام سندرو ته به غوږ غوږ وو. د افضل شیر زاد دافرد رایاد شو چې: «خدایه څومره تیاره ښکاري، د وطن کلی ښارونه». لرو بر حتی د سپودغپا غږ هم نه و. په ټټنگ، لالاکلا، او د درونټې نه کوز د پوهنتون څنگ څنگ ته د کامې سیند ته ورکوز شوو. هلته مو دمه وکړه او بیا مخ په کونړ روان شوو. د کوم ځای نه یو ډاټسن، راپیدا شو، لکه چې تورن عبدالرحمن زموږ سر شته نیولې وه. د سیند نه پورې غاړه، د کونړ د سر کاڼو نه ناوه پاس او د چمر کنډونو له لارې محمد گټ ته ورکوز شوم او بیا په کرایی واگون کې د باجوړ (ښار) او ماښام مهال د ملک خیر دین کور ته ورسیدم. خو د شین ټاغي درک نه و. زړه مې درز وکړ. پخپله ملک صاحب کوم واده ته تللی و خو زوی یې راته وویل، «ستاگاډی، د پنځه شپږو داخلي او خارجي سپرلیو سره نن غرمه سوات ته روان شو. ویل یې، « وشو » ته ځو. » زما چرت خراب

شو چې په دې تیر آخر هر څه ګډوډ شول. پلان خو داو چې شاتر ینه او شین تاغی به وي او بس، خو دا نوري بلاوې څنګه دلته ورسره راغلې او بیا څنګه بې زما د سلانه وشو ته روان شول. خدازده څه نور چلونه دي. په همدې سودا کې وم چې پخپله ملک خیر دین په یو د جیپ کې چې مشر زوی یې درایوري کوله د واده نه راستون شو. تر غاړې وتو. په خپل کشر زوی په غوسه شو چې ولې دې میلمه بهر درولی دی خو ما وویل، «ملک صاحب، زه پاتې کیدونی نه یم، ځم کوز که کوم موټر مې په سرای کې پیدا کړ، نو روان یم وشو ته.» ملک خیر دین وویل، «راځه دوډی وخورو خدای به هر څه اسانه کړي.»

دیارلسم څپرکی

د سوات درد د نورو نه یو دافرق لري چې هر څومرد چې برد خوائې درد پراخیږي، په آخر سر کې د وشو په نامه هوارد ورشو دد چې زیاتې نو سوات ختم بویه. هلته کوم روغ لیونې په دې ټه یو هوټل هم جوړ کړی چې ګوندې ملیونر شي. مګر هر سیلانی چې ورغلی دی، په توبو توبه ګارد تري راستون شوی. یو دلیل یې سارد دي چې په اوړي او ژمي د قوي باد سرد بیدو په همدې هوټل کې تر غاړې وځی. په تورد شپه د ملک خیر دین په جیپ کې د سوات په درې ورسیده شوم. سهار مهال ۰ شو ته وروختم. د هوټل مخې ته مې جیپ ودراود خو د شین تاغې درک نه و. په هوټل کې هم تیاره وه. کوز شوم. د شانه مې د ټوخې غږ واورید. څوک د لالټین سرد راغی او په جګ آشنا غږ یې وویل، «داکټر صیب

دې په خیر راشي! » چې کتل مې، هماغه زور سواتی آشنا و چې بنځې یې په شین ټاغې کې بچی زیږولی و. غیږ یې رانه تاوه کړه. ما ورنه د شین ټاغې پوښتنه وکړه. ده په خندا وویل، « کوم شین ټاغی بنیې، خپل موټر او که زما زوی. » زه خبر نه وم چې د د پخپل زوی هم د شین ټاغې نوم اینبنی و. « زما زوی خو شکر اوس د دروغجن خبرد ژنې دی او پاتې شو ستاشین ټاغی، هغې ستا خارجی دوستان پیښور ته بوتلل او سبا ته بیرته راځی. » ما چې خو له پوښتنې ته خلاصوله هغه وویل، « غم مه کوه، ستا مال امانت دی، راځه. » شاترینه د بل لالتین سره د هوټل د دالان په برسر کې، په یوه دروازه کې ولاړ ود.

څوارلسم څپرکی

زما د سرګردانۍ ورځې وې. ملک خیر دین د خپل زوی سره په لاری کې راغی، لاری د وریژو، غورو، وچوسابو او لاندې شوو وچو غوښو ډکه ود. چې هغوی رخصت شول نو بله جو په زما د سواتی آشنا د سوغاتونو نوبت شو. ده لا دوخته وریژې، غورې، د سویې، ګیس بیلرونه، تودې جامې او کمپلی پتوان د هوټل په یوه خونه کې ځای په ځای کړي وو، ما ته یې راوښودل. یو توپک او یوه ګردنۍ یې هم ورسره اینبې ود. ما ویل، « په دې دومره سامان څه کوو ؟ » خو هغه وخندل، « د اوریدو د قرارداد ستاسو ټول ژمی همدا کور دی، نو وایي چې که دښمن دې ګیدړ وي تابیا ورته د زمري نیسه. » ما ورسره د خدای پامانۍ تابیا نیوله، خو سړی موسک موسک کیده. چې ما و پوښته نو ویې ویل،

«ستا نجل راته د نکاح ویل. زه خو ملا هم نه یم خو د هیڅ نه بیا هم بنه یم.» ایله مې پام شو چې دا غوښتنه باید ما پخپله کړې وای. نو دواړه زموږ کوټې ته لاړو. د کوټې په مینځ کې د یو میز د پاسه په یوه ګل ګلي دسمال باندې پریمانه پټاسې دلی وې. د قرآن شریف یوه نسخه هم ورسره ایښې وه. سواتی آشنا راته د اودس وفرمایل، د لالتین سره بهر سینه ته کوز شوم. د سینه د غاړې او به کنګل وې. په شواخون مې اودس تازه کړ او بیرته راغلم. سواتي آشنا لګیاو قرآن یې لوسته. ما ته قبله معلومه نه وه د هغه نه مې پوښتنه وکړه او بیا مې دوه رکعته د شکرانې نفل وکړل. چې سلام مې وګرځاوه، شاترینه چې تر دې دمه لا درکه وه د بلې خونې نه راغله. د سر نه تر پښو پورې په پښتنی جامه کې پټه. شین بخمل کمیس، سور پرتوګ، سترګې په رنجو تورې، تیک په ټنډه، د وریښمو تور ټکری چې څنډې یې په رنګینو ځوندیو جړ او شوې وې، د پایزیب او د ګونګروګانو لاندې ټوله شرنګیده. ناڅاپه یوه بدل چې په وړکتوب کې مې اوریدلې وه رانه ووته: جلاتي چې په کجلو سترګو توري کړې * سرې لمبې یې د مومند په زړګی پورې کړې. سواتی آشنا کټ کټ وخندل او د شاترینې د مخ په سپین کې د شرمه وینه وځغلیده. زه پوهیدم چې دا جامې او ګانې ټول د سواتي کار و. سواتي آشنا هغه خپل یوه اړخ او زه بل ته کښینولو. بیا یې نو وویل، «زه د ملا په الابلا نه پوهیږم. ته ډاکټر محب الله دا بی بی شاترینه په اسلامی نکاح منې؟» ما ویل، «هو» بیا یې د هغې نه پوښتنه وکړه. هغې وویل، «د کاپر نه مې

بد ایسي خوستا د پاره به يې ومنم. » سواتی وخندل او بیا يې د یاده الحمد او قل هوالله ویله او دعايې وکړه « الله مومسخد پوره کړه او خدای دې تاسو ته هم نرکولنګی شین تاغی درپیروز کړي. » بیا نو هغه د هوټل بلې خونې ته لاړ. زه پاتې شوم او شهی.

په سبا يې مازیګر مهال شین تاغی راورسید. چې وروختلم نو بیدو هماغه موټر وچې ما د جرمنی نه راوستی و. د منانې په وینا، ژان ژوزې زما د کابل د سفر په وخت کې خپله دا ټول شیان ډیزاین کړي وو. د منانی نه مې د نورو پوښتنه وکړه. هغه وویل، « نور نه پوهیږم خو هغه مریض، لکه چې د هغې کچنۍ روسۍ سره څه تار لري. » ما ویل چیرته دي؟ ده وویل، « نور پرې پوه نه یم خو ددې ځای نه ان تر پینبورد يې سر د روسۍ په غیږ کې و، او میده میده سره لګیا وو. » شاترینې په مرموزې موسکا را ته کتل. او په بې پروایۍ يې وویل، « د هغوی واده به په فرانسه کې کیږي. » زه د قسمت دې لوبې ته اریان پاتې شوم. ماسره غیر له موسکا بل ځواب پاتې نه و خو منانی د ځواب له غمه خلاص کړم. لویه پرپرده او بهانې يې شروع کړې چې راسره پاتې شي. لیوان، واوره او نورې بلاوۍ يې یادولې چې خپل پاتې کیدل ضروري وښیي. ما ورته ویل، « او دلمنانه، سبزې زمی د دریم ګړي د پاره ځای نشته » او د سواتی آشنا سره مې بیرته واستاوه. وروستۍ خبره يې داوه، « بنه بیړی يې خو ارمان چې لیونی نه وای. »

دوشو ظالمه یخنی شروع وه. واوره خو پخوا هم په مځکه پرته وه خو اوس یې د هغه نری سرک پل هم پټاوه چې هوټل ته راختلی و. هوټلې خو په سهار خدای پامانی اخیستې وه او چې له موږ دواړو بنی بشر پاتې نه و. زموږ د خونې په دیوال کې د اور نغری و او ترڅنګ مو بله خونه د څیرې د مات شوو لرګو ډکه وه. د کوتې نه بهر چې څه لورې ژوړې وې، هغه اوس ټولې سپینې وې. یوازې دوه غږونه چې راتلل یو د هغه سړه باد و چې مازیګر به شروع شو او تر تیر ماسختن پورې به یې درد په سر اخیستې وه. د هوټل د دالان لویه دروازه او د ځینو کوټو کړکۍ یې ګړبولې. بل دنیمې شپې نه تر څرسهارد لیوانو نول و چې کله به زموږ د کړکۍ لاندې ودریدل، خولې به یې آسمان ته ونیولې او د لرې او نژدې نه به یې نورو غږګون کاوه. شاترینې ویل، «ایله په ایله چې زموږ د شاتو میاشت شروع شوه.» ما ویل، میاشت نه دده میاشتې دي، تر څو دا واورې ویلیږي یاریکی، خدایکی. اوله شپه مو د سالنګ په یاد په شین تاغې کې تیره کړه.

PROPERTY OF
ACKU
7894

PROPERTY OF
ARIC
Established
1988